

...../2013. (.....) Korm. határozat

az Emberkereskedelem Elleni Küzdelemről szóló 2013-2016 közötti Nemzeti Stratégiáról

1. A Kormány elfogadja az 1. mellékletben foglalt „Az Emberkereskedelem elleni irányelvhez és az Emberkereskedelem Felszámolását Célzó Európai Stratégiához kapcsolódó, valamint az emberkereskedelem elleni küzdelemről szóló 2008-2012 közötti nemzeti stratégiát felváltó 4 éves stratégiai tervdokumentumot”.

2. A Kormány felhívja a belügyminisztert a feladat- és hatáskörrel rendelkező minisztériumok és intézmények bevonásával az Emberkereskedelem Felszámolását Célzó Európai Stratégiához kapcsolódó, valamint az emberkereskedelem elleni küzdelemről szóló 2008-2012 közötti nemzeti stratégiát felváltó 4 éves stratégiai tervdokumentumban foglalt intézkedések végrehajtására.

Felelős: belügyminiszter a feladat- és hatáskörrel rendelkező minisztériumok és intézmények bevonásával

Határidő: 2016. december 31.

3. Ez a határozat a közzétételét követő napon lép hatályba.

1. melléklet az/2013. (.....) Korm. határozathoz

**Az Emberkereskedelem elleni irányelvhez és az Emberkereskedelem Felszámolását Célzó
Európai Stratégiához kapcsolódó, valamint az emberkereskedelem elleni küzdelemről szóló
2008-2012 közötti nemzeti stratégiát felváltó 4 éves stratégiai tervdokumentum**

TARTALOMJEGYZÉK

TARTALOMJEGYZÉK	3
KÖSZÖNTŐ.....	5
VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ	6
I. BEVEZETÉS	7
1.1. A stratégia háttere.....	7
1.1.1. Indíttatás.....	7
1.1.2. Mandátum.....	8
1.1.3. Készítők.....	8
1.2. Tervezési kontextus	9
1.2.1. Alkalmazott módszertan	9
1.2.2. Alapfogalmak.....	9
1.2.3. Lehatárolás.....	10
1.2.4. A területiség a stratégiában	11
1.2.5. Általános célok.....	11
II. KONCEPCIÓ	11
2.1. Helyzetelemzés és helyzetértékelés	11
2.1.1. Korábbi stratégiai dokumentumok tervezési, végrehajtási tapasztalata.....	15
2.1.2. Helyzetelemzés és értékelés területi megközelítései	15
2.2. SWOT-elemzés	15
2.2.1. SWOT - elemzés a négy dimenzió mentén.....	15
2.3. Probléma mátrix.....	16
2.3.1. Problémafa	19
2.3.2. Problémák	19
2.4. A területre vonatkozó horizontális szempontok	22
2.5. A beavatkozás érintettjei.....	23
2.5.1. A beavatkozás területei	23
2.6. A jövőkép	24
III. STRATÉGIA	24

A. Megfelelő, jól működő áldozatazonosítási, irányítási és védelmi rendszer működtetése.....	24
B. Hatékony megelőzés és tudatformálás, tudatosságnövelés	41
C. Az elkövetők felderítése, felelősségre vonása, a sértettek/áldozatok jogainak, és érdekeinek megóvása	51
D. Koordináció megerősítése a releváns hazai kormányzati, fél-kormányzati és civil szervezetek bevonásával	60
E. Biztonságos visszatérés és a reintegráció lehetőségeinek kormányzati szintű feltérképezése, támogató intézkedések kidolgozása	64
IV. MONITORING.....	69
V. A STRATÉGIA INTÉZKEDÉSEINEK ÖSSZEFOGLALÁSA	70
VI. MELLÉKLET.....	84

KÖSZÖNTŐ

Tisztelt Olvasó!

Ön az emberkereskedelem elleni irányelvhez és az emberkereskedelem felszámolását célzó stratégiához kapcsolódó, valamint az emberkereskedelem elleni küzdelemről szóló 2008-2012 közötti nemzeti stratégiát felváltó 4 éves stratégiai tervdokumentumot tartja a kezében.

Az emberkereskedelem az emberi jogok egyik legsúlyosabb megsértése, az alapvető emberi- és szabadságjogok korlátozása, amely elfogadhatatlan, mert azt jelenti, hogy Európában, a XXI. században a rabszolgaság tovább él. Az Európai Unió területén az emberkereskedelem áldozatainak száma évente több százezerre tehető. Az áldozatok kiszolgáltatottságát kihasználó kizsákmányolási formákat a társadalmak nem kezelik súlyuknak megfelelően.

Magyarország kiindulási, tranzit- és célországként egyaránt fenyegetett, gyakran a szervezett bűnözéshez és más deliktumokhoz is szervesen kapcsolódó rendkívül súlyos bűncselekmény által. Számos magyar polgár válik áldozattá európai országokban, de a nemzetközi emberkereskedelem mellett létező jelenség az országon belüli emberkereskedelem is. Az áldozatok leginkább veszélyeztetett csoportokhoz tartozó, kiszolgáltatott személyek, akiket gyakran nem is erőszakos módszerekkel, hanem jól fizető munkalehetőség hamis ígéretével toboroznak. Az elkövetők egyre kvalifikáltabbak, kiterjedt kapcsolatrendszerrel rendelkeznek a célországokban és itthon is. Magyarországon alapvető érdek és érték az egyének biztonsága, ennek biztosításában az emberkereskedelemmel szembeni küzdelemnek is jelentős szerepe van. A jelenséggel szembeni fellépéshez összehangolt kormányzati munka, a társadalmi szervezetekkel való közös együttműködés, a társadalom probléma iránti érzékenysége és nemzetközi összefogás szükséges.

A stratégiai az Új Magyarország Fejlesztési Terv: ÁROP-1.1.19-2012-2012-0007 azonosító számú, „Hatásvizsgálatok és stratégiák elkészítése a Belügyminisztériumban” projekt keretében készült, a témában valamennyi érintett, releváns szereplő bevonásával.

A stratégia célja az emberkereskedelem elleni fellépés alapelveinek, prioritásainak, általános és specifikus céljainak, illetve a célok megvalósítását szolgáló konkrét programoknak, eszközöknek, határidőknek, felelősöknek meghatározása.

Remélem, hogy a kitűzött célok megvalósulása révén megfelelően hozzájárulunk az emberkereskedelem elleni közös küzdelem további erősítéséhez.

Dr. Pintér Sándor
belügyminiszter

VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ

Az emberkereskedelem elleni küzdelem a nemzetközi együttműködés szempontjából releváns fórumok mindegyikén prioritási terület, folyamatosan napirenden lévő kérdés.

A probléma jellege, súlya alapvetően szükségessé teszi a komplex, hosszú távra fókuszáló megoldásokat, amelynek felelősségét az állami döntéshozói mechanizmus szereplői is magukénak érznek. Az áldozatok védelme és segítése, az áldozattá válás megelőzése, az emberkereskedelemhez kapcsolódó bűncselekmények elkövetőinek felelősségre vonása valamennyi politikai szereplő által támogatott és támogatható törekvés, így lehetővé válik a prioritások meghatározásán túl a konkrét intézkedések 2013-2016 közötti időszakra való tervezése is.

Magyarország helyzetét figyelembe véve, a nemzetközi és európai uniós elvárásokkal, illetve az emberkereskedelem felszámolására irányuló európai uniós stratégia prioritásaival összhangban kerültek megállapításra a stratégia beavatkozási területei. A magyar állampolgárokat ért sérelmek tekintetében – mind a belföldi, mind pedig a külföldre irányuló emberkereskedelem tekintetében – a szexuális célú kizsákmányolás a leginkább meghatározó, de jelentős a munka célú kizsákmányolás is.

Az elmúlt években, az Európai Unió irányelvekkel összhangban kormányzati szinten is jelentős előrelépések történtek az emberkereskedelem elleni küzdelem tekintetében. Létrejött a nemzeti koordinációs mechanizmus, komoly kormányzati erőfeszítések történtek a prevenció, a felvilágosítás területén, illetve az emberkereskedelem áldozatainak ellátása, védelme és reintegrációja is beépült az áldozatsegítés általános mechanizmusába. Ugyanakkor el kell ismernünk, hogy elsősorban az alacsony esetszám miatt jelentkező kapacitás-, és gyakorlathiány nehézséget okoz minden érintett szerv vonatkozásában az eljárások hatékony és áldozatközpontú lefolytatása során, és fejleszteni szükséges a kommunikációt az eltérő feladatú kormányzati szervezetek között.

A civil szervezetek felbecsülhetetlen segítséget nyújtanak a kormányzat számára, különösen hatékonyak azokon a területeken, ahol az állam nem, vagy nem megfelelően képes eljárni. Ugyanakkor az állami és civil szféra együttműködése számos kívánnivalót hagy maga után.

Ez alapján egy megfelelő, jól működő áldozatazonosítási, irányítási és védelmi rendszer működtetése, a hatékony megelőzés és tudatformálás, tudatosságnövelés elősegítése, az elkövetők felelősségre vonása, a sértettek, áldozatok jogainak és érdekeinek megóvása, a releváns hazai kormányzati, fél-kormányzati és civil szervezetek közötti koordináció további erősítése mellett a biztonságos visszatérés és a reintegráció lehetőségeinek kormányzati szintű feltérképezése, támogató intézkedések kidolgozása is szükséges.

I. BEVEZETÉS

1.1. A stratégia háttere

1.1.1. Indíttatás

Az Emberkereskedelem Elleni, 2008-2012 közötti Nemzeti Stratégiáról szóló 1018/2008. (III. 26.) Korm. határozatban megjelent, emberkereskedelem elleni nemzeti stratégia 2012. december 31-én hatályát veszítette, ezért az új stratégia kidolgozása elengedhetetlen.

Az emberkereskedelem megelőzéséről, és az ellene folytatott küzdelemről, az áldozatok védelméről, valamint a 2002/629/IB tanácsi kerethatározat felváltásáról szóló 2011. április 5-i 2011/36/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv (a továbbiakban: 2011/36/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv), amelynek átültetési határideje 2013. április 6., kiemeli az emberkereskedelem elleni fellépés és koordináció fontosságát, valamint előírja a tagállamok számára e területen az együttműködési rendszerek kialakítását, illetve továbbfejlesztését.

Az Európai Bizottság 2012. június 19-én mutatta be az Emberkereskedelem Felszámolására Irányuló Európai Uniós Stratégiát (továbbiakban Európai Uniós Stratégia), amely a 2012 és 2016 közötti időtávra fogalmaz meg Magyarország számára is olyan megvalósítandó intézkedéseket, amelyek hazai végrehajtásának tervezése és ütemezése szintén stratégiai tervezést igényel:

1. Nemzeti áldozatkezelési mechanizmusok kifejlesztése;
2. A gyermekvédelmi rendszerek erősítése a biztonságos hazatérés biztosítása, valamint az emberkereskedelem megismétlődésének megakadályozása érdekében;
3. Információk terjesztése a munkaügyi, szociális, sértetti és migránsi jogokról nemzeti szinten;
4. Emberkereskedelemmel foglalkozó, nemzeti multidiszciplináris bűnüldözési egységek létrehozása;
5. Proaktív pénzügyi vizsgálatok az emberkereskedelmi ügyekben, és együttműködés az EU ügynökségeivel;
6. Az emberkereskedelmi ügyekkel kapcsolatos pénzügyi vizsgálatokra vonatkozóan a tagállamoktól kapott információk elemzése;
7. Közös nyomozócsoportok felállítása, működtetése;
8. Az uniós ügynökségekben rejlő lehetőségek teljes kihasználása;
9. Az Eurojust emberkereskedelem elleni cselekvési tervének végrehajtása;
10. Az egész EU-ra kiterjedő koordinációs mechanizmus erősítése a nemzeti előadók vagy velük egyenértékű mechanizmusok informális hálózatának támogatása érdekében;
11. Esetleges együttműködési mechanizmusok kialakítása a kiemelt prioritású harmadik országokban és régiókban működő uniós küldöttségeken belül;
12. Az igazságügyi, valamint a határokon átnyúló bűnüldözéssel foglalkozó tisztviselőkre összpontosító képzés erősítése;
13. A szakpolitikai koherencia növelése a képzési programok segítségével;

14. Az adatok nemek és életkor szerinti bontásban történő gyűjtését és közzétételét szolgáló, egész EU-ra kiterjedő rendszer;
15. Összehasonlítható és megbízható adatok a 2011. és a 2012. évi nyomon követési kezdeményezés keretében;
16. Az interneten és a közösségi hálózatokon keresztül történő toborzással kapcsolatos kutatás;
17. A munkaerő-kizsákmányolás céljából elkövetett emberkereskedelemmel kapcsolatos ítélkezési gyakorlatról szóló tanulmány.

Az új stratégia kidolgozása során a Magyarország Emberkereskedelem Elleni, 2008 – 2012 közötti Nemzeti Stratégiájának értékelése, az emberkereskedelem elleni uniós stratégiában a tagállamokkal szemben meghatározott elvárások figyelembe vétele, valamint ezek alapján az új célok és eszközök megfogalmazása szükséges, hogy a hatékonyabb küzdelem elősegítése érdekében az eddig elért eredményeinkre támaszkodva a kormányzati szintű fellépés megfelelő színvonala és folyamatossága biztosított legyen.

1.1.2. Mandátum

A kormányzati stratégiai irányításról szóló 38/2012. (III. 12.) Korm. rendelet 35. § (2) bekezdés a) pontja szerint a szakpolitikai stratégia előkészítésének megkezdéséről, majd elfogadásáról a Kormány dönt. Ennek megfelelően a kormányzati stratégiai dokumentumok felülvizsgálatával kapcsolatos feladatokról szóló 1657/2012. (XII. 20.) Korm. határozat alapján a Kormány felhívta a belügyminisztert az Emberkereskedelem elleni irányelvhez és az Emberkereskedelem Felszámolását Célzó Európai Stratégiához kapcsolódó, valamint az emberkereskedelem elleni küzdelemről szóló 2008–2012 közötti nemzeti stratégiát felváltó 4 éves szakpolitikai stratégia kidolgozására.

1.1.3. Készítők

Ahhoz, hogy az emberkereskedelem elleni küzdelemben jelentkező kihívásokra a szükséges holisztikus megközelítést követő komplex válaszokat adhassunk, a stratégia megalkotásába szükséges valamennyi érdekelt szereplőt bevonni a kormányzat, az igazságszolgáltatás, valamint a nem-kormányzati szektor területéről egyaránt. A stratégiaalkotási folyamatban részt vettek a Nemzeti Koordinációs Mechanizmus tagjai, az NGO kerekasztal érdeklődő képviselői és szakértőként az alábbi szervezetek munkatársai az ÁROP projekt keretében kiírt pályázat alapján:

1. Belügyminisztérium (BM)
2. Emberi Erőforrások Minisztériuma (EMMI)
3. Fővárosi Főügyészség
4. Fővárosi Törvényszék
5. Készenléti Rendőrség Nemzeti Nyomozó Iroda (KR NNI)
6. Közigazgatási és Igazságügyi Hivatal, Áldozatsegítő Szolgálat (KIH)
7. Külügyminisztérium (KÜM)

8. Nemzeti Közszeroláati Egyetem (NKE)
9. Országos Kriminológiai Intézet (OKRI)
10. Országos Kríziskezelő és Információs Telefonszerolálat (OKIT)
11. Országos Rendőr-főkapitányság (ORFK)

1.2. Tervezési kontextus

Jelen dokumentum megfelel a 38/2012. (III. 12.) Korm. rendeletben lefektetett szabályozásnak, és követi a „Módszeriani útmutató a kormányzati stratégiai tervezéshez”, és a „Szakpolitikai stratégiaalkotási segédlet” című ajánlást, tekintettel a kormányzati stratégiai dokumentumok összhangjának biztosítására.

1.2.1. Alkalmazott módszerian

Az alkotók célja egy jövőkép alapú stratégiai dokumentum elkészítése, amely a jelenlegi magyar és nemzetközi helyzet figyelembevételével meghatározza a következő minimálisan négy év jogalkotási, szerolálatási- és szerolálatfejlesztési, képzési, szemlélet- és tudatformálási feladatait az emberkereskedelemhez kapcsolódóan.

A tervdokumentum alapját korábbi stratégiai dokumentumok tervezési, végrehajtási tapasztalatai képezik, amelyet kiegészítettek civil szerolálatok és szakértők javaslatai. A stratégiai tervdokumentum kidolgozásában résztvevő tagok műhelymunkák, illetve önálló munka keretében helyzetelemzés, helyzetértékelés alapján azonosították az emberkereskedelem hazai trendjeit. Különböző elemzési technikák által azonosított problémák, valamint a prognosztizálható jövőbeli trendek szerint meghatározott jövőkép eléréséhez szükséges beavatkozási területek rögzítésével kerültek megállapításra a részletes tervezés alapjai és a stratégia végrehajtásában érintettek köre. A tervdokumentum felhasználja a nemzetközi tapasztalatokat, szakértői anyagokat annak érdekében, hogy a külföldön sikeresen alkalmazott technikák alkalmazhatóbbá váljanak.

1.2.2. Alapfogalmak

Emberkereskedelem: Az emberkereskedelem személyek kizsákmányolás céljából való toborzása, szállítása, átadása, rejtegetése vagy fogadása – az adott személyek feletti ellenőrzés megváltoztatását vagy átadását is ideértve – fenyegetéssel, erőszakkal vagy egyéb kényszer alkalmazásával, emberrablással, csalással, megtevesztéssel, hatalommal vagy a kiszolálatott helyzettel való visszaélés révén, illetve anyagi ellenszerolálatásnak vagy előnyöknek valamely személy feletti ellenőrzést gyakorló személy beleegyezésének megszerzése érdekében történő nyújtásával vagy elfogadásával. A kiszolálatott helyzet olyan helyzet, amelyben az adott személy

tényleges vagy elfogadható választási lehetőség hiányában kénytelen alávetni magát az adott visszaélésnek.¹

Kizsákmányolás: A kizsákmányolás magában foglalja legalább a prostitúció révén történő kizsákmányolást, vagy a szexuális kizsákmányolás más formáit, a kényszermunkát vagy – szolgáltatásokat – a koldulást, a rabszolgatartást vagy a rabszolgatartáshoz hasonló gyakorlatot és a szolgáltatást is ideértve –, a bűncselekményhez kapcsolódó kizsákmányolást és a szervek kivételét.²

1.2.3. Lehatárolás

A stratégiai tervdokumentum átfogóan kezeli az emberkereskedelem témakörét, a nemzeti fellépésre fókuszál. A stratégia a célok meghatározásával kijelöli az emberkereskedelem elleni küzdelem főbb irányait, ugyanakkor tartalmazza a célok eléréséhez szükséges eszközöket, ezek forrásait, a feladatok felelőseit és a végrehajtási határidőket.

Jelen stratégia:

- az emberkereskedelem áldozatainak segítségével, irányításával, azonosításával kapcsolatos célok;
- az emberkereskedelem hatékony megelőzésével kapcsolatos célok;
- az emberkereskedelem elleni küzdelemben érintett valamennyi kormányzati és nem kormányzati intézmény közötti nemzeti és nemzetközi szintű koordináció javításához szükséges célok;
- az emberkereskedelem áldozatainak fokozott védelméhez, illetve az elkövetők felelősségre vonásával kapcsolatos szabályozási háttér javítása érdekében megvalósítandó célok;
- az emberkereskedelem áldozatainak hatékony reintegrációjához elengedhetetlen célok teljesítésére korlátozódik.

Horizontális kérdésként foglalkozik a nemzetközi együttműködéssel és a képzéssel. Kiemelten, sérülékeny csoportként kezeli a gyermekeket, fiatalokat, a fogyatékkal élőket, a mélyszegénységben élőket, a munkanélkülieket, valamint a nőket- ezen belül is az állami gondoskodásból kikerülő, fiatalkorú nőket. A preventív szempontú megközelítés a kiváltó okokat vizsgálva, azokat próbálja megszüntetni, enyhíteni. Tekintettel arra, hogy a leghangsúlyosabb kiváltó okok közé tartozik a szegénység általi fenyegetettség, a nők elleni erőszak, a társadalmi integráció hiánya, a munkalehetőségek, a megfelelő képzéshez, oktatáshoz való hozzáférés hiánya, így egyértelműen a fent felsorolt tényezők által sújtott társadalmi csoport(ok) igényel(nek) dominánsabb beavatkozást. Mivel a mélyszegénységben élők nagyrészt roma származásúak, továbbá a szexuális célú kizsákmányolás női áldozatainak 80-85 százaléka roma, így a tudatosság növelése a romák körében

¹ Az Európai Parlament és a Tanács 2011/36/EU irányelve

² Az Európai Parlament és a Tanács 2011/36/EU irányelve

kulcsfontosságú, és a társadalmi csoport specifikumait tekintve sajátos eszközöket kíván meg, azaz figyelemmel kell lenni az iskolázottságukra, körülményeikre, a kulturális feltételekre.³

Az emberkereskedelem elleni küzdelemről szóló 4 éves stratégiai tervdokumentum kidolgozásával párhuzamban folyik a Belügyminisztériumban a Migrációs stratégia és az azon alapuló, az Európai Unió által a 2014-2020 közötti uniós programozási időszakban létrehozásra kerülő Menekültügyi és Migrációs Alaphoz kapcsolódó 7 éves stratégia kidolgozása, illetve az Európai Unió által a 2014-2020 közötti uniós programozási időszakban létrehozásra kerülő Belbiztonsági Alaphoz kapcsolódó 7 éves stratégia kidolgozása. Ebből kifolyólag, illetve területi korlátai miatt a stratégiai tervdokumentum nem kezeli a szervezett bűnözés egyéb formáival, az embercsempészséssel, migránsokkal, kísérő nélküli kiskorúakkal való összefüggéseket, nem foglalkozik konkrétan az uniós pénzügyi alapokból igényelhető eszközök hatékony felhasználásával.

1.2.4. A területiség a stratégiában

Jelen stratégia egy nemzeti stratégia, elsősorban Magyarország területére koncentrál, de a szükséges mértékben lefedti a nemzetközi együttműködés szempontjából releváns államokkal való kooperációt is.

1.2.5. Általános célok

Magyarország alapértékeivel összeegyeztethetetlen, hogy polgárai, illetve a hazánkban tartózkodók a modern rabszolgaság áldozatává váljanak. A stratégia alapvető célja az emberkereskedelem valamennyi megnyilvánulási formájának visszaszorítása - Magyarország, mint célország és Magyarország, mint kiindulási, illetve tranzit ország viszonylatában - mind külső mind belső szemszögből, beleértve az emberkereskedelem áldozataiért való kormányzati felelősségvállalásból fakadó feladatok és kihívások komplex megfogalmazását és ezekre a megfelelő válaszok megadását.

A stratégiai dokumentumban megfogalmazott célok és intézkedések alapján lehetőség nyílik, hogy – egymással szoros összefüggésben – csökkenjen az emberkereskedelemnek áldozatul esettek száma; a hatóságok hatékonyabban legyenek képesek fellépni az elkövetőkkel szemben, illetve az áldozattá vált személyek irányítása, védelme, ellátása és reintegrációja a jelenleginél sokkal hatékonyabban működjön.

II. KONCEPCIÓ

2.1. Helyzetelemzés és helyzetértékelés

Az emberkereskedelem jelensége

³ ERRC, Breaking the Silence: Trafficking in Romani Communities (2011)

A célzott és eredményes fellépés érdekében eltérő hozzáállást, más-más megközelítést igényel a szexuális és a munka célú kizsákmányolás, megint mást a szervkereskedelem elleni küzdelem.

Az emberkereskedelem magában foglalja különösen a prostitúciós vagy kényszermunka jellegű kizsákmányolást, a szervezett koldultatást, az illegális örökbefogadást, illetve a szervkereskedelmet. Az emberkereskedelem különböző formái több szempontból eltéréseket mutatnak, megkülönböztethető az áldozati kör, eltérő nagyságrendű a hazai érintettség, ennek ellenére a stratégiában megfogalmazott intézkedések szintjén – tekintve, hogy a stratégia az emberkereskedelem komplex problémáját kívánja megragadni – nem indokol külön tervezést. Az intézkedések megvalósítása során már szükségessé válhat az emberkereskedelem egyes formái szerinti differenciálás az alkalmazott módszertan, technika tekintetében, de ennek kibontása túlmutat a stratégia keretein.

Általános helyzetkép

Az emberi méltósághoz fűződő jog alapján megengedhetetlen, hogy az ember maga kereskedés, illetve kizsákmányolás tárgyává váljon. Ezért Magyarország 2011. április 25-én kihirdetett Alaptörvénye az alapvető jogokat és kötelezettségeket taglaló Szabadság és Felelősség fejezetének III. cikk (1) bekezdése értelmében „Senkit nem lehet kínzásnak, embertelen, megalázó bánásmódnak vagy büntetésnek alávetni, valamint szolgaságban tartani. Tilos az emberkereskedelem.” Az Alaptörvényben rögzített elv érvényre juttatását segíti, hogy rendelkezésünkre áll egy uniós standardoknak és az alapvető nemzetközi elvárásoknak is megfelelő jogszabályi keret, és egy intézményi alapstruktúra is.

Az emberkereskedelem elleni fellépés koordinátora Magyarországon jelenleg a Belügyminisztérium Európai Unió és Nemzetközi Helyettes Államtitkára. A koordinátor biztosítja az együttműködést a különböző állami és nem állami szervezetek között, valamint nemzetközi, európai, és nemzeti szinten is felelősséget vállal Magyarország emberkereskedelem ellenes lépéseirért. A nemzeti koordinátor által elnökölt kormányzati mechanizmusban valamennyi érintett tárca és állami szereplő képviselteti magát, operatív munka révén biztosítja a koherens fellépést, a felmerülő feladatok végrehajtásának koordinálását.

Az emberkereskedelem elleni harc három alapvető pillére az áldozatsegítés, a bűnüldözés (az elkövetők felelősségre vonása), valamint az áldozattá válás megelőzése.

Magyarország az emberkereskedelem szempontjából alapvetően kiindulási, illetve tranzit ország, egyes régiók tekintetében célország. Az elmúlt időszak fejleményei azt mutatják, hogy kiindulási ország jellege és a belső emberkereskedelem okozza a legnagyobb problémákat. Mindezek okán elengedhetetlen a nemzeti koordináció mellett a nemzetközi kapcsolatok ápolása, az együttműködés fejlesztése. Ebből kifolyólag egyre szorosabb kapcsolatot építettünk ki Ausztriával, Belgiummal, Hollandiával, Németországgal, Svájcjal. A nemzeti koordinátorok közreműködése és a rendészeti együttműködés is jelentős fejlődésen ment keresztül. A továbblépés lehetséges útja egy

transznacionális áldozatirányító rendszer kidolgozása (Transnational Referral Mechanism) a magyar szempontból célterületnek számító országok között.

Az emberkereskedelem elsősorban a célországokban/helyeken jelentkezik problémaként, ezekben az országokban válik érdemben láthatóvá. Hazánk esetében az emberkereskedelem nem szemet szűrő jelenség, szemben a társadalom számára jól érzékelhető, a szubjektív biztonságérzetet jelentősen befolyásoló más erőszakos, illetve vagyoni elleni bűncselekményekkel. A Büntető Törvénykönyv hatályos törvényi tényállása okán, a belföldön jelentkező emberkereskedelem statisztikailag nem mérhető. Ezért, jóllehet az emberkereskedelem belföldi megjelenési formáival kapcsolatos tendenciák általánosságban ismertek, a hazai emberkereskedelem elleni célzott és eredményes fellépés valamennyi érintett szervezet fokozottabb együttműködését, információcseréjét, közös fellépését igényli.

Magyarországon jelenleg az emberkereskedelem áldozatainak döntő többsége szexuális célú kizsákmányolás áldozata, emellett egyre több munkára kényszerítéssel összefüggő eset válik ismertté, míg a szervkereskedelem hazánkban elenyésző.

A 2011/36/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv az Európa Tanács Emberkereskedelem Elleni Fellépéséről szóló Egyezmény által teremtett alapokon nyugszik, azokat továbbfejlesztve erősíti a tagállamok fellépését.

Magyarország jogalkotási szinten teljesítette az irányelvből fakadó implementációs kötelezettségeit. A 2013. július 1-jén hatályba lépő a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvényben (továbbiakban új Btk.) az emberkereskedelem bűncselekménye új törvényi tényállásának megfogalmazása megfelel a nemzetközi egyezmények⁴, illetve az említett uniós irányelv elvárásainak. Mivel az irányelv átültetése révén elhárultak a jogi akadályok, kihirdetésre került a 2013. évi XVIII. törvény az Európa Tanács Emberkereskedelem Elleni Fellépéséről szóló Egyezményéről.

Az új Btk. 192. §-ában az emberkereskedelem különös részi tényállása - az addig hatályos tényállás mintegy kiegészítésével és jól bevált fordulatának megtartásával - új elemként szabályozza a kizsákmányolási célzattal történő elkövetést. Az emberkereskedelem jelenségének sajátosságát figyelembe véve az adás-vétel mellett kellő hangsúlyt kapott a kizsákmányolási jelleg. A kizsákmányolási célzattal elkövetett emberkereskedelem büntetési tételét az új Btk. egy évtől öt évig terjedő szabadságvesztésben határozza meg. Ezzel együtt a bűnszervezetben történő elkövetés esetén büntetési tételének felső határa pedig tíz évre emelkedik. Az új Btk. szerint a kizsákmányolás központi fogalmi eleme a kiszolgáltatott helyzetbe hozott vagy helyzetben tartott sértett helyzetének kihasználásával előny szerzésre törekvés. Nem szükséges tehát a bűncselekmény megvalósulásához, hogy az elkövető ténylegesen vételárat szerezzen a sértett eladásából, vagy a sértett keresményét, bevételét tőle ténylegesen elvegye. Előnyön nemcsak az anyagi előnyt, hanem

⁴ Palermói Protokoll, illetve az Európa Tanács 197. számú egyezmény

bármely más olyan kedvezményt, fölényt, előnyös helyzetet is érteni kell, amely a sértett kiszolgáltatott helyzetével való visszaélés révén áll, vagy állhat elő. A kiszolgáltatott helyzet lehet egy tényező vagy tényezők összessége, amelyek azt eredményezik, hogy a sértett védtelen az elkövetővel szemben. A kiszolgáltatott helyzet előállhat az elkövető magatartása, cselekménye révén, vagy attól függetlenül. Utóbbi esetben az elkövetői visszaélés a már meglévő kiszolgáltatott helyzet (például hajléktalanság, kilátástalan anyagi helyzet) fenntartásával, vagy az abból való kilábalás megakadályozásával valósul meg. Az emberkereskedelem tényállását az új Btk. rendszerében továbbra is kiegészítik a prostitúcióhoz kapcsolódó, ún. élősködő bűncselekmények, illetve a szexuális és a gyermekek védelmét szolgáló egyéb rendelkezések.

Az új Btk. tényállása ezen túlmenően szükségszerűen tükrözi azokat a kiemelt területeket is, amelyekre a jogalkotó fokozott figyelmet kívánt fordítani. A teljesség igénye nélkül: a szexuális kizsákmányolás keretei között kiemelt szerepet kapott a gyermekpornográfia céljából elkövetett cselekmény; alapvető elhatárolást jelent a sértetti életkor, a 18., illetve a 14. életév alatti sértettek fokozott védelemben részesülnek; ugyancsak minősítő körülmény az elkövető nevelése, felügyelete, gondozása vagy gyógykezelése alatt álló személy sérelmére, illetve - új elemként - a sértettel kapcsolatban fennálló egyéb hatalmi vagy befolyási viszonyral visszaélve elkövetett cselekmény. Ezeknek az újításoknak köszönhetően az irányelv átültetésével a büntetőjogi szabályozás összhangba került a nemzetközi követelményekkel. Meg kell jegyezni, hogy az új Btk. külön tényállásban bünteti a kényszerszolgálatot. A hatályos Btk. a személyi szabadság megsértésének tényállásában rendelte büntetni azt, aki emberkereskedelemmel összefüggésben megszerzett és a személyi szabadságától megfosztott sértett személy szabadságának megfosztását fenntartotta, és a sértettet munkavégzésre kényszerítette. A kényszerszolgálat megállapításának feltétele, hogy az elkövetési magatartás meghatározott módon, másnak a kiszolgáltatott helyzetét kihasználva, illetve erőszakkal vagy fenyegetéssel menjen végbe, amely az uniós szemléletmód még teljesebb átültetését és az azzal való azonosulást biztosítja.

A szexuális célú kizsákmányolással összefüggésben meg kell említeni, hogy a prostitúció kérdése jogilag rendezetlen, a jelenség megnyugtató megoldását illetően hiányzik a társadalmi, jogi, politikai konszenzus, a hatályos jogszabályok alkalmazása kifogásolható.

A jogszabályi környezetet érintően új elemként jelent meg a bűncselekmények áldozatainak segítségéről és az állami kárenyhítésről szóló 2005. évi CXXXV. törvény (Ást.) módosítása és az emberkereskedelem áldozatainak azonosításának rendjéről szóló kormányrendelet is.⁵

Az Ást. egyes rendelkezései akként módosultak, hogy az emberkereskedelem áldozatai a büntetőeljárásban való együttműködésüktől függetlenül részesülhessenek az emberkereskedelem áldozatainak részére nyújtható speciális támogatásokban.

⁵ Az emberkereskedelem áldozatainak azonosításának rendjéről szóló 354/2012. (XII. 13.) Korm. rendelet

A Kormány a közelmúltban rendeletben szabályozta az áldozatirányítás rendjét, ez a jogszabály általános jelleggel rögzíti a felelős hatóságok körét és együttműködésük rendszerét.

2.1.1. Korábbi stratégiai dokumentumok tervezési, végrehajtási tapasztalata

Az Emberkereskedelem Elleni, 2008-2012 közötti Nemzeti Stratégiáról szóló 1018/2008. (III. 26.) Korm. határozatban megjelent, emberkereskedelem elleni nemzeti stratégia Magyarország első nemzeti stratégiája volt ezen a területen. A stratégiához ugyan nem készült cselekvési terv, a legtöbb benne foglalt célkitűzés megvalósult, hiszen maga a dokumentum kellően cselekvés-orientáltan fogalmazott.

2.1.2. Helyzetelemzés és értékelés területi megközelítései

A jelenleg rendelkezésre álló bűnügyi statisztikák és a jelenség kezelésében érintett szervezetek tapasztalatai alapján nyilvánvaló, hogy Magyarország egyes területei nem egyformán fertőzöttek az emberkereskedelem valamennyi formája és az ahhoz kapcsolódó bűncselekmények tekintetében. Az alacsony gazdasági aktivitást mutató megyékben sokkal nagyobb az áldozattá válás aránya és esélye, függetlenül attól, Magyarországon belüli vagy nemzetközi emberkereskedelemről van szó.

A határon átnyúló emberkereskedelem tekintetében a magyar áldozatok elsősorban Európa azon országaiban jelennek meg, ahol adott a fizetőképes kereslet, valamint a célország jogszabályi környezete jobban kihasználható, illetve amelyek meghatározott gazdasági szektorok szempontjából a legális munkavállalók körében is nagyobb érdeklődést élveznek. A nyelvet nem beszélő, megfelelő tartalékokkal nem rendelkező csoportok a legveszélyeztetettebbek a határokon átnyúló emberkereskedelem szempontjából.

2.2. SWOT-elemzés

A fentiekben bemutatott helyzetelemzés alapján készült el a stratégiai terület SWOT elemzése, és egy helyzetértékelő összegzés.

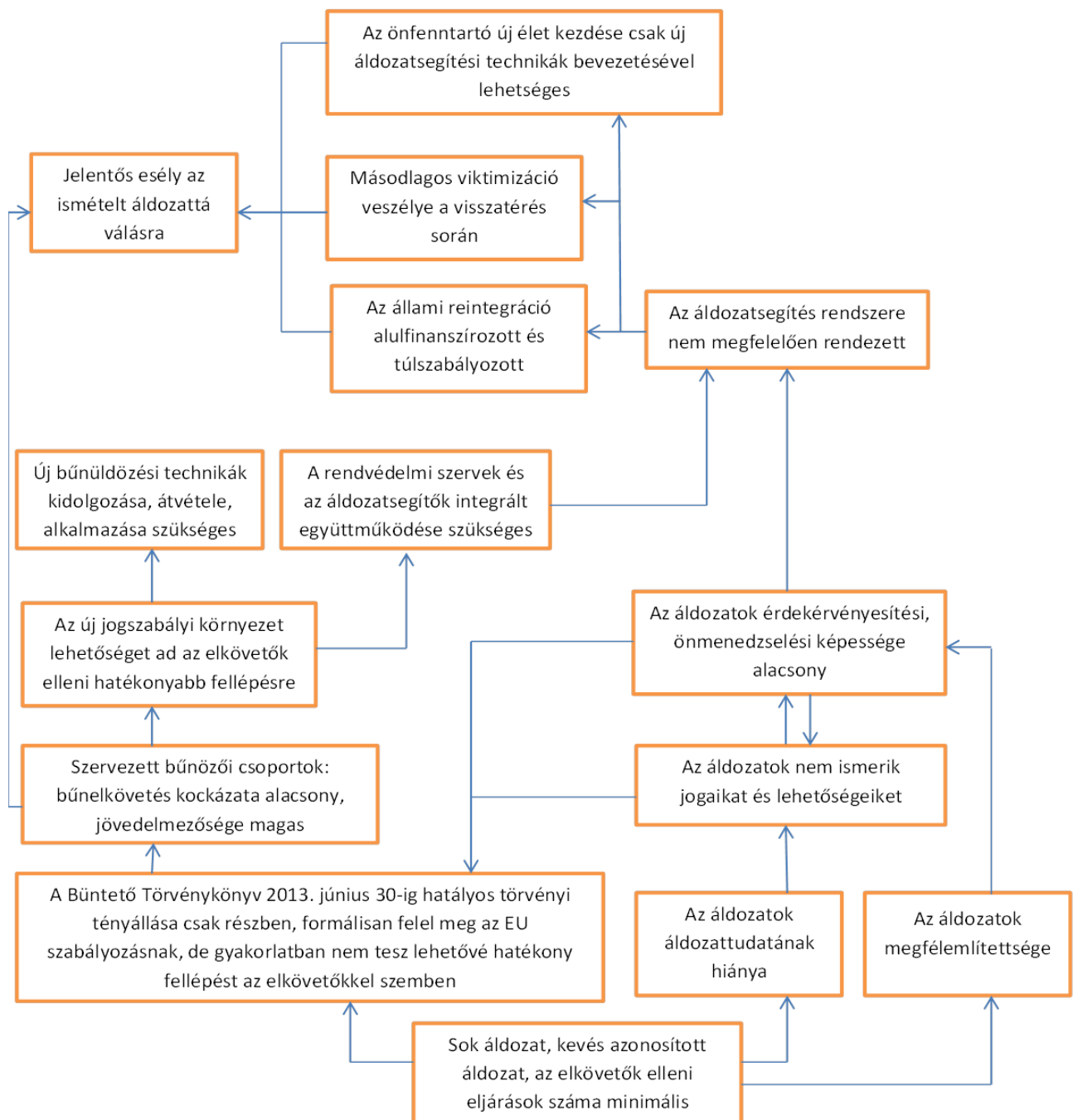
2.2.1. SWOT - elemzés a négy dimenzió mentén

Erősségek	Gyengeségek
<ul style="list-style-type: none">• emberkereskedelemmel kapcsolatos nemzetközi és EU-s normák jelentős része átültetésre került• az új Btk. is megteremti az arányos és valóban visszatartó erővel bíró szankciók rendszerét, ha a jogalkotó által kínált lehetőségekkel a jogalkalmazók élni is tudnak• az áldozatsegítő szolgálatok tevékenysége kiterjed az emberkereskedelem valamennyi olyan	<ul style="list-style-type: none">• nehéz valóban hatékony megelőzési intézkedéseket kidolgozni, a megvalósított programok eredményei pedig nehezen mérhetők• az új jogszabályi háttérrel a gyakorló szakemberek még nem ismerik kellőképpen, az ezek által feltételezett szemléletváltás kezdeti stádiumban van• nincs a gyakorlatban jól működő egységes áldozatirányítási rendszer

<p>áldozatára, aki a rendszer látókörébe kerül</p> <ul style="list-style-type: none"> • az áldozatok számára a hatósággal való együttműködéstől függetlenül biztosított a védelem és az alapvető szükségletek kielégítése • országos lefedettséggel áldozatvédelmi referenci hálózat működik • önálló egység a Készenléti Rendőrség Nemzeti Nyomozó Irodánál a nemzetközi vonatkozású és szervezett elkövetői csoportokhoz köthető ügyek nyomozására • prevenciós programok megvalósítását segítő országos lefedettségű hálózat megléte (Család, Esélyteremtési és Önkéntes Házak Hálózata) 	<ul style="list-style-type: none"> • alacsony az áldozatsegítő szolgálatoknál dolgozó pszichológusok és szociális munkások száma • az alacsony ügyszám miatt az érintett szerveknél szakmai tapasztalat és gyakorlat hiánya • fennáll a másodlagos viktimizáció veszélye • a jelenség vizsgálatát lehetővé tevő adatbázisok hiánya, az adatgyűjtés koordinálatlansága • a civil szervezetek anyagi lehetőségei korlátozottak, kevés lehetőségük van pályázni, forrást szerezni • a hatóságok közötti együttműködés javításra szorul, a jelzőrendszer működésének erősítése szükséges, nincsenek intézményesített elektronikus, illetve személyes találkozási pontok
<p>Lehetőségek</p> <ul style="list-style-type: none"> • bevált nemzetközi programok, modellek eredményei, jó gyakorlatai hasznosíthatóak • a 2012/29/EU irányelv valamennyi áldozat, így az emberkereskedelem áldozatai számára is többletjogosultságokat biztosít az eddigiekhez képest • a gyermekvédelmi és a hozzátartozók közötti erőszak áldozatait segítő jelzőrendszer tapasztalatai rendelkezésre állnak, felhasználhatók • az EUROJUST ösztönzi és javítja a tagországok igazságügyi hatóságai közötti koordinációt, illetve anyagi forrást biztosít • az EUROPOL folyamatosan bővíti a nemzetközi bűnügyi együttműködés koordinációjához nyújtott támogatási kapacitását • 2014-2020 közötti időtartamban jelentős EU-s források állnak rendelkezésre 	<p>Veszélyek</p> <ul style="list-style-type: none"> • a Magyarországról kialakuló képet kedvezőtlenül befolyásolja az Európai Unió különböző tagállamaiban, a kínálati oldalon megjelenő áldozatok jelentős száma és helyzete • fokozódó nyomás a nyugat-balkáni országokból: egyre több áldozatot szállítanak hazánkon keresztül és a gazdasági válság okozta gazdasági különbségek ezt a veszélyt jelentősen növelik • egyes tagállamok nem kellően koordinált fellépése elősegítheti az elkövetési módszerek, minták gyors és jelentős változását, ami nem csupán az erre fel nem készült új célország, de a kiinduló ország, illetve az esetlegesen megváltozó tranzit útvonalba belekerülő országok hatóságait is hirtelen állíthatja új kihívások elé

2.3. Probléma mátrix

A probléma mátrix az emberkereskedelem területén jelentkező megoldásra váró feladatokat, problémákat jeleníti meg az egymáshoz való viszonyuk feltárásával.

A belföldön jelentkező emberkereskedelem az eljáró hatóságok előtt szinte láthatatlan, érdemben más bűncselekmények által leplezett és ekként is kezelt jelenség. Míg a magyar rendvédelmi és igazságszolgáltatási statisztikák alapján éves szinten alig néhány ügyről beszélünk, a valós szám – a magyar áldozatokra vonatkozó nemzetközi statisztikák alapján – jóval magasabb.

Az azonosított áldozatok, illetve az elkövetők elleni eljárások száma alacsony, amelynek oka az áldozatok áldozattudatának hiánya, az emberkereskedők általi megfélemlítettségük, kilátástalan helyzetük lehet. Az áldozatok nincsenek tisztában jogaikkal, a számukra nyitva álló lehetőségekkel és azok korlátaival. Nem bíznak az áldozatsegítési és védelmi rendszerünkben, így érdekérvényesítési és önmenedzselési képességük nem megfelelő.

Elsősorban a szexuális célú kizsákmányolás áldozataira jellemző, hogy nem rendelkeznek áldozattudattal, a kulturális különbségek, az oktatás hiánya, vagy korábbi életviszonyaik miatt nem ismerik fel, hogy emberkereskedelem áldozataivá váltak és gyakran az anyagi felemelkedés lehetőségét látják a prostitúcióban. A magyar társadalom megosztott a prostitúció megítélésében, sokan nem úgy tekintenek rá, mint szexuális célú kizsákmányolásra. A munka célú kizsákmányolásra irányuló emberkereskedelem jelensége sincs jelen kellő súllyal a köztudatban.

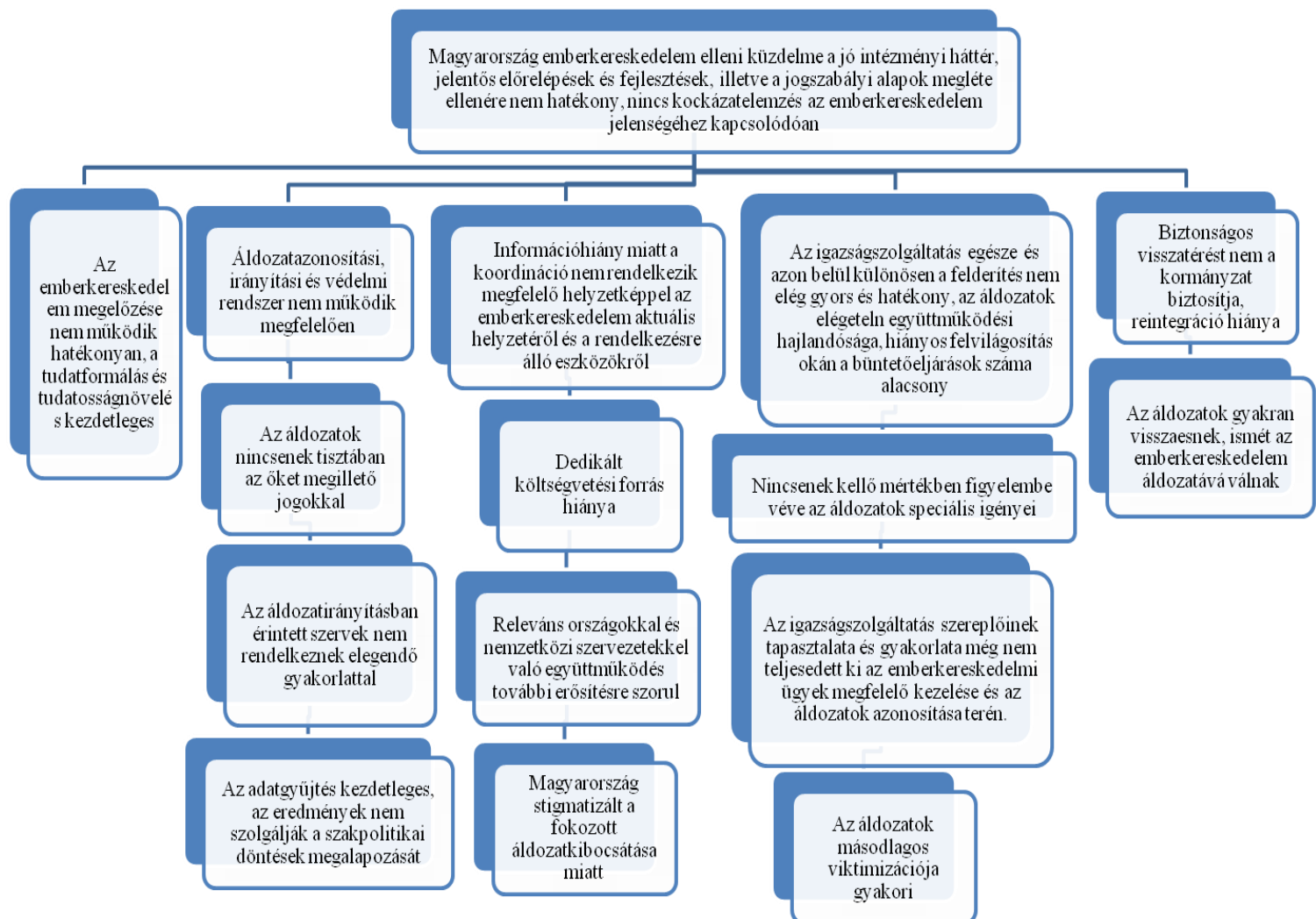
A Büntető Törvénykönyv hatályos (hatályos 2013. június 30-ig) törvényi tényállása csak részben felelt meg a nemzetközi szerződések követelményrendszerének, ami a joggyakorlat számára is jelentős nehézségeket okozott. Több bűncselekmény törvényi tényállása is érintette, tiltotta az emberkereskedelem tág értelemben vett elkövetési magatartását, ugyanakkor a jelenség lényegi eleme, az áldozatok kizsákmányolása nem kapott, nem kaphatott megfelelő hangsúlyt. Az emberkereskedelem büntetvényi tényállása csupán a jelenség rendkívül szűk területére koncentrált, egyben komoly bizonyítási nehézségeket is okozott. A bűnügyi statisztikákban megjelenő alacsony számok inkább e formai okokra, semmint az emberkereskedelem elkövetésének tényleges hiányára vezethetők vissza.

Új bűnüldözési technikák kidolgozása, átvétele és alkalmazása, a rendvédelmi szervek és az áldozatsegítők integrált együttműködése hozzájárulhatna az elkövetők elleni hatékonyabb fellépéshez. Az új jogi szabályozás szintén jó lehetőségeket rejt magában, de azok kihasználásához a rendvédelem és igazságszolgáltatás szereplőiben ezen elemek rövidtávon történő tudatosítása és az egységes alkalmazásra történő ösztönzés szükséges. Az igazságszolgáltatás szereplőinek még nincs elég tapasztalata és gyakorlata az emberkereskedelemmel kapcsolatos ügyek kezelésében, az áldozatok azonosításában. A büntetőeljárások keretében az áldozatok szerepe nem megfelelően rendezett, sajátos helyzetük, igényeik kezelése a jelenlegi gyakorlat, illetve rendelkezések alapján nem megfelelő.

Ebből kifolyólag az áldozatok nem bíznak eléggé az igazságszolgáltatásban és abban, hogy egy esetleges büntetőeljárás esetén számukra megnyugtató végeredmény születik, mint ahogy abban sem, hogy az eljárás garantálja számukra a másodlagos viktimizáció elkerülését. Az ismételt áldozattá válásnak a nem megfelelően rendezett áldozatsegítési és áldozatirányítási rendszer is oka lehet, mivel az áldozatok irányítása, reintegrációja nem átláthatóan, protokollok mentén megy végbe. Az állami reintegráció alulfinanszírozott és túlszabályozott, az ellátórendszer jelenleg nem rendelkezik sem felhatalmazással, sem kapacitással az áldozatok megfelelő társadalmi reintegrációjának segítésében. Az ellátási idő erre nem ad lehetőséget, nem megoldott az áldozatok

sorsának nyomon követése. Ebből adódóan magas az ismételten áldozattá válók aránya, függetlenül attól, hogy ez fizikai kényszer, vagy megélhetési kényszer hatására következik be.

2.3.1. Problémafa

2.3.2. Problémák

Kockázatelemzés és kutatás

Nincs kockázatelemzés és célzott, rendszerezett kutatás az emberkereskedelem aktuális helyzetéről és a vele szoros összefüggésben lévő társadalmi problémákról, az érintett áldozatokról, a rendelkezésre álló eszközökről.

Megelőzés

Magyarországon a keresleti és a kínálati oldal csökkentését célzó megelőzési tevékenység a kormányzati és civil oldalon egyaránt megjelenik, azonban ezek összehangolása szükséges a hatékonyság fokozásához. Számos program valósult meg, illetve indult el az áldozattá válás elkerülése érdekében, viszont hatékonyságuk alacsony és eredményük nehezen mérhető.

További eredményes, intenzívebb szemlélet- és tudatformálást, tudatosságnövelést elősegítő lépésre van szükség. A kínálatcsökkentés mellett a keresletcsökkentésre is figyelmet kell fordítani. A médiának jelentős szerepe van a szemlélet- és tudatformálásban. A jelenlegi sztereotípiákat erősítő hatása viszont kifejezetten káros az emberkereskedelem elleni küzdelemben. Az emberkereskedelem jelenségét sem a jogalkotó, sem a társadalom nem tekinti központi kérdésnek, illetve problémának.

Az emberkereskedelemmel kapcsolatos adatgyűjtés gyakorlata kezdetleges, egységesítésre és fejlesztésre szorul, mert jelenleg nem szolgálja a szakpolitikai döntések megalapozását.

Áldozatazonosítás, áldozatirányítás, áldozatsegítés

Az áldozattá válásban meghatározó faktor az áldozatok kiszolgáltatott helyzete, amelynek kezelése komplex társadalmi problémák orvoslásával, a társadalmi felzárkózáshoz rendelt kapacitások bevonásával történhet meg. Ennek érdekében szükséges a jelenség pontos analizálása, a lehetséges beavatkozási pontok meghatározása, amely több érintett szaktárca együttműködésével valósulhat meg.

Az áldozatok támogatásának szükségességét illetően széleskörű konszenzus van. Az eszközrendszer kisebb fejlesztéssel megfelelő lenne, azonban ezen a területen egyre nagyobb humánerőforrás hiány mutatkozik. Néhány kivételtől eltekintve a nem kormányzati szervezetek sem rendelkeznek megfelelő kapacitásokkal az emberkereskedelem elleni küzdelemhez.

A szakemberek nem rendelkeznek elegendő gyakorlattal és tudással, így nem tudnak hatékonyan segítséget nyújtani a rászorulóknak. Az áldozatazonosítási, áldozatirányítási, és áldozatvédelmi rendszer fejlesztésre szorul. Olyan szakmai protokollok és képzési anyagok szükségesek, amelyek reflektálnak az emberkereskedelem specialitásaira.

Az áldozatok támogatását - korlátozott kapacitásuk miatt - sem a kormányzati szervek, sem a közreműködő civil szervezetek nem képesek önállóan, hatékonyan ellátni.

Igazságszolgáltatás, rendvédelem

Az emberkereskedelemmel összefüggésben eddig megindított büntetőeljárások alacsony száma és eredményei egyértelműen új fogalomrendszer kialakítását, új típusú megközelítést tettek szükségessé, egyben a területen szerzett tapasztalatok felhasználásával megkövetelik a jelenlegi rendszerek fejlesztését, újragondolását is.

Az emberkereskedelemmel összefüggésben a rendőrségen belüli, illetve a területi és helyi szerveknél kijelölt szakemberek együttműködése nem elég hatékony, az általános túlterheltség okán az emberkereskedelemmel kapcsolatos speciális, illetve többlet feladataikat nem tudják hatékonyan ellátni.

A szervezett bűnözés elleni eredményes fellépés egyik legfontosabb eszközeként, az emberkereskedelem elleni küzdelemben is kiemelt szerepet kellene kapni a bűnös tevékenységből származó vagyon maradéktalan elkobzásának. Ennek ellenére a vagyoneklobzás jogi eszközrendszere, illetve annak gyakorlati alkalmazása elégtelen, a vagyonmenedzsment megoldatlan, az e területen felhasználható emberi és technikai kapacitások hiányosak.

A büntetőeljárások alacsony számából következően az igazságszolgáltatás szereplőinek nincs elég tapasztalata és gyakorlata az emberkereskedelemmel kapcsolatos ügyek kezelésében, az áldozatok azonosításában. Hiányoznak a terület-specifikus ismeretek megszerzését lehetővé tevő rendszeres képzések.

A büntető igazságszolgáltatás rendszerében az áldozatok speciális igényei nem kapnak megfelelő hangsúlyt. A másodlagos viktimizáció gyakori, az ennek elkerülését szolgáló eljárásjogi eszközök elégtelenek, a technikai eszközök, feltételek hiányoznak, hiányosak. A rendelkezésre álló eszközrendszer áldozatbarát felhasználását lehetővé tevő gyakorlati technikák intézményesen nincsenek kidolgozva, bevezetve.

A büntetőeljárás tanúvédelmi eszközrendszere, illetve annak gyakorlata az emberkereskedelem áldozatai speciális igényeinek, védelmének biztosítására nem megfelelő.

Mindezekre is figyelemmel az áldozatok igazságszolgáltatásba vetett bizalma alacsony, a büntetőeljárást alkalmatlannak tartják a gyors, hatékony fellépésre, nem tekintik a sérelmükre elkövetett cselekményt felszámolni, megszüntetni képes megoldásnak. Az áldozatok együttműködésének hiánya, készsége alapvetően hátráltatja az eredményes büntetőeljárások lefolytatásának reális lehetőségét.

Reintegráció

A reintegráció eddig nem kapott kellő hangsúlyt az emberkereskedelem elleni küzdelemben, e területen jelentős előrelépés szükséges.

Az áldozatok társadalmi reintegrációjának biztosítására léteznek szakpolitikai tervek, viszont meg kell teremteni azok megvalósításához szükséges forrásokat. Nem hagyható figyelmen kívül, hogy az említett problémák kezelése jelentős forrásigénnyel párosul, amelynek biztosítására az uniós források mellett megfelelő mértékű, stabil költségvetési forrást is biztosítani szükséges.

A hazatérő áldozatok és a belföldön áldozatul esők számára védett elhelyezést és komplex segítőszolgáltatást biztosító ellátórendszer nem rendelkezik elegendő férőhellyel. Az áldozatok

ellátása a krízishelyzet megszüntetésére korlátozódik a rövid (maximum kétszer 90 napos) ellátási idő miatt. Félutas/kiléptető házak hiányában nem megoldott a krízisellátásból kilépett személyek társadalmi reintegrációja sem. A segített áldozatok sorsának nyomon követését biztosító protokoll jelenleg még nem kidolgozott.

Hiányzik az emberkereskedelem elleni küzdelemre elkülönített dedikált költségvetési forrás, amely megnehezíti az emberkereskedelem elleni fellépést.

Összességében elmondható, hogy a hatékony emberkereskedelem elleni küzdelemhez alapvetően megfelelő jogszabályi környezet áll rendelkezésünkre, és a kormányzati szintű koordináció működésének praktikus feltételei is adóttak. A konkrét intézkedések megvalósítása azonban inkább ad hoc alapon történik, a programozottság hiányzik. Van tennivalónk az áldozatazonosítás, áldozatirányítás, áldozatvédelem fejlesztése, a hatékony megelőzés és tudatformálás, az elkövetők felderítése, felelősségre vonása, az áldozatok jogainak és érdekeinek megóvása, a koordináció megerősítése, a biztonságos visszatérés és reintegráció területén. Fontos, hogy konkrét, intézkedések fogalmazódjanak és valósuljanak meg a tervidőszak végére, ezzel garantálhatjuk az emberkereskedelem elleni küzdelmünk hatékonyságának szignifikáns erősödését.

2.4. A területre vonatkozó horizontális szempontok

A gyermekek védelme

Megkülönböztetett figyelemben és védelemben kell részesíteni azokat a gyermekeket, akik a kizsákmányolás bármely formája által veszélyeztetettek és különösen azokat a gyermekeket, akik már áldozatul estek. Az őket érintő céloknál, intézkedéseknél fontos erre a megkülönböztetésre tekintettel lenni.

A képzés szerepe

Az emberkereskedelem elleni küzdelem komplex megközelítésének egyik legfontosabb eleme a képzés és szemléletformálás, amely a stratégiai tervdokumentum valamennyi prioritásában jelen van. Az áldozatokkal foglalkozó szakemberek, illetve a velük kapcsolatba kerülő valamennyi személy számára rendszeresen lehetővé kell tenni a továbbképzéseken történő részvételt, valamint támogatni akár egyes szakterületeket érintő, akár a teljes problémakört lefedő munkaműhelyek létrehozását.

Az emberkereskedelem áldozatai számára a társadalmi integrációjuk vagy reintegrációjuk elősegítését szolgálja a számukra elérhető képzések, speciális programok szervezése. Emellett a képzésnek fontos szerepe van az áldozattá válás megelőzésében is.

Nemzetközi együttműködés szerepe

Az emberkereskedelem elleni küzdelem az ENSZ, az Európa Tanács és az Európai Unió napirendjén is prioritást élvező téma. Az emberkereskedelem elleni küzdelem jelentős hányada határon átnyúló jelleget ölt. Magyarország származási és tranzit ország a nemzetközi együttműködés szempontjából. Megítélése hosszabb távon negatív irányba változhat, ha a társadalom és az állam nem tesz meg mindent a rendelkezésekre álló eszközök mellett az emberkereskedelem elleni hatékony fellépés érdekében összefogva a problémában érintett országokkal és nemzetközi szervezetekkel.

Nemiség szerepe

A szexuális kizsákmányolással összefüggésben figyelmet kell szentelni annak, hogy a rendelkezésre álló információk szerint a nők aránya kimutathatóan jelentősebb az emberkereskedelem áldozatainak között, a munka célú kizsákmányolással összefüggésben pedig a férfiak aránya magasabb. A szexuálisan kizsákmányoltak között különösen felülreprezentáltak a roma nők aránya, amely egyenes következménye a mélyszegénység, az izoláció, a képzettség és munkahely hiányának körökben megmutatkozó arányának.⁶ Azoknál a céloknál, intézkedéseknél, ahol releváns lehet, erre a megkülönböztetésre tekintettel kell lenni.

2.5. A beavatkozás érintettjei

A beavatkozási területek vonatkozásában leginkább érintettek:

Az érintett tárcák, az igazságszolgáltatás szereplői, beleértve a rendőrséget, ügyészséget, bíróságot, az áldozat azonosítás, irányítás, védelem szempontjából releváns háttérintézményeket és alárendelt szerveket, illetve a képzésben érintett intézményeket.

2.5.1. A beavatkozás területei

A stratégia az emberkereskedelem problematikáját a hatályos Európai Uniósi irányelvek alapján öt fő beavatkozási területre bontotta. Az egyes fő prioritásokon belül részterületek kerültek megfogalmazásra.

Fő prioritások

- A. Megfelelő, jól működő áldozatazonosítási, irányítási és védelmi rendszer működtetése
- B. Hatékony megelőzés és tudatformálás, tudatosságnövelés
- C. Az elkövetők felderítése, felelősségre vonása, a sértettek, áldozatok jogainak és érdekeinek megóvása
- D. Koordináció megerősítése a releváns hazai kormányzati, fél-kormányzati és civil szervezetek bevonásával

⁶ ERRC, Breaking the Silence: Trafficking in Romani Communities (2011)

- E. Biztonságos visszatérés és a reintegráció lehetőségeinek kormányzati szintű feltérképezése, támogató intézkedések kidolgozása

2.6. A jövőkép

A meglévő alapokra építve a következő tervezési időszakra szóló stratégia összhangban áll a nemzetközi elvárásokkal, azaz: Magyarország lehetőségeihez képest nemzeti szinten hatékonyan, nemzetközi szinten megbízható partnerként, az emberi jogokat tiszteltben tartva, diszkriminációmentesen, különös figyelmet fordítva a gyermekek védelmére kíván küzdeni az emberkereskedelem jelenségének valamennyi megjelenési formája ellen.

III. STRATÉGIA

A. Megfelelő, jól működő áldozatazonosítási, irányítási és védelmi rendszer működtetése

A 2008-2012 közötti emberkereskedelem elleni stratégia IV. 2.1. pontja célul tűzte ki az áldozatsegítés fejlesztését, különös tekintettel a gyermekáldozatokra. A cél, hogy az áldozatok számára a biztonságos elhelyezés mellett komplex (jogi, szociális, pszichológiai) segítség nyújtása is megvalósuljon. Annak ellenére, hogy az e területen folytatott tevékenység, illetve a stratégia megvalósítása során szerzett tapasztalatok rendkívül hasznosak, a 2008-2012 közötti stratégiában meghatározott célkitűzések nem valósultak meg maradéktalanul.

Az európai uniós, és annak nyomán a hazai jogalkotás is aktívan foglalkozik mind az általános értelemben vett áldozatsegítéssel és védelemmel, mind annak az emberkereskedelmet érintő szegmensével. Az áldozat-azonosítás és -irányítás egységes rendszerét az emberkereskedelem áldozatai azonosításának rendjéről szóló 354/2012. (XII. 13.) Korm. rendelet teremtette meg 2013. január 1-től.

Az áldozatsegítő szolgálat évente közel húszezer ügyfélnek nyújt valamilyen formában támogatást. Az emberkereskedelem harmadik országbeli áldozatait az Ást. alapján a többi áldozathoz képest többletinformációkkal kell ellátni az őket megillető jogokról (egy hónap gondolkodási idő áll rendelkezésre annak eldöntésére, hogy az áldozat hatóságokkal kíván-e együttműködni, erre az időre biztosított az ideiglenes tartózkodásra való jogosultság, az együttműködés idejére pedig a tartózkodási engedélyre való jogosultság). Ilyen jellegű tájékoztatásban 2006 és 2012 között összesen 93 fő részesült, és – bár ilyen alacsony számoknál tendenciát nehéz igazolni – számuk évről-évre növekedett.

Az emberkereskedelem áldozatai jellemzően gyenge érdekérvényesítő képességgel rendelkeznek, ami az áldozattá válásukban jelentős szerepet tölt be, és a bűncselekményt követő helyzet megoldását is negatívan befolyásolja. A bűncselekmények áldozatai különböző szociális háttérrel rendelkeznek, ebből kifolyólag nem mindenki szorul rá egyformán az áldozatsegítő szolgálat támogatására. Fontos ezért az egyéni esetkezelés lehetőségének megteremtése, az áldozatnak be kell mutatni, milyen intézkedések mentén rendeződhet a sorsa, mi vár rá, milyen segítségre számíthat.

A hatóságokkal együtt nem működő áldozatok részére támogatásként tájékoztatás adható, illetve számukra védett szálláshely biztosítása lehetséges, ahol a költségmentes és biztonságos lakhatás, valamint a fizikai szükségletek teljes körű kielégítése mellett komplex segítő (jogi, pszichológiai és a szociális munka eszközeivel biztosított) szolgáltatás segíti az áldozatokat. Az ellátás időtartama 90 nap, ami szükség esetén egy alkalommal maximum 90 nappal meghosszabbítható.⁷ A védett szálláshelyre történő elhelyezést az éjjel-nappal hívható Országos Kríziskezelő és Információs Telefonszolgálat munkatársa koordinálja.

Az áldozatok támogatására szolgáló pénzbeli keret jogszabály alapján felülről nyitott célelőirányzatból származik, így az áldozatoknak nyújtott anyagi támogatás az általános gazdasági helyzettől függetlenül biztosított. A nem pénzben nyújtott támogatások esetén azonban közvetlen összefüggés van az áldozatsegítő szolgálatok – részben az általános gazdasági helyzetből fakadó – létszámhelyzete és az ellátás minősége, valamint az ellátható áldozatok száma között. A jelenlegi alacsony ügyviteli létszám súlyosan kihat a feladatellátás egészére. A gazdasági körülmények nem csupán a létszámot befolyásolják, hanem a szakterületen dolgozók képzését is.

Magyarország a külföldön bajba jutott magyar állampolgárok és az adott külföldi államban képviselettel nem rendelkező más uniós polgárok részére a Konzuli Szolgálat útján – a vonatkozó jogszabályokban foglalt rendelkezések szerint – biztosít konzuli védelmet, melynek formáját, módját és terjedelmét az azt igénylő rászorultságának, valamint az adott külföldi állam viszonyainak mérlegelésével a magyar konzul maga határozza meg. A konzuli védelem szabályait jelenleg a konzuli védelemről szóló 2001. évi XLVI. törvény (a továbbiakban: Konz. tv) illetve a konzuli védelem részletes szabályairól szóló 17/2001. (XI. 15.) KüM rendelet (a továbbiakban: Konz r.) szabályozza.

Az emberkereskedelem áldozataink védelme és segítése keretében a Konz. tv. alapján, az alábbi szolgáltatások elérhetők: a bajba jutott önerőből történő hazatérésének elősegítése (bizonyos feltételek mellett konzuli költsön is nyújtható), segítségnyújtás súlyos sérüléssel járó baleset vagy erőszakos bűncselekmény áldozatának, segítségnyújtás súlyos és sürgős ellátást igénylő betegnek, segítségnyújtás külföldön fogvatartottnak. A Konzuli szolgálat honlapja informatív, jól használható. A Konzuli szolgálat honlapján elérhető adatlap segítségével lehetőség van arra, hogy a külföldre utazó állampolgárok regisztráltathassák magukat konzuli védelemhez.

Hatékony adatgyűjtési eljárások hiányában nem lehet eredményes küzdelmet folytatni, ezért a nemzeti kormányzati koordinációs mechanizmus és a civil szervezetek bevonásával negyedévente rendszeres anonim adatgyűjtés zajlik, egyelőre a nemzeti információs szükségleteknek megfelelően kialakított elektronikus formanyomtatvány útján. Az adatlap esetenként, és összességében is taglalja az emberkereskedelemmel kapcsolatos eseteket hazai szinten. A konzuli szolgálatok külön adatgyűjtést is végeznek az emberkereskedelemmel kapcsolatos ügyekről. Sajnos az európai szintű és a nemzetközi adatgyűjtés továbbra sem megoldott, ez valamennyi ország számára probléma,

⁷ A Kormány 354/2012. (XII. 13.) Korm. rendelete az emberkereskedelem áldozatainak azonosításának rendjéről

ezért az EU emberkereskedelem elleni stratégiájának egyik prioritása ennek a helyzetnek rövidtávon történő kezelése.

Az igazságszolgáltatás területén, az Egységes Nyomozó Hatósági és Ügyészségi Bűnügyi Statisztika (ENYÜBS) tartalmaz adatokat a bűncselekményekről a vádemelésig. Ugyanakkor e rendszer a folyamatban lévő ügyekről nem ad valós képet, mert az érintett hatóságok a statisztikai adatszolgáltatásra csupán az őket érintő érdemi döntés meghozatalakor – a nyomozás, illetve a vádemelési szak befejezésekor - kötelezettek, így az ENYÜBS az aktuális tendenciák megjelenítésére nem alkalmas. Az ENYÜBS rendszerben a bűncselekmény jellemzői mellett az elkövetőre vonatkozóan is rögzítenek adatokat, ugyanakkor az áldozatról szinte alig tartalmaz számottevő információt.

A jogerős ítéletekről a bírósági statisztika gyűjt adatokat. Az ENYÜBS és a bírósági statisztika nem vethető össze, így ezek alapján nem lehet egy büntető ügyet az elejétől a jogerős befejezéséig végigkövetni.

A bűnügyi statisztikák esetében további nehézséget okoz, hogy azok kizárólag az aktuális jogi terminológiában értelmezhetők. A hatályos törvényi tényállás rendkívül szűkítő fogalommeghatározása okán, az emberkereskedelem Magyarországon egy - látszólag - marginális jelenség, éves szinten az ismertté vált bűncselekmények száma országosan 20 alatt marad. A tényleges fertőzöttség megítéléséhez ezért rendszerint sor kerül az emberkereskedelemhez szorosan kapcsolódó élősködő bűncselekmények statisztikai adatainak értékelésére is.

Összességében elmondható, hogy a jelenlegi büntető anyagi jogi szabályozás, illetve a rendelkezésre álló statisztikai rendszerek okán az emberkereskedelem jelensége a bűnügyi hatóságok számára statisztikailag nem mérhető, pontos struktúrája, területi megosztása ismeretlen. Az e körben rendelkezésre álló információforrások a nem teljesen megbízható egyéni tapasztalatokon, vagy külföldi felméréseken, társadalmi szervezetek által nyújtott adatszolgáltatáson alapulhatnak. Amennyiben Magyarország a cselekmény során származási országgént jelenik meg, úgy a külföldi - jellemzően igen körültekintő - felmérések, bűnügyi statisztikai adatok irányadónak tekinthetők, ugyanakkor a Magyarországot érintő tranzit kereskedelem, illetve a belföldi elkövetések esetében még ez a segédeszköz sem áll rendelkezésre. Kétségtelen tény, hogy elsősorban a nyomozó hatóság jelentős tapasztalatokkal rendelkezik az emberkereskedelem jelenségét tekintve, ugyanakkor ezen ismeretek tudományosan megalapozott feldolgozására napjainkig nem került, kerülhetett sor.

Az áldozatsegítés területén rendelkezésre álló adatok az igazságszolgáltatásával szemben, a napi képet mutatják, azok elemzése valós idejű beavatkozásra ad lehetőséget, amennyiben az szükséges. A krízisintervenciós központok nyilvános adatai mellett, az Áldozatsegítő Szolgálat, valamint az egyes civilszervezetek által nyilvántartott adatok az áldozati oldalról közelíti meg a jelenséget.

A védett ház (hivatalos nevén: Átmeneti Szállás) anonimizált eseteleírásai, valamint a gyermekotthonok és javítóintézetek adatai sokat segíthetnek a hazai jelenség megismerésében, hiszen számos esetben bekerülési okként, illetve kockázati tényezőként szerepelnek az emberkereskedelem kísérő jelenségei. A munka jellegű kizsákmányolás megismeréséhez a Nemzeti Munkaügyi Hivatal, illetve annak szervezeti egységként működő EURES hálózat adatai is kiindulópontok. A rendelkezésre álló adatok mellett a tudományos kutatások is képet adhatnak az emberkereskedelem és kísérőjelenségeinek jellemzőiről. Eddig még kevés ilyen témájú kutatás készül hazánkban, többek között az adatok fent említett problémái miatt. Sok esetben az aktavizsgálat, valamint a mélyinterjúk segíthetnek a hazai emberkereskedelem jellemzőit meghatározó mélyebb összefüggéseinek feltárásában.

Célkitűzések:

- A.1. Az emberkereskedelem áldozatazonosítási, áldozatirányítási rendje hatékonyan működik*
- A.2. Az áldozatvédelmi rendszer hatékonyan működik*
- A.3. Az áldozatok legyenek tisztában a jogaikkal és hatékonyan működő áldozatvédelmi szolgáltatásokat vehessenek igénybe*
- A.4. Az áldozatokkal kapcsolatban anonimizált, fejlesztési célokat szolgáló, rendszeres adatgyűjtésre kerüljön sor, valamennyi érintett bevonásával*
- A.5. Transznacionális áldozatirányító rendszer (TRM) kerüljön létrehozásra a célországokkal*

Intézkedések:

- A.1.1 Az új áldozatazonosítási- és irányítási rendszer működésének biztosítása – protokollok megalkotása, a működés nyomon követése, monitoringja*

A 354/2012 (XII. 13.) Korm. rendelet az emberkereskedelem áldozatai azonosításának rendjéről a 2011/36/EU európai parlamenti tanácsi irányelv 11. cikkének való megfelelést szolgálja. Az irányelv egyik kiemelt célja az áldozatok azonosítása.

A Kormányrendelet 2013. január elsején lépett hatályba. A Stratégia megalkotásának idején a működésről még nem rendelkezünk információval, a gyakorlat kialakításához időre van szükség.

2014 januárjában az első év tapasztalataiból, esetmegbeszélésekből le lehet szűrni a rendszer működésének jellemzőit, esetleges hibáit. A Nemzeti Koordinációs Mechanizmusban a rendeletben meghatározott, az azonosításban részt vevő intézmények is részt vesznek, így a működés folyamatosan nyomon követhető. A Koordinációs Mechanizmus kijelölt tagjai javaslatot készíthetnek a felmerülő hibák kijavítására, a hatékonyabb működés elősegítése céljából. A működés biztosítása érdekében a Koordinációs Mechanizmus kijelölt tagjai szakmai protokollokat készítenek az első év tapasztalatai alapján az áldozatok beazonosítása érdekében. A protokoll összesítené az áldozatok általános jellemzőit, egészségügyi indikátorokat, az áldozatok jellemző viselkedését, ennek következtében kiküszöbölhetővé válhatna az áldozatok nehéz felismerhetősége.

Felelős: BM

Partner: érintett intézmények tagjai

Forrás: nem igényel forrást

Eszköz: Nemzeti Koordinációs Mechanizmus, adatbázis létrehozása, protokoll kidolgozása

Határidő: amennyiben szükséges a jogszabály módosítása, 2014. december 31.

Indikátor: a módosított jogszabály, szakmai protokoll

A.1.2 Képzési anyagok, modulok kidolgozása és széles körben való hozzáférhetővé tétele

Képzési anyagok és modulok kidolgozásával, illetve széles körű hozzáférhetővé tételével olyan eszközrendszer megteremtése, ami biztosítja az emberkereskedelem áldozataival ténylegesen vagy potenciálisan kapcsolatba kerülő, különböző területeken dolgozó szakemberek megfelelő felkészültségét (ismeretek, készségek, szemléletmód), áldozatközpontú és segítő jellegű feladatellátását.

A képzési anyagok szakterületektől függően, differenciált tartalommal kerülnek kidolgozásra; ismertetik a jogszabályi előírásokat (kiemelt tekintettel az új Btk.-re), a jelenleg működő áldozatvédelmi,- irányítási és,- segítő mechanizmusokat, az emberkereskedelemben érvényesülő nemzetközi és hazai tendenciákat, bemutatják az áldozatok speciális helyzetét és szükségleteit.

Felelős: NKE

Partner: KIM, érintett intézmények tagjai

Forrás: Európai Szociális Alap vagy Belső Biztonsági Alap, az önrész forrása a hazai költségvetés, a részprojekt értéke 10.000 EUR (3.000.000 HUF)

Eszköz: képzési anyagok, modulok

Határidő: 2014. december 31.

Indikátor: kidolgozott képzési anyagok, 15 oldal/szakterület

A.1.3 Képzések a hatékony áldozatazonosításhoz és megfelelő áldozatirányításhoz szükséges ismeretek és készségek elsajátítása céljából

A képzések célcsoportját azon szociális, egészségügyi, oktatási, rendvédelmi, igazságszolgáltatási, külképviseleti területeken dolgozók alkotják, akik kapcsolatba kerülnek vagy kerülhetnek az emberkereskedelem áldozataival.

Az intézkedés célja annak elősegítése, hogy az áldozatazonosításban és –irányításban részt vevők felismerjék az áldozatokat és szükségleteiket, megfelelő módon tudják kezelni a problémáikat, protokollszerűen tudják, hogy az azonosított áldozattal kapcsolatosan milyen teendőjük van. A képzések során kiemelt figyelmet kell fordítani az áldozatazonosítási,- irányítási,- védelmi rendszerben résztvevő állami és civil szervezetek tevékenységének megismertetésére. Az intézkedés megvalósításába javasolt bevonni a rendőrség áldozatvédelmi referenseit.

A képzések révén lehetővé válik a minél hamarabb történő beavatkozás, valamint a látencia csökkentése.

Felelős: EMMI, rendőrség

Partner: civil szervezetek

Forrás: Belső Biztonsági Alap, részprojekt értéke 400.000 EUR, 120.000.000 HUF

Eszköz: képzési anyagok

Határidő: 2015-2016

Indikátor: képzések száma – 6 db, képzésen résztvevők száma – 100-100 fő

A.1.4 A meglévő tudás továbbfejlesztése, specializálása az emberkereskedelem áldozatai szükségleteinek irányába az áldozatsegítésben, áldozatvédelemben dolgozó szakemberek számára

A rendszer szereplőinek aktivitása különösen fontos, mert az áldozatok maguk a legtöbb esetben egyáltalán nincsenek tisztában az őket megillető jogokkal, lehetőségekkel. Ezért a velük kapcsolatba kerülők felelőssége a megfelelő tájékoztatás nyújtása.

Jelentős előrelépést fog jelenteni, ha az áldozatok eljutnak a számukra tényleges támogatást nyújtó szervezetekhez. Ez azonban a valódi segítségnek csak az első lépcsője. Az áldozatok traumatizáltságának megszüntetése és társadalmi reintegrációja csak ezt követően indulhat meg. Ennek érdekében azonban nagyon sokat kell tennie a támogató szervezeteknek, ami csak akkor lehetséges, ha ők erre megfelelően felkészültek és a meghatározott szolgáltatásokat valóban hatékonyan nyújtani képesek.

A közszerzőlatati tisztviselőkről szóló 2011. évi CXCI. törvény 124. § (1) bekezdése alapján az áldozatsegítő szolgálatként kijelölt szervnél működő kormánytisztviselők a kinevezéstől számított két éven belül az igazságszolgáltatási ismeretekről is számot adó ügyviteli vizsgát tesznek. Külön jogszabály a vizsga alól részben vagy egészben felmentést adhat. Az ügyviteli vizsgával kapcsolatos további szabályozást a 22/2010. (XII. 28.) KIM rendelet tartalmazza. Az áldozatsegítő vizsgájának tárgyait és követelményeit a rendelet 7. §-a sorolja fel. Ez számos jogi, ügyviteli, pszichológiai és kriminológiai ismeret elsajátítását teszi kötelezővé, az emberkereskedelemmel kapcsolatosan azonban nem támaszt elvárásokat. Szükséges ezért, hogy az áldozatsegítő szolgálat munkatársai a számukra kötelező képzés keretein belül számot adjanak az emberkereskedelem elleni küzdelemmel, az emberkereskedelem áldozatainak jellemzőivel és védelmével kapcsolatos ismeretekről is.

Felelős:

- a jogszabály módosítása kapcsán a KIM
- a vizsga anyagának összeállítása és az arra való felkészítés, oktatás megtartása kapcsán a KIH

Partner: érintett intézmények tagjai

Forrás: nem igényel forrást

Eszköz:

- Nemzeti Koordinációs Mechanizmus, protokoll kidolgozása
- jogszabály-módosítás [22/2010. (XII. 28.) KIM rendelet]
- felkészítés ügyviteli vizsgára

Határidő:

- a jogszabály módosítására 2013. december 31.
- a felkészítés folyamatos

Indikátor: a módosított jogszabály

A.1.5. Olyan speciális ismeretekkel rendelkező szakmai hálózat kiépítése a rendőrségen, amely garantálja, hogy az elsődleges kapcsolatfelvétel során a rendőrség képes legyen az áldozat speciális szükségleteinek felmérésére, a megfelelő intézkedések kezdeményezésére, az áldozatok irányítására, egy büntetőeljárás során a sértett tanú megfelelő kezelésére

Jelenleg még nem biztosított maradéktalanul az emberkereskedelem jelenségével kapcsolatba kerülő valamennyi nyomozó hatósághoz, regionális vagy országos hálózathoz integrált olyan speciális szakember, aki rendelkezik a hazai és nemzetközi gyakorlat, jogszabályi környezet, az áldozatokkal való hatékony együttműködés speciális követelményeinek, az áldozatok számára nyújtható védelem és segítség lehetőségeinek ismereteivel. Nem áll rendelkezésre az ilyen jellegű bűncselekmények áldozataival először kapcsolatba kerülő szakemberek részére olyan praktikus tanácsadó füzet, amelyek az áldozatsegítés, áldozati jogok, segítségkérési lehetőségek legfontosabb információit tartalmazzák. Hiányzik továbbá, - egy folyamatosan frissített szakmai segédlet – praktikusan elektronikus változatban -, amely a speciális nyomozati technikák bemutatása mellett, a mindennapi munkában hasznos kapcsolati pontokat, hazai és nemzetközi jó példákat, valamint az elkülönítési eljárás során alkalmazható módszereket ismertetné.

A széles körű ismeretekkel rendelkező bűnügyi szakemberek ezáltal képesek lennének hatékonyan együttműködni a szakterületen dolgozó kollégáikkal, az emberkereskedelem elleni küzdelemben érdekelt más szervezetekkel.

Az emberkereskedelemmel és különösen a prostitúcióval kapcsolatos eljárások közös, hazai és nemzetközi jellemzője a sértettek előre felkészítése a hatóságok előtt esetlegesen szükségessé váló nyilatkozataik tekintetében, egy esetleges eljárásban történő bizonyítás megnehezítésére, vagy megakadályozására, illetve a hatóságokkal együttműködő sértettek, tanúk, illetve családtagjaik ígéret, fenyegetés, erőszak alkalmazásával történő rábírása vallomásuk megváltoztatására. A nyomozások során eljáró hatóságoknak az áldozatokkal történő kapcsolatfelvétel, együttműködés során minderre különös hangsúlyt kell fektetni, az áldozatok elkülönítése tekintetében pedig az összes rendelkezésre álló lehetőséget fel kell mérni és ki kell aknázni, mind a megfelelő kihallgató helyiségek általános alkalmazása, mind pedig az ügyészséggel és bíróságokkal közösen kialakítandó egységes gyakorlat bevezetése által.

Felelős: BM

Partner: Rendőrség, NKE

Forrás: lásd A.1.3 → Belső Biztonsági Alap, részprojekt értéke 400.000 EUR, 120.000.000 HUF

Eszköz: e-learning tananyag, az emberkereskedelemmel foglalkozó kollégák folyamatos továbbképzése a társszervek, kormányzati, félkormányzati szervek és civil szervezetek szakértői bevonásával

Határidő: 2014.07.01.

Indikátor: megfelelően képzett és országosan koordinált szakmai hálózat; egységes elkülönítési és specializált eljárási protokoll

A.1.6 Külföldről is elérhető segélyvonal létrehozása

A jelenleg állami finanszírozásból működő, a nap 24 órájában ingyenesen hívható segélyvonalak (Áldozatsegítő Szolgálat diszpécser szolgálata, Országos Kríziskezelő és Információs Telefonszolgálat) külföldről nem elérhetőek, így az áldozatok megfelelő segítséghez való jutása nem megoldott. A külföldi, áldozatokkal foglalkozó szakemberek több esetben jelezték, hogy a probléma orvoslása szükséges volna, hisz az áldozatok maguk, a legtöbb esetben egyáltalán nincsenek tisztában az őket megillető jogokkal, lehetőségekkel. További problémát jelent, hogy az áldozatok döntő többsége nem beszéli az adott ország nyelvét, illetve általában egyáltalán nem beszélnek idegen nyelven.

Egy külföldről is ingyenesen elérhető segélyvonal jelentős előrelépést jelentene, hisz biztosíthatná az áldozatok számára azt, hogy eljuthassanak a számukra tényleges támogatást nyújtó szervezetekhez, tisztában legyenek azzal, hogy ha hazajönnek, megkapják a megfelelő segítséget. A segélyvonal részét képezheti az áldozatok számára nyújtott széleskörű, megfelelő és elérhető szolgáltatásoknak, ellátási formáknak.

Felelős: KIM

Partner: NFM

Forrás: központi költségvetés, esetleg 2015-től Belső Biztonsági Alap vagy Igazságügyi Alap, speciális szám 50.000 HUF, havi díj 20.000 HUF, évi 300 hívás/10 perc/250 percdíj, kb. 1 millió HUF/év

Eszköz: projekt

Határidő: 2014-től folyamatos

Indikátor: 24 órában külföldről is elérhető segélyvonal

A.2.1. Megfelelő szolgáltatásoknak, ellátási formáknak kell rendelkezésre állni, amelyek segíthetik az áldozatokat

Az áldozatsegítő szolgáltatások célja általánosságban az, hogy a lehetőségekhez képest visszaállítsák az áldozat bűncselekményt megelőző helyzetét. Az emberkereskedelem áldozatainál ez a megközelítés azonban nem lehet elegendő, hiszen ezen áldozatoknak a bűncselekményt megelőző kiszolgáltatott helyzete nagy szerepet játszott az áldozattá válásukban. Komplex megközelítés és a helyzet összetett kezelése szükséges annak érdekében, hogy az

emberkereskedelem áldozatai számára valóban hatékony, a felépülésüket szolgáló szolgáltatások legyenek nyújthatók.

Az emberkereskedelem áldozatai számára főleg olyan dolgokban kell támogatást nyújtani, amelyek a szociális munka területét érintik, ezért célszerű lenne egy szociális munkásokból álló esetmenedzser-csoport kiképezése az ellátásban való részvételre.

Az esetmenedzserek az áldozatsegítő szolgálatok munkatársaként már az eset korai szakaszától közeli kapcsolatban állnának az áldozattal, egyfajta egycsatornás összekötő szerepet is betöltve az áldozat és a hatóságok között. Támogatnák a sértettet a hatóságokkal való kapcsolattartás során, információt, különböző gyakorlati, érzelmi és alapvető jogi támogatást nyújtanának az áldozat számára. Nem meghatalmazottként járnának el, azonban az ügyfél helyett beszereznék a különböző hatóságoktól a szükséges nyomtatványokat, és segítenének azok kitöltésében is.

A megindult büntetőeljárásokban is komoly szerepet kapna az esetmenedzser (mint ún. „támogató személy”), hiszen azon sértettek esetében, akik ezzel a lehetőséggel élnek, biztosítani kell, hogy az eljárási cselekményre történő idézésük az esetmenedzseren keresztül történjen, az ügyvel összefüggő értesítések ez esetben szintén az esetmenedzseren keresztül kerülnek majd kézbesítésre, aki segít az abban foglaltak megfelelő értelmezésében, illetve egyes eljárási cselekményeken történő részvételével önmagában jelentős támogatást tud nyújtani a sértettnek, így az áldozatvédelem lehetőségei a büntetőeljárás kereteibe is beilleszthetővé válnak. Az esetmenedzser a büntetőeljárást követő időszakban is kapcsolatot tart a sértettel, így a hatékony utánpótlás követelményét is teljesíti ez a rendszer.

Az alacsony esetszám miatt teljes munkaidőt nem töltene ki az emberkereskedelem áldozatainak esetmenedzselése, azonban a szociális munkások az áldozatsegítés folyamatában egyébként is hatékonyan részt tudnak venni, erre a jogszabályi feltételek adottak.

Felelős:

- a szükséges létszám biztosítása tekintetében a kormányhivatalok
- az esetmenedzserek alkalmazásának módszertana elkészítéséhez és az esetmenedzserek felkészítéséhez a KIH és az emberkereskedelem áldozataival kapcsolatban lévő civil szervezetek

Partner: civil szervezetek

Forrás:

- létszám (státuszok) és a működés feltételeinek biztosítása vonatkozásában a kormányhivatalok költségvetése
- a módszertan és a képzés megvalósításában a KIH költségvetése, esetleg pályázati források

Eszköz:

szociális munkások, mint esetmenedzserek alkalmazása és felkészítése

Határidő:

- a szociális munkások felvétele 2014. II. félévéig

- a módszertan kidolgozása és a képzés megtartása 2014. II. félévében

Indikátor:

20 (megyenként 1-1) esetenedzseri képzésben részesített szociális munkás

A.2.2. A mentális, pszichológiai segítségnyújtáshoz való hozzáférés lehetőségének fejlesztése

Az emberkereskedelem áldozatait az őket ért bűncselekmény sok esetben traumatizálja, pszichés állapotuk egyensúlyi helyzete a kizsákmányolás (legyen bár annak célja munka vagy szexuális jellegű) következtében jelentősen sérül. A lelki egyensúly helyreállítása az áldozatok és a bűnüldöző szervek számára egyaránt fontos.

A fentiekkel összhangban a 2011/36/EU irányelv 11. cikk (5) bekezdése el is várja, hogy az áldozatok pszichológiai segítségnyújtásban részesüljenek. Ezt a fajta támogatást az emberkereskedelem áldozatai megkaphatnák a védett szálláson vagy az áldozatsegítő szolgálatnál.

Az áldozatsegítő szolgálatnál országosan nem megoldott a pszichológiai segítségnyújtás (nyolc területi szolgálatnál van teljes vagy rész-munkaidőben, illetve megbízással foglalkoztatott pszichológus), a szociális munkások részaránya még ennél is kisebb (összesen 4 ilyen végzettségű munkatárs dolgozik országwide). Ezt az ellátási formát ezért fejleszteni szükséges.

Felelős: a szükséges létszám biztosítása tekintetében a kormányhivatalok

Partner: -

Forrás: létszám (státuszok) és a működés feltételeinek biztosítása vonatkozásában a kormányhivatalok költségvetése

Eszköz: pszichológusok alkalmazása és felkészítése

Határidő: 2014. II. félévre

Indikátor: 20 (megyenként 1-1) pszichológus az áldozatsegítő szolgálatoknál

A.2.3. Átmeneti (védett) Szállás kapacitás-, és szolgáltatás fejlesztése, új, állami támogatásból működő Átmeneti Szállás kialakítása, egységes ellátási protokoll kidolgozása az Átmeneti Szállások hatékony működésének biztosítása érdekében. Az Átmeneti Szállások elérési koordinációjának megteremtése az OKIT közreműködésével

Az intézkedés lehetővé teszi, hogy az emberkereskedelem áldozatai a jelenleginél jóval magasabb arányban kerülhessenek szükség esetén védett szállásra, részesüljenek krízisellátásban. A több Átmeneti Szállás lehetőséget biztosít az áldozat továbbmenekítésére, ami jelentősen növeli az áldozatok védhetőségét. Az egységes protokoll biztosítja az Átmeneti Szállások azonos működési rendszerét, melyre mind az OKIT-tal való kapcsolattartás, mind az áldozatok biztonságos fogadása, megfelelő gondozása kapcsán szükség van.

Felelős: EMMI

Partner: OKIT, civil szervezetek

Forrás: központi költségvetés, 30.000.000 HUF/év, a fejlesztés mértékével arányos, beleértve a növekvő fenntartási költségek éves tervezését

Eszköz: átmeneti szállás, protokoll

Határidő: 2014-től folyamatosan

Indikátor:

- létrehozott férőhelyek száma
- ellátott áldozatok száma
- elkészült egységes ellátási protokoll – 1 db

A.2.4. Az áldozatokat segítő ambuláns szolgáltató pontok létrehozása

Az áldozatsegítés hazai rendszeréből jelenleg még hiányzik az ambulánsan igénybe vehető, az Átmeneti Szállás által nyújtott segítő szolgáltatások jelentős részét lefedő ellátási forma.

A szolgáltató pontok azon áldozatok segítését végzik, akik nem kérnek védett elhelyezést, de jogi, pszichológiai tanácsadásra, a szociális munka eszközeivel nyújtható segítségre, általános tájékoztatásra igényt tartanak. Az ambuláns pontok számos szolgáltatás befogadására alkalmasak, így eredményesek lehetnek részben komoly krízishelyzetekkel járó áldozati státusz kialakulásának, az emberkereskedelmi célú kizsákmányolás elhatalmasodásának megelőzésében. Ezen felül komoly segítséget nyújthatnak az ellátórendszerből már kikerült egykori áldozatok társadalmi reintegrációjában is.

Felelős: EMMI

Partner: KIM

Forrás: TÁMOP, 100.000.000 HUF

Eszköz: pilot projekt

Határidő: 2016

Indikátor: legalább 2 szolgáltató pont létrehozása 2016 végére

A.3.1. Európai standardok alapján az áldozatok számára tájékoztató anyagok elkészítése és disszeminációs terv kidolgozása

Az Európai Parlament és a Tanács bűncselekmények áldozatainak jogaira, támogatására és védelmére vonatkozó minimumszabályok megállapításáról és a 2001/220/IB tanácsi kerethatározat felváltásáról szóló 2012/29/EU irányelve 4. cikke alapján a tagállamok biztosítják, hogy az áldozatok az illetékes hatósággal való első kapcsolatfelvételtől kezdve, indokolatlan késedelem nélkül tájékoztatást adnak annak érdekében, hogy az áldozatok élhessenek az irányelvben meghatározott jogokkal.

Az áldozatok számára jelenleg is rendelkezésre állnak tájékoztató anyagok, amelyeket az áldozatsegítő szolgálat készít, és tartalmazzák az áldozatokat a 2005. évi CXXXV. törvény alapján megillető támogatásokkal kapcsolatos legfontosabb információkat. Nincsen azonban jelenleg olyan

tájékoztató anyag, ami kifejezetten emberkereskedelem áldozatai számára készült. Az általános tájékoztatás így esetükben csak alacsony határfokkal vagy egyáltalán nem éri el a célját.

Szükségesnek látszik ezért egy olyan, kifejezetten az emberkereskedelem áldozatainak szóló, közérthető formában megfogalmazott, gyakorlatias (és az egyes kizsákmányolási formák alapján differenciáltan elkészített) tájékoztató anyag összeállítása, ami az emberkereskedelem áldozataival kapcsolatba kerülő valamennyi szervnél, szervezetnél rendelkezésre áll, tartalmazza az azonosított áldozatok rendelkezésére álló jogi segítségnyújtásról, tanácsadásról, orvosi, pszichológiai, addiktológiai, ártalomcsökkentési, szociális segítségnyújtási szolgáltatásokról szóló információkat.

Az anyag összeállításába be kell vonni valamennyi olyan szervet, szervezetet, aki a szolgáltatások nyújtásában közreműködik.

Az elkészült anyag leghatékonyabb felhasználása érdekében disszeminációs tervet kell készíteni, amelyben felmérésre kerülnek azok a beavatkozási pontok, ahol a tájékoztató anyagnak az áldozatok vagy a potenciális áldozati célcsoport részére történő eljuttatása leginkább indokolt. A terv elkészítésébe az áldozatokkal kapcsolatba kerülő szervek, szervezetek bevonása szükséges.

Felelős: Nemzeti Koordinációs Mechanizmus

Partner: áldozatokkal kapcsolatba kerülő szervek, a szolgáltatások nyújtásában közreműködők

Forrás: Belső Biztonsági Alap részprojekt, tartalom kidolgozása 4000 EUR, a grafikai tervezés nyomdai előállítás 2300 EUR, sokszorosítás 2 EUR/db, kivitelezés kb. 30.000 EUR

Eszköz: tájékoztató anyag és disszeminációs terv létrehozása

Határidő: 2014. december 31.

Indikátor: tájékoztató anyag elkészülte, sokszorosítása és eljuttatása az emberkereskedelem áldozataival kapcsolatba kerülő szervekhez, szervezetekhez

A.3.2. Az igazságszolgáltatás szereplőinek és az azonosításban közreműködő szervek munkatársainak kötelezése az emberkereskedelem áldozatainak tájékoztatására

A bűncselekmények áldozatainak általános pszichológiai jellemzője a kontrollvesztés érzete. Ezért minden áldozatnak (nem csak az emberkereskedelem áldozatainak) nagyon fontos igénye a tiszteletteljes bánásmód, elfogadás és tapintat azok részéről, akik őt segíteni hivatottak. Az áldozatot minden esetben végig kell hallgatni, engedni kell, hogy érzelmeit kifejezze, és lehetőséget kell neki adni döntésre és választásra, hogy megélhesse a kontroll érzését, vagyis hogy ő az ura a szituációnak. A 2011/36/EU irányelv 11. cikk (5) bekezdése az emberkereskedelem vonatkozásában ezért rögzíti, hogy bármilyen áldozattámogatási forma csak az áldozat beleegyezésével nyújtható, a megfelelő tájékoztatást követően.

Az áldozatokkal az azonosításuk során vagy az igazságügyi eljárásokban találkozó szereplőknek ezért minden esetben meg kell adniuk az áldozatok számára az ügyükkel és lehetőségeikkel kapcsolatos kellő tájékoztatást, egyben maradéktalanul biztosítaniuk kell a döntési lehetőséget.

Felelős: az áldozatazonosításban és,- támogatásban részt vevő szervek, illetve a büntetőeljáráásban részt vevő hatóságok

Partner: -

Forrás: nem igényel forrást

Eszköz: a szereplők érzékenyítése

Határidő: folyamatos

Indikátor: az áldozatok tájékoztatásának kötelezettségét elfogadó és gyakorló szereplők

A.4.1. Az emberkereskedelem trendjeit vizsgálni képes anonimizált adatbázis kialakítása, beavatkozási térkép készítése, amely figyelembe veszi különösen az életkort, a nemet és a kizsákmányolás formáját

Az emberkereskedelem felszámolására irányuló európai uniós stratégia E prioritás 1. intézkedése tartalmazza egy egységes, az egész unióra kiterjedő rendszer kialakítását, az adatok életkor és nemek szerinti bontásban történő gyűjtéséhez és közzétételéhez.

Meg kell teremteni az azonos fogalom-, és kritériumrendszer mentén működő, egységes szempontrendszert alkalmazó és kizárólag a valóban szükséges és érdemben elemezhető adatokat gyűjtő statisztikai rendszer alapját, amelybe az emberkereskedelem elleni küzdelemben érintett hatósági, kormányzati, fél-kormányzati szervek és civil szervezetek is egységes elvek mellett tudnak információt szolgáltatni, mert a statisztikai mutatók csak így tehetők képessé az aktuális helyzetkép valós megjelenítésére.

A veszélyeztetettségi térkép az adatok alapján készül, amelyből kiderül, hogy az országnak mely területei a „kibocsátók”, ott milyen jellemzők (pl. áldozatok, elkövetők, módszer stb.) köthetők össze az emberkereskedelem, illetve az ahhoz kapcsolódó bűncselekmények megjelenésével. Az adatgyűjtés során az intézkedés felelőse egy egységes felületen, anonimizált módon, naprakészen gyűjti az érintett szervek által küldött releváns adatokat.

Az adatbázis kialakítása során segítséget nyújthat a Hollandiában már bevált és jól működő gyakorlat figyelembe vétele, átvétele is, ahol egy emberkereskedelem elleni koordinációs központ került létrehozásra. A központ részére minden érintett szerv folyamatosan adatot szolgáltat, amelyek elemzésre kerülnek, ebből kifolyólag folyamatos, naprakész statisztikák érhetők el az emberkereskedelem aktuális helyzetéről, áldozatok jellemzőiről. Az eredmények alapján jelentések készülnek, amennyiben bűncselekmény gyanúja, vagy szervezett bűnözői csoport működésére utaló tény gyanúja merül fel, javaslatot tesznek eljárás megindítására és külön nyomozói csoport felállítására is.

Felelős: BM

Partner: az érintett intézmények tagjai, Nemzeti Koordinációs Mechanizmus

Forrás: Belső Biztonsági Alap részprojekt, 200.000 EUR

Eszköz: statisztikai rendszer, egységes felület kialakítása, adatbázis létrehozása

Határidő: a rendszer alapjainak kidolgozási határideje 2013. december 31. a tesztüzem után az adatszolgáltatás a tervek szerint leghamarabb 2015. januártól valósulhatna meg

Indikátor: egységes, naprakész adatbázis

A.4.2. Az áldozatok nyomon követését, szűrését az azonosítástól az áldozatvédelmi rendszer elhagyásáig elősegítő egységes adatbázis létrehozása

Magyarországon az általános nyomozó hatóság által használt, elektronikus adatkezelő rendszerként működtetett Robotzsaru Neo alapszinten jelenleg is, teljes mértékben pedig némi fejlesztést követően lesz alkalmas a hatékony áldozatsegítés támogatására, az azzal foglalkozó szervezet adatigényének – kölcsönös együttműködési megállapodáson alapuló - kiszolgálására.

A Robotzsaru Neo rendszerben jelenleg is külön modul áll rendelkezésre az emberkereskedelem gyanúja miatt meginduló eljárások kötelező jelölésére, így az ilyen eljárásokban érintett sértettek is azonosíthatóak.

A meglévő modul olyan jellegű továbbfejlesztése szükséges a továbbiakban, hogy amennyiben az ilyen eljárásokban érintett sértett – miután a nyomozó hatóság eljárási cselekménye keretében teljes körű felvilágosítást kapott az áldozatsegítő szolgálat által nyújtott segítség lehetőségéről - úgy nyilatkozik, hogy az Áldozatsegítő Szolgálat segítségét igénybe kívánja venni, egy külön ennek jelölésére szolgáló modul aktiválásával a kapcsolatfelvételhez szükséges adatok az Áldozatsegítő Szolgálat számára automatikusan váljanak hozzáférhetővé.

Ugyancsak automatizálni lehet majd a Robotzsaru Neo rendszerben azt a protokollt is, hogy az ilyen eljárások érdekében hozott döntést követő ügylezárás fázisában azon sértettek esetében, akik az eljárás során az áldozatsegítő szolgálat segítségét igénybe vették, az Áldozatsegítő Szolgálat szintén automatikus értesítést kapjon az őt érintő adatok körében.

Ki kell alakítani annak a szabályozását, hogy ezen eljárásokban esetmenedzser segíthesse az azt igénylő sértettet. A megindult büntetőeljárásokban is komoly szerepet kapna az esetmenedzser, hiszen elősegíthetné a hatóságokkal való kapcsolattartást, segíthetne a sértettnek az idézések, értesítések tartalmának megfelelő értelmezésében. Egyes eljárási cselekményeken történő részvételével önmagában jelentős támogatást tud nyújtani a sértettnek, így az áldozatvédelem lehetőségei a büntetőeljárás kereteibe is beilleszthetővé válnak. Az esetmenedzser a büntetőeljárást követő időszakban is kapcsolatot tarthatna a sértettel, így a hatékony utánkövetés követelményét is teljesíti ez a rendszer.

Felelős: BM

Partner: KIH, Rendőrség

Forrás: BM (az egyébként is zajló Robotzsaru Neo fejlesztés keretében) és Belső Biztonsági Alap, kb. 10.000.000 HUF

Eszköz: Robotzsaru NEO fejlesztése; együttműködési megállapodás

Határidő: 2014.07.01.

Indikátor: végrehajtott fejlesztés alapján működő rendszer

A.4.3. Az áldozatok nyomon követését, áldozatvédelmi rendszerbe történő bevonását elősegítő adatszolgáltatási mechanizmus

Jelenleg az emberkereskedelem elleni küzdelemben érintett hatóságok, kormányzati-, fél-kormányzati szervek és civil szervezetek tekintetében az informatikai integráció a lehetséges keretek között sem megoldott. Az európai uniós stratégia által meghatározott közös adatbázis felállításában történő részvétellel párhuzamosan kiemelten fontos (a lehetséges és szükséges mértékben) a meglévő hazai informatikai rendszerek összehangolása, különös tekintettel a bírósági, ügyészségi és rendőrségi közös munkafelület kialakítására és átjárhatóságuk biztosítására.

Ennek megfelelően szükséges felmérni - mind informatikai, mind szakmai és adatvédelmi szempontból - hogy pontosan mely vonatkozásokban szükséges a rendszerek átjárhatósága, milyen adatok cseréje válik szükségessé, illetve az érintettek által kezelt adatokból jogszabályi felhatalmazás, illetve kötelezettség alapján, együttműködési megállapodások által szabályozott protokollok mentén milyen módon és milyen körben valósulhat meg célhoz kötött adatközlés egyéb, az emberkereskedelem elleni küzdelemben együttműködő szervezet irányába.

Ezen fejlesztés egyik eleme a Magyarországon az általános nyomozó hatóság által használt, elektronikus adatkezelő rendszerként működtetett Robotzsaru Neo fejlesztése, amely alapján a rendszer alkalmas lesz a hatékony áldozatsegítés támogatására is, az azzal foglalkozó szervezet adatigényének – kölcsönös együttműködési megállapodáson alapuló - kiszolgálására.

A fenti automatizált adatszolgáltatás nem csupán a sokkal szélesebb körben alkalmazható, hatékony áldozatvédelmi tevékenységhez járul hozzá, de az esetmenedzser eljárásának, valamint az állam büntetőjogi igényéhez fűződő érdek, valamint az áldozat védelméhez fűződő érdek együttes figyelembevételének alapját is megeremtheti, amely jó gyakorlat más érdekelt hatóságok, illetve szervezetek adatszolgáltatási rendszerébe is átültethetőek.

A korábban javasolt esetmenedzser fontos feladata lenne az áldozatok nyomon követése és monitorozása, amelyhez a szükséges adatokat a fenti módon automatizáltan, az áldozatok érdekeinek maximális szem előtt tartásával, már az azonosításuk pillanatában megkapná az Áldozatsegítő Szolgálat, így az esetmenedzseren keresztül az áldozatok nyomon követése akkor is biztosítva lenne, ha a sérelmükre elkövetett bűncselekmény okán folyamatban volt büntetőeljárás már jogerősen befejeződött.

Felelős: BM

Partner: KIH, Rendőrség, Legfőbb Ügyészség, bíróságok

Forrás: lásd. A.4.2 → BM (az egyébként is zajló Robotzsaru Neo fejlesztés keretében) és Belső Biztonsági Alap, kb. 10.000.000 HUF

Eszköz: együttműködési megállapodások az érdekeltek között; informatikai fejlesztés; szakmai konferenciák; hatástanulmányok az általános-, és informatikai adatvédelem vonatkozásában

Határidő: 2014.07.01.

Indikátor: közös, átjárható informatikai munkafelület a rendőrség, ügyészi szervezet és bíróságok tekintetében, amelyből a területen érintett szervezetek felé jogszabályi felhatalmazás alapján, együttműködési megállapodásokban szabályozott módon, célhoz kötött adatszolgáltatás is zajlik.

A.4.4. Az áldozatok azonosításában közreműködő szervek ösztönzése az adatszolgáltatásra

A 354/2012. (XII. 13.) Korm. rendelet alapján a területi áldozatsegítő szolgálat statisztikai célból az adatok megküldésével negyedévente tájékoztatja a Közigazgatási és Igazságügyi Hivatalt az észlelt esetekről, amelyekből a Hivatal statisztikai kimutatást végez. Az adatgyűjtési rendszer kialakítását követően ösztönözni kell a közreműködőket a megfelelő, rendszeres adatszolgáltatásra.

Az adatszolgáltatás rendjének megfelelő működése azért különösen fontos, mert ennek hiányában nem nyerhetünk valós képet az emberkereskedelemmel kapcsolatos trendekről, folyamatokról, számadatokról. Ezt szükséges az azonosításban részt vevő valamennyi (civil és állami) szereplővel megértetni.

Felelős: BM, KIM

Partner: érintett szervezetek

Forrás: lásd. A.1.3 → Belső Biztonsági Alap, részprojekt értéke 400.000 EUR, 120.000.000 HUF

Eszköz: jogalkotás

Határidő: a rendszer kialakításához előreláthatólag 1 év szükséges

Indikátor: a rendszer segítségével irányított áldozatok száma, a rendszert felhasználó áldozatirányítók száma

A.4.5. Éves statisztikai szempontú értékelés kritérium rendszerének kialakítása

Az emberkereskedelem elleni kormányzati mechanizmust többféle jelentéstételi kötelezettség terheli, melyek évente jelentkeznek. Előkészítésükhöz egész éves koordinált munka, folyamatos adatgyűjtés szükséges. Az adatgyűjtés módját, az adatszolgáltatókkal való együttműködést szabályozni és fejleszteni szükséges, illetve meg kell határozni a gyűjtendő információk körét. Tekintettel kell lenni az adatszolgáltatók terheltségére.

Felelős: BM

Partner: érintett szervezetek

Forrás: lásd. A.4.1 → Belső Biztonsági Alap részprojekt, 200.000 EUR

Eszköz: jelentéstételi kötelezettség érvényesítése

Határidő: a rendszer kialakításához előreláthatólag 2 év szükség, leghamarabb 2016-ban lehetséges

Indikátor: a rendszer segítségével irányított áldozatok száma, a rendszert felhasználó áldozatirányítók száma

A.5.1. Transznacionális áldozatirányító rendszer (TRM – Transnational Referral Mechanism) létrehozása – először Hollandia és Belgium viszonylatában

A 2011/36/EU irányelv A prioritásának első intézkedése felhívja a tagállamokat áldozatkezelési mechanizmusok létrehozására, amely az áldozatok azonosítását, kezelését, védelmét és segítségét szolgálja. Az emberkereskedelem áldozatainak beazonosítása és támogatása hatékonyan egy együttműködési mátrix – nemzetközi áldozatkezelési rendszer - segítségével valósulhat meg, amely mind a származási és mind a célországban érintett valamennyi felet tartalmazza.

Az emberkereskedelem elleni küzdelemmel foglalkozó szakemberek számára egy nemzetközi áldozatirányítási rendszer kerülne kidolgozásra, amely elősegíti a szakemberek közötti kommunikációt és együttműködést, illetve hozzájárul az áldozatok biztonságos irányításához. Az áldozatirányításban, segítségben érintett szakemberek számára szervezett szakmai konzultációk keretében az emberkereskedelem áldozatainak irányításáról szóló uniós kézikönyv feldolgozásra kerülhetne, így valamennyi szakember pontos információval rendelkezne az áldozatirányítás folyamatáról.

Ennek érdekében az európai uniós pályázatok folyamatos figyelése és a célországok intézményeivel való szoros kapcsolattartás szükségesek.

Felelős: BM

Partner: Rendőrség, KÜM (Konzuli Főosztály), BÁH, Ügyészség, Bíróság, civil szervezetek

Forrás: Európai Uniós pályázat segítségével, illetve a pályázó országok hozzájárulásából

Eszköz: nemzetközi áldozatirányítási rendszer, a nemzetközi áldozatirányítási rendszerről szóló kézikönyv

Határidő: a rendszer kialakításához előreláthatólag 2 év szükség, a szükséges pályázat elnyerésétől függően létrehozása leghamarabb 2016-ban lehetséges

Indikátor: a rendszer segítségével irányított áldozatok száma, a rendszert felhasználó áldozatirányítók száma

A.5.2. Transznacionális áldozatirányító rendszer (TRM – Transnational Referral Mechanism) létrehozása Svájc viszonylatában

A Közép-Európából Svájcba irányuló emberkereskedelem egyik fő kiindulópontja Magyarország. Az áldozatok fiatal nők, akiket prostitúciós célokkal visznek Svájcba. Ebből kifolyólag fokozott figyelmet kap az emberkereskedelem Magyarországról érkező áldozatainak helyzete, valamint a Magyarországról Svájcba irányuló gyakorlati együttműködés fokozása. A magyar áldozatok száma jelentős és évente emelkedő tendenciát mutat. Transznacionális áldozatirányító rendszer kialakítása Magyarország és Svájc között jelentősen megkönnyítené az áldozatokkal kapcsolatba kerülő szakemberek munkáját és elősegítené az áldozatok azonosítását, irányítását. Mindemellett a Svájcban már bevált és jól működő utcai prostitúcióban dolgozó nőknek segítő Flora Dora Női Tanácsadó Szolgálat gyakorlatának átvételén kívül más jó gyakorlatok megosztására, átvételére is lehetőséget nyújtana a Svájccal való szorosabb együttműködés.

Felelős: BM

Partner: Rendőrség, KÜM (Konzuli Főosztály), BÁH, Ügyészség, Országos Bírósági Hivatal, civil szervezetek

Forrás: európai uniós pályázat segítségével, illetve a pályázó ország hozzájárulásából, Belső Biztonsági Alap, projektérték összesen kb. 400.000 EUR

Eszköz: nemzetközi áldozatirányítási rendszer, a nemzetközi áldozatirányítási rendszerről szóló kézikönyv

Határidő: a rendszer Hollandiával és Belgiummal való kialakítását követően, leghamarabb 2016-ban

Indikátor: a rendszer segítségével irányított áldozatok száma, a rendszert felhasználó áldozatirányítók száma

A.5.3. Transznacionális áldozatirányító rendszer kiterjesztése a többi érdekelt ország vonatkozásában

Számos magyar állampolgár esik emberkereskedelem áldozatául Belgiumon, Hollandián és Svájcban kívül más országokban, ezért a transznacionális áldozatirányító rendszer kiterjesztése, más célországokban való bevezetése indokolt. A fenti három ország a magyar áldozatok szempontjából jelentős, viszont ezen kívül még több olyan ország létezik, ahol áldozatirányítási rendszer kialakítása szükséges.

Felelős: BM

Partner: Rendőrség, KÜM (Konzuli Főosztály), BÁH, Ügyészség, Országos Bírósági Hivatal, civil szervezetek

Forrás: lásd A.5.2 → európai uniós pályázat segítségével, illetve a pályázó ország hozzájárulásából, Belső Biztonsági Alap, projektérték összesen kb. 400.000 EUR

Eszköz: nemzetközi áldozatirányítási rendszer, a nemzetközi áldozatirányítási rendszerről szóló kézikönyv

Határidő: a rendszer Hollandiával és Belgiummal való kialakítását követően, leghamarabb 2016-ban

Indikátor: a rendszer segítségével irányított áldozatok száma, a rendszert felhasználó áldozatirányítók száma

B. Hatékony megelőzés és tudatformálás, tudatosságnövelés

Az emberkereskedelem elleni küzdelemben meghatározó szerepe van a megelőzésnek, mind a kereslet mind a kínálatcsökkentés révén. A hatékonyabb megelőzés érdekében a már meglévő projektek összehangolására, új projektek, hatékony intézkedések kidolgozására, a társadalmi szereplők egységes fellépésére, a társadalom érzékenyítésére, tudatos, összehangolt kommunikációra, az intézkedések eredményeinek mérhetővé tételére van szükség.

A megelőzés akkor lehet hatékony, ha az a kormányzati és nem kormányzati szervek és szereplők együttműködésével valósul meg, és kiemelt figyelmet fordít a kiváltó okok tekintetében

sérülékenyebb csoportokra: például a kiszolgáltatott helyzetben lévő nőkre és gyermekekre, a mélyszegénységben élő közösségekre, a fogyatékkal élő személyekre, be nem jelentett munkavállalókra, nevelőintézetekben, állami gondozásban nevelkedő fiatalokra.

Jelenleg a megelőző tevékenység csak fragmentáltan, eseti jelleggel, ad hoc módon működik, de vannak kiemelésre érdemes kezdeményezések.

A rendőrség bűnmegelőzési egységei a potenciális áldozati kör tagjainak megszólításával felvilágosító programokat és kampányokat szerveznek az emberkereskedelem – különösen a prostitúció, koldulás, tiltott munkára kényszerítés – veszélyeinek megismertetése, az elhárító magatartásformák kifejlesztésének elősegítése érdekében. A rendőrség közel 20 éve indította el általános iskolai bűnmegelőzési programját, amely azóta többször megújult. A D.A.D.A. program utoljára 2010 decemberében került teljes átdolgozásra a kompetencia alapú oktatás kívánalmait szem előtt tartva, az élménypedagógia, drámapedagógia és a korosztályi sajátosságokra építve, amely többek között a fiatalok média-orientáltságára is támaszkodó korszerű, oktatási céllal készült bűnmegelőzési kisfilmeket is felhasznál az iskolai oktatásban.

Az áldozattá válás megelőzésére az Országos Rendőr-főkapitányság Megelőzési Főosztálya 2006-ban a Nemzetközi Migrációs Szervezet közreműködésével módszertani útmutatót dolgozott ki, amely az emberkereskedelem folyamatát, a toborzás módszereit, az alkalmazott eszközöket, a fedési lehetőségeket, a leggyakrabban ajánlott tevékenységeket, az áldozattá válás megelőzésének speciális módszereit mutatja be. Az útmutató alapján a Baranya Megyei Rendőr-főkapitányság „Biztos, hogy ezt akarod?!” címmel a prostitúció és a hozzá tartozó bűncselekmények megelőzését célzó programot dolgozott ki. A program részeként minden tanév elején tájékoztatják a megye középiskoláinak, nevelőotthonainak vezetőit arról, hogy igény szerint a diákoknak osztályfőnöki órák, vagy délutáni foglalkozások keretében lehetőséget teremtenek - a prostitúció és az azt körülvevő bűncselekmények veszélyeiről történő - felvilágosító előadások meghallgatására.

A Prevenációs médiatár projekt keretében 2011-ben „Álláshirdetés?” címmel bűnmegelőzési film készült, amelynek célja az iskolás korú diáklányok figyelmének felhívása az emberkereskedelemmel és prostitúcióval kapcsolatos ismeretekre és veszélyekre, illetve érzékenyítésük a téma iránt.

Az EURES Magyarország és az Országos Rendőr-főkapitányság Európában egyedülálló együttműködésének köszönhetően, 2012 során jelentős lépéseket tett az emberkereskedelem visszaszorítására. Közös kampányt indítottak abból a célból, hogy felhívják a figyelmet a külföldi munkavállalásban rejlő veszélyekre, informálják a külföldön dolgozni szándékozókat a jogaikról és lehetőségeikről, és segítsék a már bajba jutott magyar állampolgárokat.

Az emberkereskedelem elleni küzdelem nemzeti koordinátora vezetésével a Belügyminisztérium fontos feladatként határozta meg az emberkereskedelem elleni küzdelemben érintett hazai és nemzetközi szereplőkkel való együttműködést, a jelenség elleni megelőző, prevenciós

köztudatformáló kampányok, tevékenységek szervezését és az ebben való aktív részvételt. Erre való tekintettel az 1993 óta megrendezésre kerülő, európai szinten ismert és közkedvelt Sziget Fesztivál keretében öt napos megelőző és figyelemfelhívó kampány került végrehajtásra. A Sziget Fesztivál, és ezen belül a Civil Szigeten való részvétel kitűnő lehetőséget teremtett a téma iránt érdeklődő fiataloknak, hogy megismerjék a számos esetben félreértett jelenséget, felismerjék a veszély jeleit és ismereteket szerezzenek a kampányban résztvevő partnerek releváns szerepvállalásáról.

Az Emberi Erőforrások Minisztériuma támogatásával valósul meg az ország egyik leghátrányosabb helyzetű megyéjében 2013. szeptember 30-ig egy 14-18 éves korosztályt megcélzó figyelemfelhívó, érzékenyítő prevenciós pilot projekt az áldozattá válás esélyének csökkentése érdekében. A pilot program keretében sor kerül egy módszertani csomag kidolgozására, ami megalapoz egy országosan elterjeszthető prevenciós programot.

Célkitűzések:

B.1. Keresletcsökkentés

B.2. Kínálatcsökkentés

Intézkedések:

B.1.1. - B.2.1 Társadalmi tudatosság növelése érdekében kommunikációs és képzési intézkedési terv kidolgozása

A társadalmi tudatformálás érdekében több csatornát vehetünk igénybe. Egyrészt a médiaplatformok kommunikációs folyosóit, ahol a média különböző eszközei – társadalmi hirdetések, reklámok, spotok, felvilágosító kisfilmek adnak tájékoztatást az emberkereskedelemmel kapcsolatos legfontosabb információkról.

Másrészt az emberkereskedelem potenciális vagy tényleges áldozataival kapcsolatba kerülő intézmények munkatársai, a területen dolgozó szakemberek rendszeres képzése, tudatformálása kiemelten fontos. A képzés markáns része emellett az emberkereskedelem elleni küzdelem egységes elgondoláson alapuló, rendszerszemléletű, differenciált megjelenítése a szakmai képzésekben, továbbképzésben és az oktatásban. A meglévő képzések nincsenek összehangolva, ugyanakkor léteznek olyan képzési formák, amelyek képesek az emberkereskedelem elleni küzdelem témáinak a befogadására. A magyar közoktatás és felsőoktatás rendszerében jól meghatározhatóak azok a területek, ahova az emberkereskedelem elleni küzdelem képzési feladatai beilleszthetők.

A prevenció érdekében alkalmazott tudatosan irányított „médiahasználat”, valamint a célirányos oktatás, képzés mellett olyan programok kidolgozása tűnik a leghatékonyabb módszernek, amelyek a felvilágosítást és tudatosság növelését szolgálják, ide értve olyan prevenciós programok kidolgozását is, amelyek az áldozattá válás esélyeit is érdemben képesek csökkenteni.

Felelős: BM, EMMI,

Partner: NMHH

Forrás: Belső Biztonsági Alap részprojekt, 50.000 EUR

Eszköz: kutatás és programterv elkészítése

Határidő: 2016

Indikátor: kommunikációs és képzési intézkedési terv

B.1.2. -B.2.2. A társadalmi tudatosságnövelés tevékenységébe a média bevonása

A téma össztársadalmi szinten történő megjelenítéséhez az áldozatok irányításában és ellátásában részt vevő állami és civil szervezetek mellett elengedhetetlen a média bevonása is.

a) közszolgálati média

A médiaszolgáltatásokról és a tömegkommunikációról szóló 2010. évi CLXXXV. törvény 83. § (1) bekezdés d) pontja alapján a közszolgálati médiaszolgáltatás célja az alkotmányos jogoknak, a törvényes rend alapértékeinek és a demokratikus társadalmi rend szabályainak megismertetése, támogatása. Ez a rendelkezés kellő alapot biztosít ahhoz, hogy közszolgálati műsorokban bemutatásra kerüljön az emberkereskedelem, az ellene folytatott küzdelem, és az áldozatok számára rendelkezésre álló lehetőségek. Sikeres büntetőeljárások esetén az arról szóló tudósításokban meg kell jeleníteni azt is, hogy az áldozatok számára biztosított a segítségnyújtás rendszere.

b) kereskedelmi média

Több európai uniós országban jól bevált gyakorlat, hogy az áldozatsegítő szolgálatok megjelennek a kereskedelmi és állami televíziók saját gyártású sorozataiban. Hazánkban is több olyan televíziós sorozat szerepel a kínálatban, amelyek nagy nézettséggel bírnak, így a társadalmi tudatformálásban betöltött szerepük is jelentős. Ezért meg kell találni annak a módját, miként lehet az emberkereskedelem jelenségének bemutatását és az áldozatok ellátását belefűzni e televíziós sorozatok történetzázába.

Felelős:

- az áldozatok irányításában és ellátásában részt vevő valamennyi szereplő

Partner: NMHH

Forrás:

- a médiában való megjelenés forrást nem igénylő módjának megtalálásához médiaszakemberek bevonása szükséges

Eszköz:

- közszolgálati híradásokban és műsorokban történő megjelenés általánosan és konkrét ügyek kapcsán egyaránt
- populáris kereskedelmi műsorokban történő megjelenés

Határidő: folyamatos

Indikátor: megnövekedett társadalmi tudatosság

B.1.3. – B.2.3. Polgárőrség, az önkormányzati rendészeti szervek (pl. közterület felügyelet) bevonása szükséges a megelőző munkába

A társadalmi bűnmegelőzés rendszere akkor teljes, ha a helyi és a tágabb közösség is részt vállal benne. A hatékony megelőzéshez egyformán fontos a rendőrség szolgálati ágainak összehangolt tevékenysége, valamint az állami és civil szervezeteknek, különösen az önkormányzatoknak - ezen belül is azok rendészeti szerveinek -, egyházaknak, a gazdasági élet szereplőinek, továbbá a közösségeknek és a magánszemélyeknek az aktív közreműködése.

A polgárőrsegről és a polgárőri tevékenység szabályairól megjelent 2011. évi CLXV. törvény életbelépésével a polgárőrség eddigi bűnmegelőzési szerepe, tevékenysége magasabb szinten került szabályozásra. A törvény a polgárőrség alapfeladataként szabályozza a polgárőr egyesületek bűnmegelőzésben való közreműködését, a bölcsődék, óvodák, általános és középiskolák közvetlen közelében jelzőőri tevékenység ellátását. Kiemeli a bűnmegelőzési, áldozatvédelmi tevékenység támogatását, a lakosság és önkormányzatok közötti kapcsolat erősítését. A polgárőrség és az önkormányzatok rendészeti szervei évek óta hatékonyan vesznek részt a társadalmi bűnmegelőzéssel összefüggő feladatok végrehajtásában, a rendőrség bűnmegelőzési tevékenységének erősítésében, rendezvényeken, felvilágosító-, és propagandamunkában, megelőzési akciókban. Őrjáratokban való részvételükkel segítik a hatékony megelőzést, az áldozatok mielőbbi ellátásba kerülését.

Ahhoz, hogy az emberkereskedelem elleni küzdelemben mind a megelőző, mind az áldozatazonosítási,- irányítási,- védelmi rendszer működtetésében számíthassunk a polgárőrség és önkormányzatok rendészeti szerveinek hatékony közreműködésére elengedhetetlen megfelelő felkészítésük, képzésük. A rendőri szervek - polgárőr szervezetek - önkormányzatok rendészeti szerveinek együttes, összehangolt, emberkereskedelem megelőzését célzó tevékenységének eredményétől a felvilágosító munka hatékonyságának fokozódását, az áldozatok számának csökkenését, az áldozatok szakszerű, hatékony és mielőbbi ellátásba kerülését várhatjuk.

Felelős: BM, Rendőrség

Partner: polgárőrség

Forrás: lásd A.1.3 → Belső Biztonsági Alap, részprojekt értéke 400.000 EUR, 120.000.000 HUF

Eszköz: képzés

Határidő: 2016

Indikátor: hatékonyabb felvilágosító munka, áldozatok számának csökkenése, áldozatok szakszerű, hatékony ellátása

B.1.4. – B.2.4. Közös informatikai platform az emberkereskedelem elleni küzdelem szolgálatában, amely a kereslet,- és kínálatcsökkentésére irányuló törekvések támogatását is ellátja

Az emberkereskedelem elleni küzdelemben érintett nemzeti hatóságok, kormányzati-, fél-kormányzati szervek és civil szervezetek részére jelenleg nem áll rendelkezésre olyan közös

informatikai platform, amely az általános ismeretterjesztés mellett, a szakmai kapcsolattartásnak, szakmai anyagok közzétételének, illetve cseréjének, a jó gyakorlatok megosztásának, illetve a közös fellépés összehangolásának is praktikus teret biztosítana, illetve e mellett nem kellően kiforrott a közösségi oldalak, internet adta lehetőségek hatékony felhasználása sem.

Az általános lehetőségeken túl, egy már meglévő, az általános ismeretterjesztés követelményének megfelelő website olyan irányú fejlesztése szükséges, hogy az emberkereskedelem elleni közdelemben részt vevő hatósági, kormányzati, félkormányzati szervek, illetve civil szervezetek tagjai számára napi kapcsolattartási pontként, szakmai fórumként is működhessen, a leggyorsabb, leghatékonyabb és leggazdaságosabb szakmai kommunikációs és információmegosztó felületként.

Ez a struktúra lehetőséget biztosít akár egyszerű információ-megosztásra, de adott esetben egy probléma együttes kezelésére, illetve eljárási protokoll ad hoc kialakítására is, amely a mindennapi munka során jól alkalmazható.

A kereslet csökkentését célzó szakmai topic lehetőséget adhat a legjobb nemzetközi gyakorlatok megvitatására és a hazai környezetbe átültethető elemeinek hatékony alkalmazására, illetve a jövőben zajló, kereslet csökkentését célzó hazai és nemzetközi plakát-kampányok, sajtóközlemények, riportok, felmérések, oktatási segédanyagok is helyet kapnának benne.

A kínálat csökkentését célzó szakmai topic lehetőséget ad majd a legjobb nemzetközi gyakorlatok megvitatására és a hazai környezetbe átültethető elemeinek hatékony alkalmazására, illetőleg az érdekeltek együttes fellépésének hatékony megszervezésére és koordinálására is.

A weboldal tartalmának legaktuálisabb elemei a nagyobb közösségi oldalakon is megoszthatóak lennének, növelve mind a weboldal, mind pedig az emberkereskedelemhez kapcsolódó problémakör ismertségét.

Meg kell vizsgálni, illetve át kell ültetni a német rendészeti társszervek azon jó gyakorlatát, amely aktív jelenlétet biztosít a legnépszerűbb közösségi oldalon, ahol folyamatosan közlekedési információkat, bűnmegelőzés és tájékoztatás tárgykörébe tartozó egyéb információkat, felhívásokat, kampányokat, tájékoztatókat, körözéseket, hasznos tanácsokat osztanak meg a felhasználókkal, amit rendszeresen frissítenek. A hatósági profilok látogatottsága igen magas, így e profilokon keresztül hatékony bűnmegelőzési célkampányok is folytathatóak.

Felelős: BM

Partner: Miniszterelnökség, a kormány.hu szerkesztősége vagy website szerkesztéssel foglalkozó cég

Forrás: BM (3.000.000,-HUF), uniós források igénybevétele, Belső Biztonsági Alap részprojekt 10.000 EUR

Eszköz: weboldal

Határidő: 2014.01.01.

Indikátor: szakmai-, ismeretterjesztési-, és köznevelést segítő funkciókat is ellátó, közismert szakmai weboldal működése; aktív jelenlét a legnépszerűbb közösségi oldalon

B.1.5.- B.2.5 Dedikált keresletcsökkentést és kínálatcsökkentést szolgáló tájékoztató anyagok készítése

Az emberkereskedelem csökkentése érdekében kitűzött preventív tudatformáló és tudatosságnövelő gyakorlat olyan egységesen használható információs anyagokat követel meg, amelyek – a könnyű felismerhetőség érdekében - érthetően, tömören foglalják össze az emberkereskedelemmel kapcsolatos szükséges fogalmakat. Megmutatják a követendő magatartást egy jól felismert, konkrét helyzet vonatkozásában mind a potenciális áldozat, mind pedig a potenciális és tényleges áldozattal érintkezésbe lépő személyek részéről, bemutatják az emberkereskedelem áldozati és elkövetői oldalon felmerülő lehetséges, prognosztizálható következményeit. A felvilágosító és tanácsadó füzetek olyan részletességgel kell, hogy információt nyújtsanak az emberkereskedelem releváns kérdéseiről, hogy az tekintettel legyen a különösen veszélyeztetett társadalmi csoportok specifikus adottságaira is.

A fokozottan veszélyeztetett társadalmi csoportok közé tartoznak általánosságban a gyermek-, és fiatalkorúak, a fogyatékoság valamilyen formájával élő személyek, valamint a romák. Tekintettel arra, hogy a gyermekotthonok, és a speciális otthonok lakói között nagy számú fogyatékkal élő, illetőleg roma származású gyermek, és fiatalkorú van, így a gyermekotthon alkalmazottainak speciális képzése a sajátságosan számukra kifejlesztett tájékoztató anyag által különösen indokolt.

A széleskörű tájékoztatás eredményeként a látens áldozatok könnyebben azonosítják be önmagukat emberkereskedelem áldozataként, nő az áldozattudatuk, ezáltal csökken a látencia nagysága. A veszélyek és a védekezés módjának bemutatásával csökkenteni tudjuk a potenciális áldozatok számát. A védelmi garanciák bemutatásával nő az áldozatok bizalma az igazságszolgáltatásban, ez hozzájárul a büntetőeljárás sikeres lefolytatásához.

A keresletet célzó köztudatformáló kampányoknak, programoknak, tájékoztatóknak a hangsúlyt a megváltozott jogszabályi háttérre kell helyezniük, tudatosítaniuk kell a kizsákmányolás büntetni rendeltségét, a büntető eljárás elkerülhetetlenségét, a kiszabható legmagasabb büntetési tételeket. Azt a célt kell szolgálniuk, hogy alkalmasak legyenek a potenciális kliensek szemléletének átalakítására, ezáltal járulva hozzá a kereslet csökkenéséhez.

A társadalmi célú hirdetések lehetővé teszik, hogy mint az elektronikus média hagyományos (rádió, televízió) és új (on-line televíziózás, rádiózás, internetes sajtóportálok) közlésmódjai, minél szélesebb körben hívják fel a lakosság figyelmét a jelenségre. Mivel a társadalmi hirdetések célja minden esetben valamilyen, a társadalom számára hasznos cél közvetítése, így azoknak kellőképpen figyelemfelkeltőnek kell lenniük, számolva a társadalmi tudatosság jelenlegi szintjének számlájára írható, általános információhiányból fakadó esetleges értelmezési problémákkal.

Felelős: EMMI, BM, Rendőrség

Partner: -

Forrás: lásd A.3.1 → Belső Biztonsági Alap részprojekt, tartalom kidolgozása 4000 EUR, a grafikai tervezés nyomdai előállítás 2300 EUR, sokszorosítás 2 EUR/db, kivitelezés kb. 30.000 EUR,

+ 30.000 EUR

Eszköz: köztudatformáló kampányok, programok, tájékoztatók

Határidő: 2016

Indikátor: tájékoztató anyagok, kampányok száma

B.1.6.-B.2.6. A prostitúció jelenségének kezelésével kapcsolatos hazai kormányzati intézkedések és a különböző civil és érdekvédelmi szervezetek programjainak összegyűjtése, értékelése, az eredmények alapján a szabályozási rendszer felülvizsgálata

A kutatási célok teljesítésével lehetővé válik a kereslet dinamikájának jobb megértése, különös tekintettel a kényszerprostitúciót igénybe vevők és szervezők beállítódásainak és motivációinak a feltérképezésére, a nemzetközi szervezett bűnözés profitjának minimalizálására.

A tudományos kutatások terén elért nemzetközi eredmények megismerése és a tudományos együttműködés lehetőséget ad a kereslet csökkentése terén az unióban kialakult „legjobb gyakorlat”-ok felkutatására, vizsgálatára és hazai viszonyoknak megfelelő alkalmazására.

Az emberkereskedelemmel kapcsolatos jelenlegi tudományos kutatások nem kötődnek szorosan a Kormány emberkereskedelem elleni nemzeti stratégiájához, az emberkereskedelem keresleti oldalának vizsgálatához, a kereslet csökkentéséhez.

A nemzetközi együttműködés során lehetőség van az unós államok legjobb gyakorlatának megismerésére, azonban ezek magyar viszonyokra való adaptálására kevés példával rendelkezünk.

Az emberkereskedelem elleni küzdelem keresleti oldaláról olyan tudományos ismeretekkel fogunk rendelkezni, amelyek megalapozzák a szakmai szervek hatékony problémamegoldó tevékenységét. Az egyes kutatásokat záró konferenciák lehetőséget adnak az eredmények megvitatására, a kapcsolatok kialakítására és az információcserére is.

Az uniós államokban megvalósuló gyakorlat hazai viszonyokra való adaptálásával hatékonyságnövelés érhető el.

Felelős: OKRI, BM Oktatási, Képzési és Tudományszervezési Főigazgatóság, NKE

Partner: civil szervezetek

Forrás: a megvalósítás kezdeti lépései a szemléletformálással és a problémaérzékenységgel a jelenleg rendelkezésre álló forrásokkal is megoldhatóak.

A hatékony megvalósítás célzott támogatást igényel. Ezek forrása lehet OTKA, illetve MTA kutatásfejlesztési pályázat.

Eszköz: az intézkedés megvalósításához szükséges eszköz többek között a tudományos kutatás lehetőségeinek mozgósítása. A szakmai szervezetek, minisztériumok emberkereskedelem keresleti oldalának vizsgálatára hirdessenek meg tudományos pályázatokat.

Határidő: az intézkedés megvalósítása folyamatos, a tudományos kutatóhelyek munkatervei szerint.

Indikátor: kutatások eredménye

B.2.7. Az Internet lehetőségeinek kihasználása a gyermekek védelme érdekében, illetve a szexuális és a munkacélú kizsákmányolás terén az áldozattá válás megelőzésére

Jelenleg a tartalom-, és digitális szolgáltatók által alkalmazott magatartási kódexek nem mindig felelnek meg az átláthatósággal, a függetlenséggel, a bizalmas adatok kezelésével és a személyes adatok feldolgozásával kapcsolatos európai vagy nemzeti jogszabályok követelményeinek, amelyet az Európai Parlament állásfoglalása (2012/2068/INI) is megerősít.

Az európai uniós célokkal összhangban szükséges felülvizsgálni, hogy hazánkban mennyire működnek hatékonyan a szexuális és munkacélú kizsákmányolással kapcsolatba hozható tartalmak önkéntes osztályozására szolgáló különböző rendszerek, illetve az audiovizuális és digitális médiaszolgáltatókkal közösen ki kell dolgozni azon alapvető magatartási szabályokat, amelyet beépíthetnek a szolgáltatók saját alapszabályaikba, illetve amely alapján elvárhatóvá kell tenni a gyermekeket érintő tartalmak esetében az ajánlott életkor megjelenítési kötelezettségét.

Ezzel párhuzamosan természetesen vizsgálni szükséges az alkalmazott értesítési, illetve eltávolítási eljárások hatékonyságát, a legjobb nemzetközi gyakorlatok figyelembevételével.

Külön értékelni kell a hazai és a tagállamok közötti rendészeti együttműködés hatékonyságát a gyermekeknek az internetes bűncselekményekkel szembeni védelmére irányuló megelőző fellépések kapcsán.

A releváns információkat hozzáférhetővé kell tenni az internetes potenciális „áldozatforrás” hirdetések környezetében, akár egy állandóan felugró, ún. „pop-up” ablak formájában a munkaközvetítő oldalakon, illetve a társskereső, valamint a szexpartner kereső, szexuális szolgáltatást kereső-kínáló tartalmakat kezelő felületeken is olyan módon, hogy a tisztességes piaci magatartást tanúsító szolgáltatók érdekeit ne sértse.

Értékelni kell az igazságszolgáltatás és a civil szféra együttműködési megállapodásait, hogy azok képesek-e megfelelni a hatékony hotline, illetve együttműködési koordináció követelményeinek, továbbá az áldozattá válás megelőzését célzó kampányok és törekvések megfelelően érvényesülnek-e a digitális térben.

A szexuális, illetve munka célú kizsákmányolással összefüggő tartalmak esetében ki kell dolgozni a gyermekek közvetlen hozzáféréseinek protokollját és a kötelező szülői hozzájárulás rendszerét az azonosításra alkalmas adatok kezelése tekintetében, különös figyelemmel a közösségi hálózatok és chatszobák elterjedésével egyre intenzívebb személyes adatokat érintő információáramlásra.

Az ilyen tartalmak vonatkozásában általánosan be kell vezetni a figyelmeztető oldalakat, vagy egyéb hallható, illetve látható jelzések rendszerét.

A pedofiliával összefüggő online tartalmak megosztása zömmel fájlcsereelő rendszerek útján valósul meg, ezek monitorozására pedig kiváló nemzetközi gyakorlat áll rendelkezésre, amelynek megismerés, átvétele napjaink feladata, a gyakorlat megismertetését az FBI szervezett - gyakorlat-orientált - oktatás rendszerében biztosítja.

Felelős: BM

Partner: NKE, NMHH

Forrás: BM

Eszköz: tudományos kutatások, értékelő-elemző tevékenység a meglévő adatok alapján hazai és nemzetközi szinten, nemzetközi gyakorlatok monitorozása, konferenciák szervezése a témában

Határidő: 2016. 01. 01.

Indikátor: Európai Parlament állásfoglalásának történő megfelelés (2012/2068/INI)

B.2.8. A NAT alapján megvalósuló szexuális életre nevelés tananyagának kiegészítése az emberkereskedelem veszélyeire való figyelemfelhívással

Egy tantervbe integrálható – a tudatosság adott életkorban általános elvárhatósági szintjén elkészített - segédanyag iskolai oktatásban, nevelésben való felhasználásával lehetőség nyílna a tanulók emberkereskedelemmel kapcsolatos ismeretanyagának bővítésére, a megelőzéssel kapcsolatos tudnivalók elsajátítására, kiemelt figyelemmel a tanulók, valamint az iskolák esetleges speciális szükségleteire.

A hatékony megelőzés, veszély és probléma-felismerés, továbbá kezelés kulcsa az interaktivitás. A fiatalok mentális érettségére, tapasztalataik csekélyebb mennyiségére tekintettel a pusztán részvétel nélküli passzív folyamatkövetés általában nem eredményez hatékonyságot, különösen egy, még az ítélőképességének teljes birtokában lévő személy számára is nehezen felismerhető és értelmezhető jelenség kapcsán. Ebből következően, a hatékony megelőzés és tudatosságnövelés megkívánja egy olyan interaktív nevelési próbaprogram kidolgozását, amelynek részét képezi egy modell értékű tervezet az oktatási – nevelési intézmények számára külön igénybe vehető, szemléletében inkább egy szituációs és szerepjáték erősebb tudatformáló hatására épített élménypedagógiai módszerrel.

Az áldozattá válás megelőzése kapcsán célszerű bemutatni az emberkereskedelem folyamatát, a toborzás módszereit, az alkalmazott eszközöket, a fedési lehetőségeket, a leggyakrabban ajánlott tevékenységeket és a végső célt, ezzel is tudatosítva az áldozattá válás kockázatát. A felvilágosító

munka megvalósulhat előadások, fórumok vagy egyedi tanácsadás, illetve tájékoztató kiadványok, szórólapok, társadalmi célú hirdetések, kisfilmek, spotok formájában. Elengedhetetlen azon információk átadása, hogy a már áldozattá váltak hová fordulhatnak segítségért, a segítségnyújtás mely formáit vehetik igénybe, milyen segítséget, milyen védelmi garanciákat kaphatnak, hogyan előzhetik meg az ismételt áldozattá válást.

Felelős: EMMI

Partner: Rendőrség

Forrás: nem igényel külön forrást

Eszköz: rövid részanyag kidolgozása, felvilágosító munka, tájékoztató anyagok

Határidő: 2015

Indikátor: oktatásban részesített tanulók száma

C. Az elkövetők felderítése, felelősségre vonása, a sértettek/áldozatok jogainak, és érdekeinek megóvása

Az emberkereskedelem tárgyában érintett specifikus szervezeti egység kizárólag a rendőrségen található. Az ügyészség, bíróság rendszerében a büntetőeljárás törvény, vagy belső igazgatási szabályok alapján "specializált" szervezeti egység, vagy hasonló szakmai hálózat nem található. Az eljárás a büntetőeljárás jog általános rendelkezései alapján törvényszékek, illetve (megyei) főügyészségek előtt zajlik.

Az emberkereskedelem transznacionális formái esetében indított büntetőeljárásokban a nemzetközi bűnügyi együttműködés meglévő eszközeinek hatékonyabb alkalmazása elengedhetetlen, ahogyan a hatóságok közötti információcsere, valamint a legjobb gyakorlatok megosztása is. Annál is inkább, mert az elkövetési magatartás különböző országokban megvalósított részcselekményei (toborzás, elszállásolás, szállítás, kizsákmányolás) egymástól elkülönülten nem, vagy nehezen értékelhetők, a bűncselekmény bizonyításához a teljes folyamat – legalább tényszerű – felderítése szükséges.

Az EU tagállamok közötti együttműködés vonatkozásában általánosságban kijelenthető, hogy megfelelő, gyors, hatékony. Adott az igazságügyi hatóságok közötti közvetlen kapcsolatfelvétel lehetősége, számos, az együttműködést segítő fórum működik. Lehetőség van az eljárást könnyítő közös nyomozócsoport felállítására, a bűnügyi és igazságügyi együttműködés lehetőségei, formái széles körben szabályozottak. A nemzetközi együttműködés területén az uniós jogalkotás aktív, innovatív, e körben hazánk részéről, kifejezetten az emberkereskedelemmel összefüggésben önálló intézkedésre alapvetően nincs szükség. Külön ki kell emelni az európai elfogatóparancs intézményét, amely egyrészt un. katalogizált cselekményként kezeli az emberkereskedelem bűncselekményét (ami jelentősen egyszerűsíti az eljárást), másrészt - szemben a nem EU-s országok tekintetében alkalmazható nemzetközi elfogatóparanccsal - lehetővé teszi megkeresett ország saját állampolgárainak átadását a megkereső állam részére.

Az EU-n kívüli nemzetközi bűnügyi együttműködés kevésbé hatékony. A kommunikáció elsődlegesen a központi hatóságok útján, közvetett módon történik, hiányoznak a gyors és hatékony ügyintézés elősegítő fórumok, az eljárási szabályok formálisak, nehézkesek. Előremutató megoldást jelenthetne az 1959. évi Strasbourgi Bűnügyi Együttműködésről szóló Egyezmény II. Kiegészítő Jegyzőkönyvének alkalmazása, amely az EU-n belüli együttműködéshez hasonlóan hatékony kereteket, lehetőséget teremtene. A kiegészítő jegyzőkönyvet hazánk aláírta, ugyanakkor nem ratifikálta. Az emberkereskedelem elleni küzdelemben hazánk szempontjából stratégiai szerepet betöltő Svájc, Ukrajna, valamint valamennyi balkáni ország ratifikálta a jegyzőkönyvet, így a kiegészítő jegyzőkönyv ratifikálása komoly előrelépést jelenthetne ezen országokkal történő nemzetközi együttműködésben.

A büntetőeljárási törvény nem ismeri, nem alkalmazza az áldozat fogalmát, illetve a korábban ismertetett áldozatvédelem sem célját, sem eszközrendszerét tekintve nem tekinthető azonosnak a büntetőeljárásban alkalmazott tanúvédelemmel. A büntetőeljárás alapvető jogok biztosítása, közvetítői eljárás lehetősége, polgári jogi igény érvényesítése és hasonló eszközök útján ismeri és elismeri a sértetti érdekek, a sértetti pozíció védelmét, amely tekinthető egyfajta áldozatvédelemnek is - hiszen az emberkereskedelem bűncselekménye esetében a büntetőjogi értelemben vett sértett azonos a stratégiában alkalmazott áldozat fogalmával-, ugyanakkor a büntetőeljárás célja elsősorban nem az áldozat sérelmeinek orvoslása (reparáció), hanem az állam büntetőjogi igényének érvényesítése. Ennek érdekében a büntetőeljárás "önös módon" részletesebben rendezi - az eredményes eljárás/bizonyítás egyik eszközeként - a tanú védelmének kérdését, ugyanakkor az áldozat védelme, az áldozatok speciális igényeinek figyelembe vétele kevésbé hangsúlyosan jelenik meg.

Mindazonáltal a terhelti jogok csorbitása nélkül, az Emberi Jogok Európai Bírósága, valamint az Európai Bíróság vonatkozó esetjogára figyelemmel, azokkal összhangban biztosítani kell a sértettek/áldozatok jogait és óvni érdekeiket.

Célkitűzések:

C.1. Az emberkereskedelem elleni hatékonyabb rendészeti fellépés

C.2. A pénzügyi nyomozások és a vagyonvisszaszerzés eszközeinek hatékonyabb alkalmazása a büntetőeljárások során, a sértettek kompenzációja

C.3. Az új jogszabályi környezet megismertetése a releváns szereplőkkel

C.4. A büntetőeljárások során az áldozatok másodlagos viktimizációjának elkerülése, az igazságszolgáltatás iránti bizalom növelése

Intézkedések:

C.1.1 Adminisztratív megközelítés lehetőségeinek feltárása és alkalmazása az emberkereskedelem elleni küzdelemben

Az emberkereskedelem elleni küzdelemben a büntetőjogi eszközrendszer nem kaphat kizárólagos szerepet. Sikeres nemzetközi tapasztalatok igazolják, hogy a legális tevékenység látszatát keltő elkövetési módszerek esetében az emberkereskedelem államigazgatási eszközökkel is eredményesen megelőzhető, akadályozható, felszámolható.

Ennek érdekében hazánkban is fel kell mérni azokat a területeket, ahol az emberkereskedelem, vagy az ahhoz kapcsolódó bűncselekményeket igazgatási szabályokkal érintett, a jogszerűség látszatát keltő tevékenység keretei között, vagy a jogszabályi lehetőségekkel visszaélve követik el. Magyarország sajátosságait figyelembe véve az igazgatási jellegű fellépésnek elsődlegesen az illegális bordélyházak, a munkacélú kizsákmányolással kapcsolatos toborzási tevékenység, a házi rabszolgaság felszámolásával, valamint a szociálisan hátrányos helyzetű, vagy szellemileg fogyatékos személyek kizsákmányolásával összefüggésben lehet szerepe. Meg kell vizsgálni továbbá a szervezett bűnözés elleni általános fellépést lehetővé tevő igazgatási eszközök alkalmazását is, mint például az időszakos vagyonbevallási kötelezettség, vagy a készpénz forgalmát csökkentő intézkedések bevezetése. A prostitúció jelenségének megfelelően hatékony, a gyakorlatban is alkalmazható szabályozása ugyancsak lehetővé tenné a szexuális célú emberkereskedelem elleni hatékony, új adminisztratív intézkedések bevezetését.

A pontos helyzetfelmérés eredményei alapján, az előkészítésbe bevonva az adott államigazgatási területeken működő szakembereket, meg kell határozni azokat a beavatkozási pontokat, ahol speciális igazgatási szabályok alkalmazásával, ellenőrzési módszerek, egyéb célravezető gyakorlat kialakításával a jogsértő tevékenység hatékonyan kimutatható, elkövetése megelőzhető, felszámolható. A szabályozás során törekedni kell arra, hogy az emberkereskedelem elleni hatékony fellépés feleslegesen ne eredményezzen adminisztratív, vagy egyéb többlet terhet a valóban legális tevékenységet folytatók számára.

Az adminisztratív eszközök alkalmazásának feltétele, hogy az azokat alkalmazó tisztviselők a szabályozás céljait, eszközeit, eljárási rendjét, az áldozatok speciális igényeit érintően megfelelő képzésben részesüljenek. Szintén elengedhetetlen a rendszer folyamatos felülvizsgálata, a változó elkövetési minták nyomon követése, a helytelennek mutató gyakorlat orvoslása. A sikeres módszerek kimunkálása, alkalmazása során törekedni kell arra is, hogy azok a hasonló, az államigazgatással érintett más bűncselekmények elleni harcban is eredményesen felhasználhatók legyenek.

A igazgatási eszközök hatékony alkalmazása a büntetőjogi eszközök alkalmazásához képest költséghatékonyabb, azok alkalmazását kiváltó megoldás. A megelőzés ezen formája alkalmas a büntető igazságszolgáltatásra háruló teher csökkentésére, egyben lehetővé teszi a határozott állami fellépést még azt megelőzően, hogy az emberkereskedelem káros eredménye bekövetkezne, az áldozatok kizsákmányolására sor kerülne.

Felelős: KIM, BM

Partner: -

Forrás: Belső Biztonsági Alapból, de átfogó projekt keretében

Eszköz: bűnügyi, jogi helyzet felmérése, értékelése, a felismert beavatkozási pontokon jogi keretek megteremtése, joggyakorlatok kialakítása

Határidő: aktuális környezet felmérését haladéktalanul meg kell/lehet kezdeni

Indikátor: -

C.1.2. Multidiszciplináris bűnüldözési egység létrehozása

Az emberkereskedelem tárgyában folyamatban lévő büntetőeljárások sajátosságai, illetve az ezzel harmonizáló Európai Unió Stratégia által támasztott elvárások alapján a határon átnyúló cselekmények miatt nyomozásokat, az emberkereskedelem jelenségével összefüggésben indult eljárások koordinálását, elemzését indokolt egy multidiszciplináris bűnüldözési egység keretei között végezni. (C prioritás 1. Cselekvés)⁸ Különösen az e körben felhalmozódott szakmai tapasztalatokra, a kialakult nemzetközi kapcsolatrendszerre figyelemmel a multidiszciplináris megközelítést a jelenlegi szervezeti felépítést alapul véve, a rendelkezésre álló kijelölt országos hatáskörű szervezeti egység kapacitásainak megfelelő bővítésével célszerű megvalósítani.

Egy ilyen egység feladata, hogy nyomon kövesse az emberkereskedelem valamennyi megjelenési formájával, azok sajátos áldozattá válási, toborzási és egyéb elkövetési módszereivel kapcsolatos változásokat, figyelemmel kísérje a nyílt forrású rendelkezésre álló információkat az áldozatok által nyújtott szolgáltatások hirdetése, az áldozatok toborzása tekintetében. Az egységnek megfelelő szakismeretekkel kell rendelkezni az emberkereskedelem egészének, valamint az érintett személyek - elkövetők, áldozatok - kriminológiai, kriminalisztikai, pszichológiai, szociológiai, informatikai, illetve egyéb sajátosságainak komplex kezelésére, értékelésére.

Felelős: BM, Rendőrség

Partner: Legfőbb Ügyészség

Forrás: Belső Biztonsági Alapból, de átfogó projekt keretében

Eszköz: -

Határidő: 2016

Indikátor: egység felállítása, kijelölése, működés feltételeinek biztosítása

C.1.3. Nemzetközi együttműködési képességek fejlesztése

A határon átnyúló emberkereskedelem sajátosságaira figyelemmel elengedhetetlen az aktív nemzetközi bűnügyi együttműködés érdemi továbbfejlesztése, amelyben Magyarországnak képesnek kell lenni kezdeményező szerepet is betölteni.

Tekintettel e szerteágazó és igen speciális feladatrendszer igényeire, valamint a nemzetközi együttműködésnek a határon átnyúló emberkereskedelem elleni eredményes küzdelemben betöltött

⁸ The EU Strategy towards the Eradication of Trafficking in Human Beings 2012–2016 COM (2012) 286 final

központi szerepére, indokolt, hogy az emberkereskedelem területét érintő nemzetközi együttműködési kötelezettségek teljesítését, koordinálását elsődlegesen, indokolt esetben kizárólagosan az e területen kijelölt országos hatáskörű szervezeti egység lássa el. Az egység számára biztosítani kell, hogy a feladat ellátásához megfelelő létszámú, szakismeretekkel, nyelvismerettel rendelkező személyi állomány álljon rendelkezésére. Megfelelő forrásokat kell biztosítani arra, hogy az egység a hazai bűnügyi érdekek szempontjából indokolt esetekben aktív, kezdeményező, kapcsolatépítő feladatot is elláthasson. A kijelölt egységnek kapcsolati pontként kell működnie a területen kijelölt külföldi társszervek, valamint az emberkereskedelmi tárgyú bűnügyi együttműködési megállapodások tekintetében.

A nemzetközi bűnügyi együttműködés során, illetve az egyes országokban indult büntetőeljárások összehangolásában szélesebb körben ki kell használni az Europol és – az ügyészség közreműködésével - az Eurojust kapacitásait, lehetőségeit, nagyobb számban kell törekedni közös nyomozó csoportok felállítására.

Az együttműködés erősítése az érintett bűnügyi szervek összehangolt fellépését, gyors információáramlást, a változó elkövetési módszerek, a nemzetközi bűnügyi helyzet naprakész ismeretét eredményezheti.

Felelős: BM, Rendőrség

Partner: Legfőbb Ügyészség

Forrás: a Belső Biztonsági Alapból, de átfogó projekt keretében

Eszköz: -

Határidő: 2014

Indikátor: -

C.3.1. Az új jogszabályi keretek megismertetése az igazságszolgáltatás szereplőivel és valamennyi egyéb érintett szereplővel, emellett általános, programozott képzési terv kidolgozása számukra

A 2011/36/EU irányelv és a 2013. július 1-jén hatályba lépő 2012. évi C. törvény, beleértve az emberkereskedelem és a kapcsolódó bűncselekmények, részben új törvényi tényállásának megismertetése, illetve a már most felmerülő értelmezési kérdések megvitatása folyamatosan zajlik. Az oktatás részét kell, hogy képezze az Európai Parlament és a Tanács a bűncselekmények áldozatainak jogaira, támogatására és védelmére vonatkozó minimumszabályok megállapításáról szóló, még átültetésre váró 2012/29/EU irányelv is.

Az Európai Bizottság is erősíti az igazságszolgáltatásra és a határokon átnyúló bűnüldözésre összpontosító képzési tevékenységét. Elsősorban a különböző szereplők összefogására összpontosít annak érdekében, hogy növelje a szakpolitikai koherenciát, és adott esetben meghatározott területekre és szereplőkre koncentráljon.

A CEPOL emberkereskedelemmel kapcsolatos képzéseket, valamint közös tantervet és e-learning modult biztosít a rendőrtisztek számára. A Frontex az emberkereskedelemmel kapcsolatos speciális képzési anyagot dolgozott ki az illegális migrációval foglalkozó szakemberek számára. Az emberkereskedelem áldozatainak felderítésével és kezelésével kapcsolatos eszközök és információk az Európai Menekültügyi Támogatási Hivatal (EMTH) eszköztárának részét fogják alkotni a képzési modulokban és kézikönyvekben.

Az uniós intézmények nyújtotta lehetőségeket a szakmai szervezetek részben használják ki. Több képzésen a napidíj biztosítása, esetenként a nemzeti előfinanszírozás miatt nem vesz részt magyar résztvevő. A megszerzett új ismereteknek és tapasztalatoknak a hazai viszonyokra való adaptálására, az alapképzésbe való beillesztésére nincs egységes koncepció és gyakorlat. A kézikönyveket, oktatási segédleteket nem mindig fordítják magyar nyelvre.

Az intézkedés végrehajtásával mind az alapképzésben, mind a munka és a szolgálati helyeken folyó továbbképzésben, önképzésben, - ezáltal a szakmai munkavégzésben is - jelentős hatékonyságnövelés érhető el. Javulnak az emberkereskedelem elleni küzdelem magyar résztvevőinek nemzetközi együttműködési kompetenciái.

Felelős: BM, BM Oktatási, Képzési és Tudományszervezési Főigazgatóság, Országos Bírósági Hivatal

Partner: OKRI, NKE, civil szervezetek

Forrás: lásd A.1.3 → Belső Biztonsági Alap, részprojekt értéke 400.000 EUR, 120.000.000 HUF

Eszköz: a meglévő eszközökkel biztosítható az intézkedés végrehajtása. A tananyag kerüljön feltöltésre a <http://emberkereskedelem.kormany.hu/> honlapon gyakorlati szakembereknek létrehozandó online platformra is.

Határidő: 2013. december 31-ig, és utána folyamatosan.

Indikátor: kidolgozott képzési anyagok, képzésbe bevont személyek száma

C.4.1 Az áldozatok szerepének, vallomásuk jelentőségének újragondolása a büntetőeljárársban – különös tekintettel az emberkereskedelem áldozataira - a rendelkezésre álló eljárásjogi eszközök áldozatközpontú alkalmazása, valamint új nyomozati technikák alkalmazása

Az emberkereskedelem büntetőjogi megközelítésének lényeges eleme az áldozat helyzete a büntetőeljárársban.

Eljárásjogunk szerint az emberkereskedelem áldozatai sértetti pozícióban részben lehetőségeik (indítványtételi joguknál fogva), részben (tanúvallomás-tételi) kötelezettségük miatt aktív résztvevői a büntetőeljárársnak.

Az általuk szolgáltatott bizonyíték evidensen alapvető fontosságú, azonban kizárólag az ő tanúvallomásuk nem elegendő az elkövető(k) felelősségre vonásához. A szervezett bűnözés elleni harcban alkalmazott speciális metodikák, titkos nyomozati eszközök, továbbá az

emberkereskedelem sajátosságait figyelembe vevő további nyomozási technikák alkalmazásával biztosítani kell, hogy az eljárás az áldozatok vallomása nélkül is lefolytatható legyen, vallomásuk esetleges visszavonása, módosítása ne befolyásolja alapvetően az eljárás kimenetelét.

Az áldozatvédelem, az áldozat reparációjának, reintegrációjának feladatai inkább a büntetőeljáráson kívül működő állami és társadalmi szervezetek feladata, ezeket a funkciókat a büntetőeljárás nem képes betölteni. Ugyanakkor tény, hogy a büntetőeljárás - az adott cél illetve eszközrendszer keretei között is - nagyobb teret biztosíthatna a bűncselekmények áldozatainak megfelelő(bb) kezelésére, amely során a hangsúlyt az áldozatvédelem helyett, az áldozatok sajátos helyzetét méltányolható módon kezelő eszközrendszer kialakítására kell helyezni.

Ahhoz, hogy az áldozatok tisztában legyenek az eljárásjogi szerepükkel, kötelezettségeikkel, lehetőségeikkel, mindezekről kellően részletes tájékoztatást kell kapniuk. Ennek során figyelembe kell venni az áldozatok személyes helyzetét, életkorát, nemét, esetleges fogyatékosságát és érettségét, tiszteletben kell tartani a fizikai, szellemi és erkölcsi sérthetlenségét.

Felelős: BM, Rendőrség, Legfőbb Ügyészség, Kúria

Partner: KIM

Forrás: nem igényel forrást

Eszköz: területen dolgozó szakemberek képzése, speciális nyomozati technikák kidolgozása, alkalmazása, áldozatközpontú tájékoztatási gyakorlat, technikák kialakítása, alkalmazása

Határidő: folyamatos

Indikátor: -

C.4.2. Protokoll kidolgozása másodlagos viktimizáció elkerülésére a büntetőeljárásokhoz kapcsolódó eljárási cselekmények során

Az emberkereskedelem áldozatainál – főként a szexuális kizsákmányolás célú emberkereskedelem női és gyermek áldozatai esetében, de a mentálisan sérült és szociálisan kiszolgáltatott áldozatoknál is - nagy arányban fordul elő a másodlagos és ismételt áldozattá válás, a megfélemlítés, megtorlás.

Ennek elkerülése érdekében protokollt kell kidolgozni az alábbi szempontok szerint:

Speciális ismertekkel rendelkező szakemberek által végzett kockázatelemzés, egyéni értékelés keretében kell feltérképezni, hogy milyen védelmi intézkedésre van/lesz/lehet szükség.

A büntetőeljárás során eljáró hatóságok részéről a sértettek/áldozatok felé megnyilvánuló tisztelet, tapintat, a hatóságok szakértelemmel, személyre szabottan történő, megkülönböztetés-mentes hozzáállása, integrált, emberi jogi megközelítése egyúttal a büntető igazságszolgáltatás iránti bizalom zálogát jelenti.

A nyomozás megfelelő tervezésével, ütemezésével, az eljárási cselekmények rögzítésének módjával, illetve hasonló eszközök alkalmazásával kerülni kell a sértettek/áldozatok kihallgatásának az eljárás különböző szakaszaiban történő szükségtelen ismétlését.

Kizárólag más intézkedéssel nem helyettesíthető esetekben foganatosítható a sértettek/áldozatok terhelttel történő szembesítése, vagy hasonló a személyes konfrontációjukat eredményező eljárási cselekmény. Az elkerülhetetlen esetekben is széles körben alkalmazni kell a személyes jelenlét szükségességét kiváltó technikai eszközöket.

A sértett/áldozat magánéletének védelme ugyancsak fontos eszköz a másodlagos és ismételt áldozattá válás, a megfélemlítés valamint a megtorlás megakadályozása érdekében, ezért kerüendőek az erre vonatkozó, a bűncselekményhez nem kapcsolódó szükségtelen kérdések.

Ahol lehetséges, a bírósági, rendőrségi épületekben külön bejáratot, elkülönített váróhelyiséget kell kialakítani annak érdekében, hogy a sértettek/áldozatok (és családtagjaik) valamint az elkövető(k) közötti személyes kontaktus elkerülhető legyen. Ahol jelenleg ennek nincsenek meg a feltételei, az épületek átalakítása vagy új épület építése során a fenti szempontok szerint kell eljárni.

A meglévő kommunikációs technológiák maximális kihasználására kell törekedni, amelyek elkerülhetővé teszik a sértettek/áldozatok tárgyalótermi fizikai jelenlétét.

Még ha gyakorlata nincs is, a közvetítői eljárás, mint a helyreállító igazságszolgáltatás eszköze az emberkereskedelem alapeseteiben nem kizárt, ugyanakkor, ha a mediáció lehetőségként felmerül, a másodlagos és ismételt áldozattá válás, a megfélemlítés, valamint a megtorlás megelőzése érdekében a sértett/áldozat érdekeit és igényeit szem előtt tartó biztosítékokra van szükség.

Felelős: BM, Rendőrség, Legfőbb Ügyészség, Kúria

Partner: áldozatsegítő szolgálatok

Forrás: lényegében a rendelkezésre álló technikai eszközök (személyes jelenlét szükségességét kiváltó technikai eszközök, kommunikációs technológiák, külön bejárat, elkülönített váróhelyiség) szélesebb körben történő igénybevételét lehetővé tevő forrást kell biztosítani, a megfelelő eljárásjogi gyakorlat kialakítása anyagi forrásokat nem igényel

Eszköz: megfelelő protokollok kialakítása, technikai eszközök

Határidő: folyamatos

Indikátor: másodlagos viktimizáció elkerülése

C.4.3. A 46/ 2007. (OT 30.) ORFK utasítás felülvizsgálata

A prostitúcióval összefüggő jogsértések és az emberkereskedelem kezelésével kapcsolatos rendőri feladatok végrehajtását a 46/2007. (OT 30.) számú ORFK utasítás szabályozza, amely 2008. január 1-én lépett hatályba. Elsődlegesen a prostitúció és a ráépülő bűncselekmények, illetve az emberkereskedelem elleni egységes rendőri fellépést szolgálja és határoz meg bűnügyi, bűnmegelőzési és áldozatvédelmi feladatokat a rendőri szervek számára. Tekintettel az új Btk.

fogalomrendszerére, a 2011/36/EU irányelvre és a 354/2012.(XII.13.) kormányrendeletre, a jelenleg hatályos normatív utasítás felülvizsgálata és átdolgozása elengedhetetlen.

Felelős: Rendőrség

Partner: -

Forrás: nem jár költségvonzattal

Eszköz: nincs eszköz igény

Határidő: 2013. december

Indikátor: -

C.4.4. Az áldozatok kiméletét biztosító intézkedéseken túl az emberkereskedelem áldozatainak sajátosságaira figyelemmel a tanúvédelmi rendszer felülvizsgálata

A tanúvédelmi eszközrendszer célja elsősorban annak biztosítása, hogy biztonsága érdekében a tanú - adatai, elérhetősége stb. - a terhelt, és más eljárási résztvevők előtt "rejtve" maradjon, végső soron a tanú személyi védelmének, teljes elérhetetlenségének garantálása, ezáltal a tanú közreműködési hajlandóságának fokozása. A tanúvédelem eszközeit illetően a büntetőeljárás széles körű lehetőséget biztosít a tanú adatainak zárt kezelésétől a Védelmi Programban történő részvételig. Az emberkereskedelem bűncselekményének sajátosságai miatt azonban ezek az eljárásjogi lehetőségek az áldozatok tekintetében gyakorlatilag formálissá válnak, alkalmazhatatlanok vagy értelmetlenek.

Elsősorban a szexuális jellegű emberkereskedelem estében a sértett-elkövető közötti szoros kapcsolat, sok esetben érzelmi függés miatt a személyes adatok zárt kezelése, a különösen védett tanúvá nyilvánítás intézményei természetüknél fogva elégtelen védelmet nyújtanak.

Az áldozatok személyiségük, családi kapcsolataik, életvitelük okán jellemzően nem alkalmasak a Védelmi Programban való részvételre. A Védelmi Program szigorú magatartási szabályai egyébként is alkalmatlanok az áldozati jelleg megfelelő kezelésére, az érintett reintegrációjára, és inkább eredményezhetik az áldozat másodlagos viktimizációját. Az sem tekinthető általánosnak, hogy az áldozatok az őket érintő emberkereskedelem egészét - hálózatát, működését stb. - érintő olyan információkkal rendelkezzenek, amelyek a programba való felvételüket indokolná.

Ugyanakkor egyes esetekben a Védelmi Program alkalmazása mindezek ellenére szükségessé válhat, ezért meg kell vizsgálni azokat a nemzetközi tapasztalatokat, amelyek a részvételi szabályok alakításával, a bekerülési feltételek enyhítésével az emberkereskedelem áldozatai számára is hozzáférhetővé tették a tanúvédelem e speciális formáját.

Célravezetőbb, szélesebb körben alkalmazható megoldásnak ígérkezik ugyanakkor a személyi védelem rendszerének átalakítása. Az áldozatok igényeinek feltérképezésével meg kell határozni azokat az új, illetve a már rendelkezésre álló eszközöket, amelyek alkalmasak az áldozatok szubjektív biztonságérzetének, egyúttal objektív biztonságának hatékony fokozására. Ezt követően

megfelelő források biztosításával, technikai fejlesztéssel a személyi védelem eszközeit egyszerűen és tág körben hozzáférhetővé kell tenni az áldozatok számára.

Az áldozatok méltányolható igényének teljesítése, a hatóságokkal való kapcsolat, az áldozatok szubjektív biztonságérzetének növelése rendkívül hatékonyan és más módon nem helyettesíthető módon járulhat hozzá az áldozatok közreműködési hajlandóságának fokozásához, ezáltal a sikeres büntetőeljárás lefolytatásához. Az eszközrendszer kialakítása során az áldozatokkal történő együttműködés, igényeik pontos felmérése egyúttal lehetőséget nyújt költséghatékony intézkedések bevezetésére, illetve a rendelkezésre álló eszközök hatékonyabb működésének kialakítására is.

Az áldozatok szubjektív biztonságérzetét, igényérvényesítési képességét jelentősen növelheti a nem büntetőjogi eszközökkel biztosított áldozatsegítés eszközrendszerének a büntetőeljárásba történő bevezetése. Meg kell teremteni az esetmenedzserek, vagy az áldozatokkal kapcsolatban álló kormányzati, illetve civil szervezetek részvételének lehetőségét a büntetőeljárásokban. Az áldozatsegítésben közreműködő szervezetek hatékonyabban képesek biztosítani az áldozatok jelenlétét, fel tudják készíteni az áldozatokat a hatósági eljárás várható következményeire, segítő jelenlétükkel támogatást nyújthatnak a kihallgatások során, mindezzel sikeresen csökkentve az áldozatok másodlagos viktimizációjának veszélyeit. A hatóságok kapcsolata az áldozat integrációját, reintegrációját végző szervezetekkel egyúttal segítséget nyújt abban is, hogy ezek a szervezetek saját feladataik ellátása során figyelembe vehessék, tervezhessék a büntetőügyben eljáró hatóságok várható igényeit. E partneri kapcsolat alkalmas lehet továbbá arra is, hogy az áldozatsegítő szervezetek a büntetőeljárás befejezését követően, az ismételt áldozattá válás elkerülése, megszüntetése érdekében gyors, hatékony és szakmailag indokolt hatósági fellépést kezdeményezhessenek.

Felelős: BM, Rendőrség, KIM

Partner: áldozatsegítő szervezetek

Forrás: az állapotfelmérés külön forrást nem igényel, az új eszközrendszer felállítása, illetve a meglévő eszközök átalakítása, bővítése a működésük biztosításához szükséges forrásokat igényli

Eszköz: -

Határidő: folyamatos, haladéktalanul megkezdhető

Indikátor: -

D. Koordináció megerősítése a releváns hazai kormányzati, fél-kormányzati és civil szervezetek bevonásával

Magyarországon az emberkereskedelem elleni fellépés koordinátora a Belügyminisztérium Európai Unió és Nemzetközi Helyettes Államtitkársága, aminek egyik legfőbb feladata az emberkereskedelem felszámolása. Ez a szerv biztosítja az együttműködést a különböző állami és nem állami szervezetek között, valamint nemzetközi, európai, és nemzeti szinten is felelősséget vállal Magyarország emberkereskedelem ellenes lépéseiért.

Az emberkereskedelem elleni kormányzati fellépés kereteit a hazai együttműködő szereplők számára az emberkereskedelem elleni 2008-2012 közötti nemzeti stratégiáról szóló 1018/2008. (III. 26.) Korm. határozat fektette le. Az emberkereskedelem elleni nemzeti koordinátor és az emberkereskedelem elleni küzdelemben közreműködő kormányzati szervek együttműködését szolgáló Nemzeti Koordinációs Mechanizmus és nem kormányzati szervek együttműködése érdekében létrejött informális kerekasztal küldetése az emberkereskedelem elleni harc hatékonyságának növelése, kapcsolatépítés és párbeszéd a nemzeti koordinátor és az érintett nem kormányzati szervek között, beleértve a kölcsönös tájékoztatást egymás tevékenységéről, valamint a résztvevők közötti lehetséges együttműködési területek feltérképezését.

A Nemzeti Koordinációs Mechanizmus és az informális kerekasztal célkitűzései között szerepel a koordinátor és az emberkereskedelem elleni küzdelemben érintett nem kormányzati szervek közötti hatékony együttműködés kereteinek megteremtése, rendszeres kapcsolattartás és a hatékonyabb információáramlás biztosítása az informális kerekasztal tagjai között, az emberkereskedelem elleni küzdelemben közreműködő nem kormányzati szervek összefogása, a közös fellépések lehetőségeinek feltérképezése, a szakmai kérdések tematikus vizsgálata, vélemények, javaslatok kidolgozása.

A 2011/36/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv hangsúlyt fektet az emberkereskedelem elleni koordináció fontosságára, és felhívja a tagállamokat együttműködési rendszerek létrehozására, illetve a már meglévő rendszerek továbbfejlesztésére. Az emberkereskedelem felszámolására irányuló európai uniós stratégia egyik prioritása a kulcsszereplők közötti koordináció és együttműködés fokozása, a szakpolitikák koherenciája. Ennek értelmében javítani kell az emberkereskedelem területén működő kulcsszereplők közötti koordinációt és együttműködést, így hozzájárulva ahhoz, hogy az emberkereskedelem elleni politika beépüljön a kapcsolódó szakpolitikákba.

Célok:

D.1 A kormányzati koordinátor vezetésével a kormányzati koordinációs mechanizmus gyakorlatorientáltabb működésének megszilárdítása, valós aktuális helyzetkép állandó ismerete

D.2 Dedikált költségvetési forrás betervezése az emberkereskedelem elleni küzdelemre

D.3 Nemzetközi együttműködés erősítése

Intézkedések:

D.1.1 A Nemzeti Koordinációs Mechanizmus és a NGO kerekasztal kapcsolatának fejlesztése

A Nemzeti Koordinációs Mechanizmus tagjai, illetve a civil szervezeteket tömörítő kerekasztal képviselői nem tudnak eleget egymás tevékenységéről, eredményeiről. A meglévő kommunikációs csatornák – emberkereskedelem elleni honlap, levelezőlista - ellenére az információk nehezen, vagy egyáltalán nem jutnak el a tagokhoz, valamint az emberkereskedelem elleni nemzeti

koordinátorhoz. A koordináció megerősítésének területén a kormányzati koordinátor vezetésével a kormányzati koordinációs mechanizmus gyakorlatorientáltabb működésének megszilárdítása elősegíti az emberkereskedelem aktuális helyzetképek állandó ismeretét. Hatékony információcsere, kockázatelemzés és problémakezelési alternatívák kidolgozása szükséges a kormányzati mechanizmus és a civil kerekasztal keretei között.

Felelős: BM

Partner: Nemzeti Koordinációs Mechanizmus, civil szervezetek

Forrás: lásd A.5.2 → európai uniós pályázat segítségével, illetve a pályázó ország hozzájárulásából, Belső Biztonsági Alap, projektérték összesen kb. 400.000 EUR

Eszköz: kommunikációs eszközök, jelentési rendszer kialakítása

Határidő: folyamatos

Indikátor: hatékony információáramlás

D.1.2. Az országos szintű koordinációs mechanizmus mintájára helyi szintű mechanizmusok létrehozása

Az emberkereskedelem elleni fellépés akkor lehet hatékony, ha a helyi társadalompolitika részeként valósul meg, azaz a helyi és tágabb közösség is részt vállal benne. A megelőzési tevékenységben kiemelt szerepe van az adott régióban, kistérségben működő hatóságok, önkormányzatok, intézmények, civil szervezetek, egyházak, állampolgári közösségek összehangolt, egymásra épülő tevékenységének. A emberkereskedelem elleni küzdelemben mind a keresleti, mind a kínálati oldal csökkentéséhez elengedhetetlen azon helyi szereplők megelőzésbe történő bevonása, akik az áldozattá válás megelőzése, az áldozatok azonosítása, irányítása, ellátásba kerülése érdekében cselekedni tudnak és akarnak. A bűnelkövetők elleni fellépés, az áldozatok megfelelő kezelése, ellátása és reintegrációja sokkal hatékonyabb, amennyiben országos együttműködés keretében valósul meg. Az együttműködésben résztvevő civil és állami szervek tevékenységének összehangolására, az együttműködés új irányainak feltérképezésére, a párbeszéd megteremtésére legalkalmasabb a helyi szinten létrehozott informális kerekasztal, azaz a helyi szintű koordinációs mechanizmus létrehozása. Az együttműködés eredményeként várhatóan csökken a látencia, hatékonyabbá válik az elkövetők felderítése, az áldozatok azonosítása, ellátásba kerülése.

Indokolt, hogy a rendészeti szervek, a bíróság és az ügyészség kijelölt képviselői részt vegyenek a helyi szintű szakmai fórumok munkájában.

Felelős: BM

Partner: Nemzeti Koordinációs Mechanizmus, civil szervezetek

Forrás: lásd A.5.2 → európai uniós pályázat segítségével, illetve a pályázó ország hozzájárulásából, Belső Biztonsági Alap, projektérték összesen kb. 400.000 EUR

Eszköz: kommunikációs eszközök, jelentési rendszer kialakítása

Határidő: folyamatos

Indikátor: látencia csökkenése, elkövetők felderítésének, áldozatok azonosításának, ellátásba kerülésének hatékonysága

D.1.3. A koordinációs mechanizmus irányításával a jó gyakorlatok és sikeres esetek rendszerben való dokumentálására, szükség esetén speciális Nemzeti Koordinációs Mechanizmus felkérése az egyes protokollok kidolgozására, esetleges szakmai útmutatók, ajánlások tartalmának kidolgozására

Felelős: BM

Partner: Nemzeti Koordinációs Mechanizmus, civil szervezetek

Forrás: nem igényel anyagi ráfordítást, szükség esetén uniós források igénybevétele

Eszköz: ad hoc

Határidő: folyamatos

Indikátor: rendszerezett jó gyakorlatok, sikeres esetek

D.2.1 Dedikált költségvetési forrás elkülönítése az emberkereskedelem elleni küzdelemhez

Egy hazai költségvetési forrás a feladatellátásra koncentrálni keretszerződésekkel egy „próbaév” alkalmával tesztelheti a feladatok leghatékonyabb ellátásának módját, lehetőségeit egy pilot projekt keretein belül, majd a már működő projektekre uniós forrásokból lehetne támogatási keretet lehívni.

A több szinten és fórumon bevetni kívánt eszközök, intézkedések, programok hatásfokának folyamatos vizsgálata által az így mérendő eredményességi mutatók fényében alakul a további finanszírozási forrás mértéke, ezért a pontos kimutatás önmagáért beszél, és megköveteli egy adekvát indikátorrendszer kialakítását.

Felelős: BM, EMMI

Partner: civil szervezetek

Forrás: hazai és uniós forrás

Eszköz: jogalkotás, monitoring, indikátorrendszer kialakítása

Határidő: folyamatos

Indikátor: -

D.3.1 A nemzetközi együttműködés erősítése a releváns országokkal és a nemzetközi szervezetekkel, valamint az uniós koordinátorok mechanizmusában való aktív részvétel szintén hozzájárulnak a koordináció megerősítéséhez

A Magyarországról külföldre került, illetve harmadik országból hazánkba érkezett emberkereskedelem áldozatainak segítségét célzó, a kiváltó okokat vizsgáló és a megelőző programok kialakításának egyik, a bünygyi együttműködésen túlmutató (esetlegesen azt kiegészítő) tevékenység, a harmadik országokkal és különböző nemzetközi szervezetekkel történő közös projektekben, kutatásokban való részvétel.

A civil szervezetek szerepe ebben kiemelten fontos, amellett, hogy az állami szerepvállalás, a partnerek megtalálásának elősegítése elengedhetetlen. A prevenció, a felvilágosítás, a jó gyakorlatok bemutatásának, megismerésének leghasznosabb módja, az ilyen jellegű, határokon átnyúló, nemzetközi együttműködésekben való részvétel.

A nemzetközi együttműködésnek a hazai civilszervezetek működésének elősegítése és munkatársainak képzése mellett, kiemelt szerepe van a hazánkból a célországokba érkezettek szükségleteinek felmérésében, a hatékony, adekvát válaszok megtalálásában és a nemzetközi szervezetekkel közös projektekben történő együttműködésben is.

Felelős: BM, Rendőrség, civil szervezetek, KÜM

Partner: shelter házak, NKE, BÁH

Forrás: lásd A.5.2 → európai uniós pályázat segítségével, illetve a pályázó ország hozzájárulásából, Belső Biztonsági Alap, projektérték összesen kb. 400.000 EUR

Eszköz: közös programok, protokollok kialakítása

Határidő: folyamatos

Indikátor: Magyarország megítélésének javítása, a nemzetközi együttműködés erősítése

E. Biztonságos visszatérés és a reintegráció lehetőségeinek kormányzati szintű feltérképezése, támogató intézkedések kidolgozása

Az azonnali elhelyezést és komplex ellátást biztosító Átmeneti Szállás (védett szállás) működtetése részét képezi az *emberkereskedelem elleni, 2008-2012 közötti nemzeti stratégiáról* szóló 1018/2008. (III.26.) Korm. határozatnak. Az Amerikai Egyesült Államok Emberkereskedelem Elleni Hivatala (ún. TIP Office) az emberkereskedelem áldozatainak védelméről szóló törvény alapján évente jelentést tesz közzé a világ 150 országáról. Magyarország minősítését alapvetően meghatározza az Átmeneti Szállás folyamatos működtetése, illetve fejlesztése és bővítése céljából tett intézkedések megvalósulása. Az ENSZ CEDAW Bizottság Magyarország számára tett 2012. évi ajánlásai között szerepel az emberkereskedelem áldozatai számára létrehozott védett szálláshelyek számának bővítése.

Jelenleg hazánkban állami támogatásból egy olyan Átmeneti Szállás működik, amely az emberkereskedelem áldozatai számára nyújt védett elhelyezést, szükség szerinti teljes ellátást, jogi, pszichológiai és a szociális munka eszközeivel történő segítségnyújtást. Az Átmeneti Szállás 6 férőhellyel rendelkezik, így 2012-ben 19 fő (13 egyedülálló nő, 3 gyermekes anya és 3 gyermek) ellátását tudta megoldani. Az ellátás időtartama 90 nap, ami szükség esetén egy alkalommal, maximum 90 nappal meghosszabbítható. Az Átmeneti Szállásban nyújtott ellátás alapvetően az életveszély elhárítását, a krízishelyzet megszüntetését célozza, a 90 napos ellátási idő nem elegendő az áldozat teljes társadalmi reintegrálásához.

Átfogó kormányzati kidolgozású és finanszírozású reintegrációs program az áldozatok számára nem létezik, az eseti eszközök tárháza sem túl tágas.

Célok:

E.1 Biztonságos visszatérés

E.2 Ismételt áldozattá válás elkerülése

E.3 Integráció fejlesztése

Intézkedések:

E.1.1 A biztonságos hazatérés kormányzati mechanizmusának kidolgozása - a civil partnerek közreműködésével, és ennek finanszírozási hátterének biztosítása

Felelős: EMMI

Partner: civil szervezetek

Forrás: központi költségvetés, felülről nyitott, kb. 3.000.000 HUF/év

Eszköz: kormányzati mechanizmus

Határidő: 2016

Indikátor: áldozatok biztonságos hazatérése

E.1.2 Az áldozatok társadalmi reintegrációját segítő Félutas Kiléptető Házak kialakítása az Átmeneti Szállásokhoz kapcsolatosan

A hozzátartozók közötti erőszak áldozatai számára létrehozott krízisközpontokhoz kapcsolatosan már működnek úgynevezett Félutas Kiléptető Házak, melyekben biztosított a pszichológiai és jogi tanácsadás, a szociális munkás segítsége, de az egykori bántalmazottaknak fizikai szükségleteik kielégítéséről (élelmiszer, ruházat biztosítása) már maguknak kell gondoskodniuk. A Félutas Kiléptető Házba a krízisközpontokból sikeres pályázattal lehet bekerülni, elvárás, hogy az egykori bántalmazott rendelkezzen bejelentett és legális munkából származó rendszeres jövedelemmel. A Félutas Kiléptető Ház öt évre biztosít lakhatási lehetőséget, a rezsi költségekhez a lakónak jövedelme alapján kell hozzájárulnia. Cél, az egykori bántalmazott teljes önellátási, öngondoskodási (illetve vele élő hozzátartozója, jellemzően gyermeke saját erőből való ellátási) képességének kialakítása és megerősítése. Az Átmeneti Szállásokhoz, az azokhoz hasonló elv alapján működő Félutas Kiléptető Házak kapcsolása indokolt.

Felelős: EMMI

Partner: -

Forrás: EMMI 10.000.000 HUF/év

Eszköz: -

Határidő: 2014

Indikátor:

- létrehozott férőhelyek száma
- ellátott áldozatok száma

- Félutas Kiléptető Háza száma elkészült egységes ellátási protokoll – 1 db

E.2.1 Az ismételt áldozattá válás elkerülése érdekében egy utánkövető rendszer felállítása szükséges, amely az azonosított és segített áldozatok védett szálláshely utáni életének, védelmének nyomon követését hivatott szolgálni

Az ellátórendszerbe került áldozatok és az onnan kikerültek integrációjának segítése mellett ismételt áldozattá válásuk elkerülésére történő felkészítésük is rendkívül fontos. A rendszerből senki ne léphessen ki úgy, hogy nem ismeri az ingyenesen hívható segélyvonalakat, hogy nincsen tisztában a jogaival és a lehetőségeivel. Az esetmenedzserek feladata a rendszerben való követésén és felkészítésén kívül, a rendszerből való kikerülés utáni követés is. Az utánkövetés protokolljának (amely a rendszerességet, a módszert is magában foglalja) kidolgozása nélkülözhetetlen része a rendszer hatékony működésének.

Felelős: EMMI

Partner: KIM, civil szervezetek

Forrás: lásd. A.4.2 → BM (az egyébként is zajló Robotzsaru Neo fejlesztés keretében) és Belső Biztonsági Alap, kb. 10.000.000 HUF

Eszköz: utánkövetési protokoll

Határidő: 2014. július 01.

Indikátor: az áldozatok áldozattudatának növelése, a jogaik, lehetőségének ismerete, ismételt áldozattá válás csökkenése

E.2.2. GPS rendszer kialakítása, a krízisellátásból kikerült, egykori áldozatok önkéntes segítőként való bevonása az áldozatok gondozási folyamatába – pilot program

Az áldozatok – figyelembe véve személyes érintettségüket – komoly segítséget jelentenek a tapasztalataik, sérüléseik, véleményük megosztásával az áldozattá válás elkerülésében. Megfeleelő képzésükkel, segítővé válásukkal, és a folyamatba való bevonásukkal hiteles támaszt nyújthatnak az emberi bizalomban egyébként is megrendült áldozatok számára. Külön ki kell emelni a roma származású segítők bevonását azokba az áldozatsegítő mechanizmusokba, amelyekben a roma származású áldozatok felülreprezentáltsága szignifikáns.

Az emberkereskedelem egyik legfontosabb kiváltó oka a szociális sebezhetőség, amely olyan gazdasági és társadalmi tényezőkre vezethető vissza, mint a mélyszegénység, a hozzátartozók közötti erőszak, a rendellenesen működő családok. Sok esetben az áldozatok társadalmi reintegrációja helyett társadalmi integrációját kell megoldani, elősegíteni. Ilyen esetekben nagy kockázata van az ismételt áldozattá válásnak.

A hozzátartozók közötti erőszak áldozatainak krízisellátásában hatékony eszköz a sorstárssegítés. Egy hasonló helyzetet megélt, a krízishelyzetből kilábaló, új életszakaszt kezdett bántalmazott a történetének személyes elmondásával olyan hiteles példa az éppen védelmet és segítséget igénylő

áldozatoknak, mely a jelenlegi helyzetből való kilépés reális lehetőségét mutatja meg. Az önkéntes sorstárssegítés pilot-programként elindítandó az emberkereskedelem áldozatainak gondozási folyamatába építve.

A megvalósítás során figyelembe lehet venni a már Franciaországban bevált jó gyakorlatot, amely az áldozattá válás megelőzése, illetve a már áldozattá vált személyek prostitúcióból való kilépésének elősegítése céljából jött létre. A gyakorlat célja, hogy a prostituáltaknak foglalkozási alternatívát, legális jövedelemszerzési lehetőséget, szociális szolgáltatásokat, felvilágosító programokat nyújtsanak. A tevékenységükben olyan személyek is részt vesznek, akik korábban áldozatok voltak, így hitelesebben mutatják be az emberkereskedelmet, illetve ezen belül is a szexuális kizsákmányolás jelenségét. Az etnopszichiáterek, azaz a veszélyeztetett társadalmi csoportoknak megfelelő etnikai hovatartozású személyek egyszerűbben tudnak kapcsolatot építeni és bizalmat kialakítani a lehetséges áldozatokkal. Ez a gyakorlat hatékonyabb áldozatsegítést, az ismételt áldozattá válás esélyének csökkentését, a krízishelyzetekben való hatékonyabb beavatkozást, hatékonyabb megelőzést eredményezett.

Felelős: KIH, pártfogók

Partner: civil szervezetek

Forrás: pilot projekt, Igazságügyi Alap

Eszköz: felkészítő program

Határidő: folyamatos

Indikátor: segítőként bevont személyek száma; sorstárssegítés keretében szervezett foglalkozáson részt vett áldozatok száma

E.2.3 A bűnmegelőzési szolgálatok áldozattá illetve ismételt áldozattá válás megelőzése érdekében kifejtett tevékenységének egyik legfontosabb támaszai a körzeti megbízottak

A körzeti megbízotti szolgálat jelentősége abban áll, hogy mint a település rendőre szolgálati feladatait a nap 24 órájában a kijelölt körzetében látja el. A megelőzési ajánlások célcsoporthoz történő eljuttatásában, megelőzési őrjáratokban épp úgy fontos szerepet töltenek be, mint a megelőzésben érintett állami és civil szereplőkkel történő kapcsolattartásban. A rendőrség körzeti megbízotti szabályzata kifejezett hangsúlyt fektet a körzeti megbízottak településen történő személyes kapcsolatépítésére, kapcsolattartására. Az emberkereskedelem elleni küzdelem keresleti és kínálati oldalának csökkentésében, a megfelelő áldozatazonosításban, irányításban fontos szerepet tölthetnek be. Miután sem a rendőr-szakközépiskolákban, sem a részükre tartott szaktanfolyamokon nem kapnak emberkereskedelemmel kapcsolatos képzést, elengedhetetlen, hogy megfelelő felkészítést kapjanak magáról a jelenségről, a megváltozott jogszabályi környezetről, annak megjelenési formáiról, a beszerzés módszereiről, a megelőzés lehetőségeiről, a megelőzésben, valamint az áldozatazonosításban, áldozatirányításban betöltendő szerepükről.

Felelős: Rendőrség

Partner: Bűnmegelőzési Tanács

Forrás: lásd A.1.3 → Belső Biztonsági Alap, részprojekt értéke 400.000 EUR, 120.000.000 HUF
Eszköz: projekt, „Többszintű Községi Rendőrségi Hálózat az együttműködés alapú bűnmegelőzés” című projekt
Határidő: 2015
Indikátor: a KMB-k képzésének lebonyolítása

E.3.1. Hosszú távú integrációs programokról, áldozatok sorsának nyomon követéséről, illetve az ezzel kapcsolatos állami teendők leghatékonyabb ellátásáról szóló kutatás készítése

Az ellátórendszerbe került áldozatok sorsának nyomon követése, a társadalomba való visszavezetésükre kialakított programok hatásának vizsgálata mindenképpen kiemelt feladat.

Az áldozatok azonosítása, szükségleteik felmérése, az azokra történő válasz megfogalmazása után, a megfelelő védelem kialakítását és megteremtését követően, rendkívül fontos a rendszerből kikerülőkre reintegrációja. Az egész folyamat során többször merülhet fel probléma. A reintegráció során, az áldozatok új életének elkezdésekor derül ki azonban, hogy valóban sikerült-e jól kezelnie az ellátórendszernek az adott esetet. Ennek nyomon követése, kutatások készítése éppen ezért a rendszer és az áldozat szempontjából is jelentős. A kutatások az áldozatokkal felvett személyes interjúk elkészítésével valósíthatóak meg. Ezt kiegészítik az áldozattal kapcsolatba került (pl. a shelter, és félutas házakban dolgozó) szakemberekkel készített vizsgálatok is, amelynek háttérül az esetekről készült dokumentáció is jó szolgálatot tehet. A folyamatos szupervízió során a problémák, de a jó gyakorlatok is napvilágra kerülhetnek, így ezek is alapjául szolgálhatnak az ellátás hatékonyságának elemzésekor.

Az áldozat segítségének folyamatának, valamint a társadalomba való visszavezetésének vizsgálata rámutat a rendszer problémáira is. Ennek ismerete a rendszer hatékonyságának növelését szolgálja.

A jó gyakorlatok összegyűjtése, és azok a szakemberképzésbe történő beemelése a Nemzeti Koordinációs Mechanizmus feladata.

Az integrációs programok összegyűjtése, elemzése, a rendszerbe kerülőkről (olyan esetekben is, amikor büntetőeljárás esetleg nem indul) megfelelő (adatvédelmi garanciákat tartalmazó) dokumentáció, esetleírás protokolljának kialakítása szintén a Nemzeti Koordinációs Mechanizmus tagjainak feladata.

Az áldozatok sorsának nyomon követésekor figyelni kell az adatvédelmi szempontokra, valamint arra is, hogy hogyan érhetőek el, vonhatóak be rendszerből történő kikerülésük után.

Felelős: EMMI

Partner: civilszervezetek, shelter házak

Forrás: Európai Szociális Alap, projektérték 200.000 EUR

Eszköz: utánkövetési rendszer kialakítása, tapasztalatok kutatása, Nemzeti Koordinációs Mechanizmus

Határidő: folyamatos

Indikátor: jó gyakorlatok összegyűjtése, kutatási beszámolók

E.3.2. Az emberkereskedelem áldozatainak társadalmi integrációját, reintegrációját célzó komplex kormányzati program kidolgozása

Kutatás keretében kell megvalósítani az áldozatok társadalmi reintegrációját, integrációját segítő jelenlegi kormányzati és nem kormányzati szervek, szervezetek által támogatott programok összegyűjtését, értékelését, javaslat kidolgozását továbbfejlesztésükre, összehangolásukra.

Protokollt kell kidolgozni, mely lehetővé teszi az áldozatok ellátórendszerből való kikerülése utáni nyomon követést.

Az intézkedés lehetővé teszi az ismételt áldozattá válás elkerülését, továbbá láthatóvá teszi a sikeres társadalmi reintegráció, integráció lépéseit, folyamatát; ami segíti az ezt támogató intézkedések és programok tervezését, a szükséges beavatkozási pontok meghatározását.

Felelős: EMMI

Partner: civilszervezetek, átmeneti szállások

Forrás: Európai Szociális Alap, projektérték 200.000 EUR

Eszköz: után-követési rendszer kialakítása, tapasztalatok kutatása

Határidő: folyamatos

Indikátor: kutatási jelentés, elkészült protokoll

IV. MONITORING

A stratégiában meghatározott célokhoz rendelt intézkedések végrehajtását az intézkedésben érintett szervezetek végzik. A szakpolitikai stratégia monitoringozására, azaz a megfogalmazott intézkedések, célok előrehaladásának vizsgálatára a magyar, európai uniós és nemzetközi környezet és elvárások alakulásának figyelembe vételével évente kerül sor. A monitoring során szükséges tekintettel lenni az intézkedések megvalósítása közötti összhangra is.

Az egyes intézkedések megvalósulásának, végrehajtásának felülvizsgálata, a stratégiában meghatározott alapelvek figyelembe vételével, az intézkedés gyakorlati átültetésétől függően zajlik.

A stratégia monitoringozásának végrehajtása a nemzeti koordinátor által vezetett Nemzeti Koordinációs Mechanizmus, illetve az adott intézkedés végrehajtásáért felelős intézmények feladata. A nemzeti koordinátor a stratégiában meghatározott célok vonatkozásában elért eredményekről, illetve a fennmaradt, megvalósítandó intézkedésekről évente beszámolót készít. Ennek elkészítése érdekében a Nemzeti Koordinációs Mechanizmus tagjai a szakterület vonatkozásában tájékoztatást nyújtanak a nemzeti koordinátor számára.

V. A STRATÉGIA INTÉZKEDÉSEINEK ÖSSZEFOGLALÁSA

Intézkedés	Felelős	Partner	Forrás	Eszköz	Határidő	Indikátor
Megfelelő, jól működő áldozatazonosítási, irányítási és védelmi rendszer működtetése						
Az új áldozatazonosítási- és irányítási rendszer működésének biztosítása – protokollok megalkotása, a működés nyomon követése, monitoringja	BM	Érintett intézmények tagjai	Nem igényel forrást	Nemzeti Koordinációs Mechanizmus, adatbázis létrehozása, protokoll kidolgozása	Amennyiben szükséges a jogszabály módosítása, 2014. december 31.	Szakmai protokoll, módosított jogszabály
Képzési anyagok, modulok kidolgozása és széles körben való hozzáférhetővé tétele	NKE	KIM, érintett intézmények tagjai	Európai Szociális Alap vagy Belső Biztonsági Alap, az önrész forrása a hazai költségvetés, a részprojekt értéke 10.000 EUR (3.000.000 HUF)	Képzési anyagok, modulok	2014. december 31.	Kidolgozott képzési anyagok, 15 oldal/szakterület
Képzések a hatékony áldozatazonosításhoz és megfelelő áldozatirányításhoz szükséges ismeretek és készségek elsajátítása céljából	EMMI, Rendőrség	Civil szervezetek	Belső Biztonsági Alap, részprojekt értéke 400.000 EUR, 120.000.000 HUF	Képzési anyagok	2015-2016	Képzések száma – 6 db, képzésen résztvevők száma – 100-100 fő

A meglévő tudás továbbfejlesztése, specializálása az emberkereskedelem áldozatai szükségleteinek irányába az áldozatsegítésben, áldozatvédelemben dolgozó szakemberek számára	A jogszabály módosítása kapcsán KIM, a vizsga anyagának összeállítása és az arra való felkészítés, oktatás megtartása kapcsán a KIH	Érintett intézmények tagjai	Nem igényel forrást	Nemzeti Koordinációs Mechanizmus, protokoll kidolgozása, - jogszabály-módosítás [22/2010. (XII. 28.) KIM rendelet], felkészítés ügyviteli vizsgára	A jogszabály módosítására 2013. december 31., a felkészítés folyamatos	Módosított jogszabály
Speciális ismeretekkel rendelkező szakmai hálózat kiépítése a rendőrségen	BM	Rendőrség, NKE	lásd A.1.3 → Belső Biztonsági Alap, részprojekt értéke 400.000 EUR, 120.000.000 HUF	E-learning tananyag, az emberkereskedelemmel foglalkozó kollégák folyamatos továbbképzése a társszervek, kormányzati, félkormányzati szervek és civil szervezetek szakértői bevonásával	2014. július 01.	Megfelelően képzett és országosan koordinált szakmai hálózat, egységes elkülönítési és specializált eljárási protokoll
Külföldről is elérhető segélyvonal létrehozása	KIM	NFM	Központi költségvetés, esetleg 2015-től Belső Biztonsági Alap vagy Igazságügyi Alap, speciális szám 50.000 HUF, havi díj 20.000 HUF, évi 300 hívás/10 perc/250 percdíj, kb. 1 millió HUF/év	Projekt	2014-től folyamatos	24 órában külföldről is elérhető segélyvonal

Megfelelő szolgáltatásoknak, ellátási formáknak kell rendelkezésre állni, amelyek segíthetik az áldozatokat.	Kormányhivatalok, KIH	Civil szervezetek	KIH, Kormányhivatalok költségvetése	Szociális munkások, mint estemenedzserek alkalmazása és felkészítése	a szociális munkások felvétele 2014. II. félévig, a módszertan kidolgozása és a képzés megtartása 2014. II. félévében	20 (megyenként 1-1) esetenedzseri képzésben részesített szociális munkás
A mentális, pszichológiai segítségnyújtáshoz való hozzáférés lehetőségének fejlesztése	Kormányhivatalok	-	Kormányhivatalok költségvetése	Pszichológusok alkalmazása és felkészítése	2014. II. félév	20 (megyenként 1-1) pszichológus és áldozatsegítő szolgálatoknál
Átmeneti szállás kapacitás és szolgáltatás fejlesztése	EMMI	OKIT, civil szervezetek	Központi költségvetés, 30.000.000 HUF/év, a fejlesztés mértékével arányos, beleértve a növekvő fenntartási költségek éves tervezését	Átmeneti szállás, protokoll	2014-től folyamatosan	létrehozott férőhelyek száma, ellátott áldozatok száma, elkészült egységes ellátási protokoll
Az áldozatokat segítő ambuláns szolgáltató pontok létrehozása	EMMI	KIM	TÁMOP, 100.000.000 Ft	Pilot projekt	2016	Legalább 2 szolgáltató pont létrehozása 2016 végére

Európai standardok alapján az áldozatok számára tájékoztató anyagok elkészítése és disszeminációs terv kidolgozása	Nemzeti Koordinációs Mechanizmus	Áldozatokkal kapcsolatba kerülő szervek, a szolgáltatások nyújtásában közreműködők	Belső Biztonsági Alap részprojekt, tartalom kidolgozása 4000 EUR, a grafikai tervezés nyomdai előállítás 2300 EUR, sokszorosítás 2 EUR/db, kivitelezés kb. 30.000 EUR	Tájékoztató anyag és disszeminációs terv létrehozása	2014. december 31.	Elkészült tájékoztató anyag, az anyagok terjesztése
Az igazságszolgáltatás szereplőinek és az azonosításban közreműködő szervek munkatársainak kötelezése az emberkereskedelem áldozatainak tájékoztatására	Áldozatazonosításban és támogatásban részt vevő szervek, büntetőeljárársban részt vevő hatóságok	-	Nem igényel forrást	A szereplők érzékenyítése	Folyamatos	Áldozatok tájékoztatásának kötelezettségét elfogadó és gyakorló szereplők
Trendek vizsgálatára képes anonimizált adatbázis kialakítása, beavatkozási térkép készítése	BM	Nemzeti Koordinációs Mechanizmus, az érintett intézmények tagjai	Belső Biztonsági Alap részprojekt, 200.000 EUR	Statisztikai rendszer, egységes felület kialakítása, adatbázis létrehozása	Rendszer alapjainak kidolgozása 2013. december 31., a tesztüzem után az adatszolgáltatás leghamarabb 2015. januártól	Egységes, naprakész adatbázis

Az áldozatok nyomon követését, szűrését az azonosítástól az áldozatvédelmi rendszer elhagyásáig elősegítő egységes adatbázis létrehozása	BM	KIH, Rendőrség	BM (az egyébként is zajló Robotzsaru Neo fejlesztés keretében) és Belső Biztonsági Alap, kb. 10.000.000 HUF	Robotzsaru NEO fejlesztése, együttműködési megállapodás	2014.07.01	Végrehajtott fejlesztés alapján működő rendszer
Az áldozatok nyomon követését, áldozatvédelmi rendszerbe történő bevonását elősegítő adatszolgáltatási mechanizmus	BM	KIH, Rendőrség, Legfőbb Ügyészség, Bíróságok	lásd. A.4.2 → BM (az egyébként is zajló Robotzsaru Neo fejlesztés keretében) és Belső Biztonsági Alap, kb. 10.000.000 HUF	Együttműködési megállapodások az érdekeltek között, informatikai fejlesztés, szakmai konferenciák, hatástanulmányok az általános-, és informatikai adatvédelem vonatkozásában	2014.07.01	Közös, átjárható informatikai munkafelület a rendőrség, ügyészi szervezet és bíróságok tekintetében
Az áldozatok azonosításában közreműködő szervek ösztönzése az adatszolgáltatásra	BM, KIM	Érintett intézmények tagjai	lásd. A.1.3 → Belső Biztonsági Alap, részprojekt értéke 400.000 EUR, 120.000.000 HUF	Jogalkotás	2015	Rendszer segítségével irányított áldozatok száma, a rendszert felhasználó áldozatirányítók száma
Éves statisztikai szempontú értékelés kritérium rendszerének kialakítása	BM	Érintett intézmények tagjai	lásd. A.4.1 → Belső Biztonsági Alap részprojekt, 200.000 EUR	Jelentéstételi kötelezettség érvényesítése	2016	Rendszer segítségével irányított áldozatok száma, a rendszert felhasználó áldozatirányítók száma
Transznacionális áldozatirányító rendszerek kialakítása	BM	Rendőrség, KÜM, BÁH, Ügyészség, Bíróság, civil szervezetek	európai uniós pályázat segítségével, illetve a pályázó ország	Nemzetközi áldozatirányítás rendszer, nemzetközi áldozatirányítási rendszerről szóló	2016	A rendszer segítségével irányított áldozatok száma, a rendszert felhasználó áldozatirányítók száma

			hozzájárulásából, Belső Biztonsági Alap, projektérték összesen kb. 400.000 EUR	kézikönyv		
Hatékony megelőzés és tudatformálás, tudatosságnövelés						
Társadalmi tudatosság növelése érdekében kommunikációs és képzési intézkedési terv kidolgozása	BM, EMMI	NMHH	Belső Biztonsági Alap részprojekt, 50.000 EUR	Kutatás és programterv elkészítése	2016	Kommunikációs és képzési intézkedési terv
A társadalmi tudatosságnövelés tevékenységébe a média bevonása	Áldozatok irányításában és ellátásában részt vevő valamennyi szereplő	NMHH	A médiában való megjelenés forrást nem igénylő módjának megtalálásához médiaszakemberek bevonása szükséges	Közzszolgálati híradásokban és műsorokban történő megjelenés általánosan és konkrét ügyek kapcsán egyaránt, - populáris kereskedelmi műsorokban történő megjelenés	Folyamatos	Megnövekedett társadalmi tudatosság
Polgárőrség, az önkormányzati rendészeti szervek (pl. közterület felügyelet) bevonása szükséges a megelőző munkába	BM, Rendőrség	Polgárőrség	lásd A.1.3 → Belső Biztonsági Alap, részprojekt értéke 400.000 EUR, 120.000.000 HUF	Képzés	2016	Hatékonyabb felvilágosító munka, áldozatok számának csökkenése, áldozatok szakszerű, hatékony ellátása
Közös informatikai platform az emberkereskedelem elleni küzdelem szolgálatában, amely a kereslet,- és kínálatcsökkentésére	BM	Miniszterelnökség, kormany.hu szerkesztősége	BM (3.000.000,- HUF), uniós források igénybevétele, Belső Biztonsági Alap részprojekt 10.000 EUR	Weboldal	2014. január 01.	Szakmai, ismeretterjesztési, köznevelési funkciókat is ellátó, közismert szakmai weboldal működése, aktív jelenlét a legnépszerűbb közösségi oldalakon

irányuló törekvések támogatását is ellátja						
Dedikált keresletcsökkentést és kínálatcsökkentést szolgáló tájékoztató anyagok készítése	EMMI, BM, Rendőrség	-	lásd A.3.1 → Belső Biztonsági Alap részprojekt, tartalom kidolgozása 4000 EUR, a grafikai tervezés nyomdai előállítás 2300 EUR, sokszorosítás 2 EUR/db, kivitelezés kb. 30.000 EUR, + 30.000 EUR	Köztudatformáló kampányok, programok, tájékoztatók	2016	Tájékoztató anyagok, kampányok száma
A prostitúció jelenségének kezelésével kapcsolatos hazai kormányzati intézkedések és a különböző civil és érdekvédelmi szervezetek programjainak összegyűjtése, értékelése, az eredmények alapján a	OKRI, BM Oktatási, Képzési és Tudományszervezési Főigazgatóság, NKE	Civil szervezetek	OTKA, MTA pályázat	Tudományos kutatás lehetőségeinek mozgósítása, tudományos pályázatok	Folyamatos	Kutatások eredménye

szabályozási rendszer felülvizsgálata						
Az Internet lehetőségeinek kihasználása a gyermekek védelme érdekében, illetve a szexuális és a munkacélú kizsákmányolás terén az áldozattá válás megelőzésére	BM	NKE, NMHH	BM	Tudományos kutatások, értékelő-elemző tevékenység, nemzetközi gyakorlatok monitorozása, konferenciák szervezése	2016. január 01.	Európai Parlament állásfoglalásának történő megfelelés (2012/2068/INI)
A NAT alapján megvalósuló szexuális életre nevelés tananyagának kiegészítése az emberkereskedelem veszélyeire való figyelemfelhívással	EMMI	Rendőrség	Nem igényel forrást	Rövid részanyag kidolgozása, felvilágosító munka, tájékoztató anyagok	2015	Oktatásban részesített tanulók száma
Az elkövetők felderítése, felelősségre vonása, a sértettek/áldozatok jogainak, és érdekeinek megóvása						
Adminisztratív megközelítés lehetőségeinek feltárása és alkalmazása az emberkereskedelem elleni küzdelemben	KIM, BM	-	Belső Biztonsági Alapból, de átfogó projekt keretében	Bűnügyi, jogi helyzet felmérése, értékelése, felismert beavatkozási pontokon jogi keretek megteremtése	aktuális környezet felmérését haladéktalanul meg kell/lehet kezdeni	-

Multidiszciplináris bűnüldözési egység	BM, Rendőrség	Legfőbb Ügyészség	Belső Biztonsági Alapból, de átfogó projekt keretében	-	2014	Egység felállítása, kijelölése, működés feltételeinek biztosítása
Nemzetközi együttműködési képességek fejlesztése	BM, Rendőrség	Legfőbb Ügyészség	Belső Biztonsági Alapból, de átfogó projekt keretében	-	2016	-
Az új jogszabályi keretek megismertetése az igazságszolgáltatás szereplőivel és valamennyi egyéb érintett szereplővel, képzési terv kidolgozása	BM, BM Oktatási, Képzési és Tudományos Főigazgatóság, OBH	Civil szervezetek, OKRI, NKE	lásd A.1.3 → Belső Biztonsági Alap, részprojekt értéke 400.000 EUR, 120.000.000 HUF	Meglévő eszközökkel biztosítható az intézkedés végrehajtása	2013 december 31.	Kidolgozott képzési anyagok, képzésbe bevont személyek száma
A rendelkezésre álló eljárásjogi eszközök áldozatközpontú alkalmazása, valamint új nyomozati technikák alkalmazása	BM, Rendőrség, Legfőbb Ügyészség, Kúria	KIM	nem igényel forrást	Területen dolgozó szakemberek képzése, speciális nyomozati technikák kidolgozása, alkalmazása, áldozatközpontú tájékoztatási gyakorlat, technikák kialakítása, alkalmazása	Folyamatos	-
Protokoll kidolgozása másodlagos viktimizáció elkerülésére a büntetőeljárásokhoz kapcsolódó eljárási cselekmények során	BM, Rendőrség, Legfőbb Ügyészség, Kúria	Áldozatsegítő szolgálatok	lényegében a rendelkezésre álló technikai eszközök (személyes jelenlét szükségességét kiváltó technikai eszközök, kommunikációs technológiák,	Megfelelő protokollok kialakítása, technikai eszközök	Folyamatos	Másodlagos viktimizáció elkerülése

A Nemzeti Koordinációs Mechanizmus és a NGO kerekasztal kapcsolatának fejlesztése	BM	Nemzeti Koordinációs Mechanizmus, civil szervezetek	lásd A.5.2 → európai uniós pályázat segítségével, illetve a pályázó ország hozzájárulásából, Belső Biztonsági Alap, projektérték összesen kb. 400.000 EUR	Kommunikációs eszközök, jelentési rendszer kialakítása	Folyamatos	Hatékony információáramlás
Az országos szintű koordinációs mechanizmus mintájára helyi szintű mechanizmusok létrehozása	BM	Nemzeti Koordinációs Mechanizmus, civil szervezetek	lásd A.5.2 → európai uniós pályázat segítségével, illetve a pályázó ország hozzájárulásából, Belső Biztonsági Alap, projektérték összesen kb. 400.000 EUR	Kommunikációs eszközök, jelentési rendszer kialakítása	Folyamatos	Látencia csökkenése, elkövetők felderítésének, áldozatok azonosításának, ellátásba kerülésének hatékonysága
A koordinációs mechanizmus irányításával a jó gyakorlatok és sikeres esetek rendszerben való dokumentálására, szükség esetén speciális Nemzeti Koordinációs Mechanizmus felkérése az egyes protokollok kidolgozására, esetleges	BM	Nemzeti Koordinációs Mechanizmus, civil szervezetek	Nem igényel anyagi ráfordítást, szükség esetén uniós forrás igénybevétele	Ad hoc	Folyamatos	Rendszerezett jó gyakorlatok, sikeres esetek

szakmai útmutatók, ajánlások tartalmának kidolgozására						
Dedikált költségvetési forrás elkülönítése az emberkereskedelem elleni küzdelemhez	BM, EMMI	Civil szervezetek	Hazai és uniós forrás	Jogalkotás, monitoring, indikátorrendszer	Folyamatos	-
A nemzetközi együttműködés erősítése a releváns országokkal és a nemzetközi szervezetekkel, valamint az uniós koordinátorok mechanizmusában való aktív részvétel szintén hozzájárulnak a koordináció megerősítéséhez	BM, Rendőrség, civil szervezetek, KÜM	Shelter házak, NKE, BÁH	lásd A.5.2 → európai uniós pályázat segítségével, illetve a pályázó ország hozzájárulásából, Belső Biztonsági Alap, projektérték összesen kb. 400.000 EUR	Közös programok, protokollok	Folyamatos	Magyarország megítélésének javítása, a nemzetközi együttműködés erősítése
Biztonságos visszatérés és a reintegráció lehetőségeinek kormányzati szintű feltérképezése, támogató intézkedések kidolgozása						
A biztonságos hazatérés kormányzati mechanizmusának kidolgozása - a civil partnerek közreműködésével, és ennek finanszírozási hátterének biztosítása	EMMI	Civil szervezetek	központi költségvetés, felülről nyitott, kb. 3.000.000 HUF/év	kormányzati mechanizmus	2016	Áldozatok biztonságos hazatérése

Az áldozatok társadalmi reintegrációját segítő Félutas Kilejtető Háza kialakítása az Átmeneti Szállásokhoz kapcsolódva	EMMI	-	EMMI 10.000.000 HUF/év	-	2014	Létrehozott férőhelyek száma, ellátott áldozatok száma, Félutas Kilejtető háza
Ismételt áldozattá válás elkerülése érdekében utánkötési rendszer felállítása	EMMI	KIM, civil szervezetek	lásd. A.4.2 → BM (az egyébként is zajló Robotzsaru Neo fejlesztés keretében) és Belső Biztonsági Alap, kb. 10.000.000 HUF	Utánkötési protokoll	2014. július 01.	Az áldozatok áldozattudatának növelése, a jogaik, lehetőségének ismerete, ismételt áldozattá válás csökkenése
GPS rendszer kialakítása, a krízisellátásból kikerült, egykori áldozatok önkéntes segítőként való bevonása	KIH, pártfogók	Civil szervezetek	Pilot projekt, Igazságügyi Alap	Felkészítő program	Folyamatos	Segítőként bevont személyek száma, sorstárssegítés keretében szervezett foglalkozásokon részt vett áldozatok száma
A bűnmegelőzési szolgálatok áldozattá illetve ismételt áldozattá válás (és nem válás) megelőzése érdekében kifejtett tevékenységének egyik legfontosabb támaszai a körzeti megbízottak	Rendőrség	Bűnmegelőzési Tanács	lásd A.1.3 → Belső Biztonsági Alap, részprojekt értéke 400.000 EUR, 120.000.000 HUF	Projekt, „Többszintű Közösségi Rendőrségi Hálózat az együttműködés alapú bűnmegelőzés” című projekt	2015	KMK-k képzésének lebonyolítása

Hosszú távú integrációs programokról, áldozatok sorsának nyomon követéséről, illetve az ezzel kapcsolatos állami teendők leghatékonyabb ellátásáról szóló kutatás készítése	EMMI	Civil szervezetek, shelter házak	Európai Szociális Alap, projektérték 200.000 EUR	Utánkövetési rendszer, tapasztalatok kutatása, Nemzeti Koordinációs Mechanizmus	Folyamatos	Jó gyakorlatok összegyűjtése, kutatási beszámolók
Az emberkereskedelem áldozatainak társadalmi integrációját, reintegrációját célzó komplex kormányzati program kidolgozása	EMMI	Civil szervezetek, átmeneti szállások	Európai Szociális Alap, projektérték 200.000 EUR	Után-követési rendszer kialakítása, tapasztalatok kutatása	Folyamatos	Kutatási jelentés, elkészült protokoll

VI. MELLÉKLET

Adatok regisztrált bűncselekményekről, sértettekről, elkövetőkről, az Egységes Nyomozó Hatósági és Ügyészségi Bűnügyi Statisztika nyilvántartása szerint

Regisztrált bűncselekmények, sértettek, elkövetők					
2012. év					
Bűncselekmények	Regisztrált bűncselekmények	Ismert sértettek száma	ebből:	Regisztrált elkövetők száma	Távoltartás kényszerintézkedés
			0-17 éves sértettek		
173/I. - Emberi test tiltott felhasználása	0	0	0	0	0
174. § Kényszerítés	171	171	63	98	0
175/B. § Emberkereskedelem	22	22	4	18	0
195. § Kiskorú veszélyeztetése	1699	1699	1699	627	12
204. § - Tiltott pornográf felvétellel visszaélés	661	58	57	50	1
205. § - Üzletszerű kéjelgés elősegítése	17	0	0	11	0
206., § - Kitartottság	69	0	0	43	0
207. § - Kerítés	97	97	24	35	0
214/B. § - Harmadik országbeli állampolgár jogellenes foglalkoztatása	3	3	0	3	0
218. § - Embercsempészás	188	482	113	214	0
330/A. § - Uzsorabűncselekmény	378	400	1	78	1

Regisztrált bűncselekmények, sértettek, elkövetők					
2011. év					
Bűncselekmények	Regisztrált bűncselekmények	Ismert sértettek száma	ebből:	Regisztrált elkövetők száma	Távoltartás kényszerintézkedés
			0-17 éves sértettek		
173/I. - Emberi test tiltott felhasználása	1	0	0	1	0
174. § Kényszerítés	156	156	52	92	2
175/B. § Emberkereskedelem	18	18	3	32	0
195. § Kiskorú veszélyeztetése	2019	2019	2019	758	16
204. § - Tiltott pornográf felvétellel visszaélés	168	73	65	52	0
205. § - Üzletszerű kéjelgés elősegítése	17	0	0	20	0
206., § - Kitartottság	46	0	0	36	0
207. § - Kerítés	54	53	13	26	0
214/B. § - Harmadik országbeli állampolgár jogellenes foglalkoztatása
218. § - Embercsempészség	155	128	8	261	0
330/A. § - Uzsorabűncselekmény	118	118	0	18	0

Regisztrált bűncselekmények, sértettek, elkövetők					
2010. év					
Bűncselekmények	Regisztrált	Ismert	ebből:	Regisztrált	Távoltartás kényszer-

	bűncselek- mények	sértettek száma	0-17 éves sértettek	elkövetők száma	intézkedés
173/I. - Emberi test tiltott felhasználása	0	0	0	0	0
174. § Kényszerítés	180	180	74	108	0
175/B. § Emberkereskedelem	8	7	0	14	0
195. § Kiskorú veszélyeztetése	1972	1970	1912	792	27
204. § - Tiltott pornográf felvétellel visszaélés	519	56	45	50	0
205. § - Üzletszerű kéjelgés elősegítése	11	0	0	15	0
206., § - Kitartottság	39	0	0	21	0
207. § - Kerítés	77	77	12	20	0
214/B. § - Harmadik országbeli állampolgár jogellenes foglalkoztatása
218. § - Embercsempészség	152	70	1	212	0
330/A. § - Uzsorabűncselekmény	113	113	0	19	0